

SAHABEDEN 101 Hatıra

PROF. DR. M. YAŞAR KANDEMİR

Düzenleyen: bilgindK
2018-07-11



zafar

Kemal Bilgin

07-07-2006

SAHÂBEDEN 101 HATIRA



Prof. Dr. M. Yaşar Kandemir

Zafer Yayınları no: 156

Genel yayın yönetmeni: Ergün Ür

Yayınvevi editörlü: Özkan Öze

İç düzen/Kapak: Zafer Grafik

Baskı, cilt: Erkam Matbaası (0 212 671 07 07)

Dördüncü baskı: Eylül, 2005

zafer
YAYINLARI

Zafer Yayınları, Zafer Yayın Grubu'nun bir kuruluşudur.

Ankara Cad., No: 60/3, Cağaloğlu, İstanbul, Türkiye

Tel: (0 212) 512 80 80, Fax: (0 212) 513 04 51

<http://www.zaferdergisi.com> - e-mail: kitap@zaferdergisi.com

Copyright © 2005 Zafer Yayınları. Her hakkı mahfuzdur.

İslâma girmekte öne geçen
Muhacir ve Ensar ile
onlara güzelce uyanlardan
Allah hoşnut olmuştur;
onlar da Allah'tan hoşnutturlar.
Allah onlara,
ebediyen kalmak üzere,
içinde ırmaklar akan Cennetler hazırlamıştır.
En büyük bahtiyarlık işte budur.

— et-Tevbe 9/100

İçindekiler

Önsöz	11
1- Hicret hâtırası	15
2- Peygamber Efendimize hakaret etmiş	20
3- Hz. Ömer'in ayakkabıları	23
4- Sahâbî hassasiyeti	25
5- Cennetle müjdelenen on kişinin değeri	26
6- Peygamber'in mirası taksim edilirken	29
7- Adaletin böylesi!	31
8- Hz. Ömer'in öfkesi	33
9- İlk Menzil	35
10- Niye ağladılar?	36
11- Nasıl Müslüman oldu?	38
12- Peygamberimize sövdürmeyiz	41
13- Zarif bir şikâyet	43
14- Hz. Fâtıma'nın gözyaşları	46
15- Elbiseleri bile yoktu	48
16- "O kadar zor durumda mısınız?"	49

17- Kocasının yardımcısı	52
18- Yokluğun böylesi	55
19- Bir atış tâlimi	57
20- Hz. Ebû Bekir'in sezgisi	58
21- Bunlar deli mi?	61
22- Senin oğlun Firdevs cennetinde	62
23- Herkese hakkını vermelidir	63
24- Çocuğun öldüğünü nasıl haber verdi?	65
25- Sa'd ibni Rebî'nin son sözleri	69
26- Bir hadis uğrunda	71
27- Paraları ne yaptılar?	74
28- Ebû Talha nasıl Müslüman oldu?	76
29- Yüze vurulmaz	78
30- Suyu ona götür!	80
31- O kadar yaşarsam...	82
32- Kor parçası	85
33- Melek yüzlü	86
34- Bilâl'in başına gelenler	87
35- Bir tedâvi usûlü.	93
36- Haksız yere azab etmenin cezası.	96
37- Peygamber'in sırnı	98
38- Görülmedik balık	100
39- Saralı kadın.	104
40- Onunla aynı evde yaşamazdım.	105
41- Lânetin geri dönüşü	108
42- Allah'a verdiği sözde duran yiğit	110
43- Baba dostuna ikram.	113
44- "Ben kazandım!"	116

45- "Ben onlardan mıyım?"	119
46- En önemli dua	121
47- Bir hicret macerası	124
48- Yiğit Bilâl!	135
49- Arıların koruduğu şehit	137
50- Sadaka yerine geçer mi?	142
51- Böyle ağlanmaz	144
52- Dağ kadar borcun olsa	145
53- "İyi adamdı, Allah rahmet eylesin"	146
54- Kimseden bir şey istememek	148
55- Mescid-i Nebevî'de konuşmak	150
56- Neden hergün vaaz etmezdi?	151
57- "Evde sudan başka bir şey yok"	152
58- Bir hayat muhasebesi	154
59- Vâsitaya binerken	157
60- Meleklerin gölgelediği şehid	159
61- Soğan, sarımsak üzerine	160
62- Mescide gidip gelmenin sevabı	161
63- Câhiliye huyuna sahip olmak	163
64- İslâm'da yas tutmak var mı?	165
65- Hz. Ebû Bekir'in yarım kalan hicreti	167
66- Hediyelik kumaş	172
67- Abdullah ne iyi adam!	174
68- Yamalılar gazvesi	176
69- Veba salgını başgösterirse	177
70- Habbâb'ın üzüntüsü	180
71- Şehidin nâşî	182
72- Falcılıktan kazanılan para	183

73- Işıklı sopalar	184
74- Ebû Zer'in Müslüman oluşu	185
75- Nazarlık, muhabbet muskası	190
76- Kadere iman etmedikçe	193
77- Elli binlik bahçe	195
78- Namazları evinizde kılırsanız	196
79- İbni Abbas hadisleri nasıl derledi?	198
80- "Anamın hakkını ödedim mi?"	200
81- Hanım ninenin yemeği	201
82- Sahâbînin bedduası	202
83- Eden bulur	204
84- Hz. Ömer'in tabutu başında	208
85- Ne idi, ne oldu?	210
86- Toprağın dışarı attığı adam	212
87- Kendini tehlikeye atmak	214
88- Allah yolunda tozlanan ayaklar	216
89- Tıpkı Peygamber Efendimiz gibi	218
90- "Gözün çıksaydı!"	219
91- "Ben o hadisi duymadım!"	220
92- Tereyağı ile ekmek	224
93- Sizi yenip esir edeceğiz	225
94- Hasta ziyaretinin sevabı	227
95- Hz. Âişe'nin adağı	229
96- Bana gücendiniz mi?	233
97- İki kat hicret sevabı	235
98- Annesi karşı çıkınca	239
99- Peygamber'e hizmet edene hizmet	241
100- "Âferin yeğenim!"	242
101- Testi devrilince	244

Sahâbe ve *ashâb*, “Peygamber Efendimizin arkadaşları” demektir.

Biz onlara, “Peygamberimizin kıymetli arkadaşları” anlamında *ashâb-ı kirâm* da deriz.

Efendimizin sadece bir arkadaşından söz ederken *sahâbî* ifadesini kullanırız.

Sahâbe nesli, “Allah’ın elçisini Müslüman olarak gördüğü, onunla sohbet ettiği ve Müslüman olarak öldüğü” için kıymetli, seçkin, saygın ve şerefli insanlardır.

Onlar; güzel dinimizi Allah'ın elçisinden öğrendiler; Resûlullah'ı kendilerine model aldılar. Onun gibi yaşamaya, onun sözlerini ve davranışlarını kendilerinden sonraki nesle aynen aktarmaya çalıştılar.

Bu gayretlerinden dolayı Peygamber Efendimiz, sahâbe neslinin *insanların en hayırlısı* olduğunu bildirdi. (Buhâri, Şehâdât 9)

Sahâbeye hakaret edilmesini kesinlikle yasakladı.

Ve hiç kimsenin onlar gibi olamayacağını şöyle anlattı:

“Bir kimsenin Uhud Dağı kadar altını olsa, ve hepsini Allah rızâsı için dağıtsa, yine da sahâbenin verdiği küçücük bir sadaka kadar sevap kazanamaz.” (Ebû Dâvûd, Sünnet 11)

Sahâbe neslini Allah Teâlâ da övdü.

Kur'ân-ı Kerîm'de onların:

“*Ümmetin en hayırlısı*” olduğunu haber verdi. (Âl-i İmrân 3/110)

Muhâcir sahâbilerin:

Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmak için Allah'a ve Resulüne yardım ettiklerini;

onlara kucak açan Ensarın ise:

imanı benliklerine sindirdiklerini,

yanlarına hicret edenlere muhabbet beslediklerini,

ihtiyaç içinde olsalar bile

muhâcir kardeşlerini kendilerine tercih ettiklerini dile getirdi. (Haşır 59/8-9)

Sahâbîler; Efendimizin talebesi, bizim de hocamızdır.

Peygamber Efendimizi kendimize nasıl model alacağımızı ve güzel dinimizi nasıl yaşayacağımızı bize onlar öğrettiler.

İyi Müslüman olmak için Allah'ın Resûlünü ve onun izinden giden ashâb-ı kirâmı örnek almak şarttır.

Ashâb-ı kirâmı daha iyi tanımak ve örnek alabilmek için, elinizdeki eserde, onların davranışlarıyla ilgili, güvenilir hadislerden 101 hâtıra derlenmiştir.

Biz, Allah'ın Resûlünü ve onun izinde giden sahâbe neslini kendimize model alıp onlar gibi yaşamaya gayret edeceğiz. Kıyamete kadar gelecek Müslümanlar da öyle yapacaktır.

İnşallah bu silsile böylece devam edip gidecek, her devirde güzel yaşayışıyla genç nesillere örnek şahsiyetler çıkacak, onların yaşama tarzı ve hayata bakışı sonraki nesillere yön ve şekil verecektir.

29 Mayıs 2005, Üsküdar

Prof. Dr. Mehmet Yaşar KANDĖMİR

1- Hicret hâtırası

Ashâb-ı kirâmdan Berâ ibni Âzib radiyallahu anh anlatıyor:

Birgün Hz. Ebû Bekir bize geldi;

on üç dirheme babamdan bir semer satın aldı; sonra da:

“Oğlun Berâ’ya söyle de bunu bize götürsün” dedi.

Babam:

“Yok öyle şey!” dedi.

“Resûl-i Ekrem ile birlikte Medine’ye hicret etmek üzere

Mekke’den çıktığımızda,

müşrikler de sizi bulmak üzere ardınıza düştüğünde

başınızdan neler geçtiğini anlatmadan olmaz.”

Hz. Ebû Bekir:

“Peki anlatayım” diye söze başladı ve şunları söyledi:

“O gece Mekke’den çıktık.

Bütün gece yol aldık.

Ertesi gün öğle vaktine kadar yürüdük.

Sıcak iyice bastırınca yol tenhalaştı,

hatta kimse geçmez oldu.

Acaba bir gölgelik bulabilir miyiz diye sağa sola bakınırken

kocaman bir kaya gördüm.

Üzerine daha güneş gelmemişti. Oraya indik.

Gölgesinde Hz. Peygamber'in yatıp uyuması için
yeri elimle düzelttim
ve üzerine bir kürk serdim.
"Yâ Resûlallah!" dedim.
"Burada uyu, dinlen! Ben etrafa göz kulak olurum."
Resûl-i Ekrem uyudu.
Ben de acaba bizim arkamızdan gelen biri var mı diye
etrafı kolaçan etmeye başladım.
Bir de baktım ki, bir çoban;
sürüsüyle birlikte bize doğru geliyor.
Belli ki o da kayanın gölgesinden faydalanmak istiyor.
Çobanın yanına gittim:
"Çocuk! Sen kimin çobansın?" diye sordum.
"Kureyş kabilesinden falanın çobanıyım"
diye bir isim söyledi.
O adamı tanıyordum.
"Sürü de sağılan koyun var mı?" diye sordum.
"Var" dedi.
"Bize sût sağar mısınız?" dedim.
"Sağarım" dedi. Koyunlardan birini yakaladı.
Koyunun memesini, kendisinin de ellerini
bir iyice temizlemesini söyledim.
Bir ağaç kaba bir miktar sût sağdı.

Peygamber Efendimizin içmesi ve abdest alması için yanımda bir su kabı taşıyordum.

Ondan biraz su dökerek sütü soğuttum.

Sütü alıp Resûl-i Ekrem'in yanına gittim.

Baktım, uyuyor.

Onu uyandırmaya kıyamadım.

Biraz sonra uyandığını görünce:

"Buyur, ey Allah'ın elçisi, iç" dedim.

Sütü alıp içti. O zaman benim gönlüm de hoş oldu.

Sonra Resûl-i Ekrem:

"Hareket zamanı gelmedi mi?" diye sordu.

"Geldi, Yâ Resûlallah!" dedim.

Güneş batıya devrilince yola koyulduk.

Meğer Sûrâka bin Mâlik peşimize takılmış. Onu görünce:

"Ey Allah'ın elçisi! Bize yetiştir" dedim.

"Üzülme! Allah bizimle beraberdir" buyurdu.

Sûrâka bize iyice yaklaşınca ağlamaya başladım.

Resûl-i Ekrem:

"Niye ağlıyorsun?" diye sordu.

"Vallahi kendim için değil, senin için ağlıyorum" dedim.

Resûl-i Ekrem Efendimiz:

"Allah'ım bizi ondan koru!" diye dua edince,

Sûrâka'nın atının ayakları karnına kadar yere battı.

Sûraka atından yere atladı ve:

“Muhammed! Anlıyorum, bu senin işin.

Bana beddua ettin, bu yüzden atımın ayakları yere gömüldü.

Şimdi bana dua et de kurtulayım.

Size söz veriyorum, arkadan gelen adamlara

sizi gördüğümü söylemeyeceğim,

ve onların sizi tâkip etmesine engel olacağım” dedi.

Sonra Sûrâka sözüne şöyle devam etti:

“Şu ok torbamdan bir ok al.

Falan yerde develerimi otlatan adamlarımı göreceksin.

Onlara bu oku göster ve onlardan ihtiyacın olan şeyleri al.”

Resûl-i Ekrem:

“Senin develerine ihtiyacım yok” buyurdu.

Peygamber Efendimiz dua edince

Sûrâka gömüldüğü yerden kurtuldu.

Sonra geri dönüp gitti ve karşılaştığı bütün müşrikleri:

“Ben de onların peşindeyim; ama kendilerini bulamadım”

diyerek geri döndermiş ve bize verdiği sözü tutmuş.

Allah'ın elçisiyle birlikte sonunda Medine'ye vardık.

İnsanlar onu karşılamak için yollara dökülmüş;

erkekler, kadınlar damlara çıkmış;

çocuklar, hizmetkârlar yollarda kaynaşıyor ve:

“Yâ Muhammed! Yâ Resûlallah! Yâ Muhammed!

Yâ Resûlallah!"

diye bağıyorlardı. Halk:

"Allah'ın elçisi bizim evimizi şereflendirecek"

diye birbiriyle çekişip duruyordu.

Resûl-i Ekrem:

"Bu gece, dayılarım olan Neccâroğulları'na

ikram etmek üzere

onlara misafir olacağım" buyurdu.

Ertesi gün de

Allah'ın kendisine emrettiği işleri yapmaya başladı."

Buhârî, Lukata 12, Menâkıb 25, Fezâilü ashâbi'n-nebi 2; Müslim, Zühd 75; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 2-3.

2- Peygamber Efendimize hakaret etmiş

İlk Müslümanlardan

Abdurrahman ibni Avf radiyallahu anh anlatıyor:

Bedir Savaşı'nın yapıldığı gündü.

Düşman karşısındaki safta yerimi almış bekliyordum.

Sağıma, soluma baktım,

Ensardan çocuk denecek yaşta iki delikanlının arasındayım.

Kendi kendime:

“Keşke güçlü kuvvetli iki adamın arasında olsaydım” dedim.

Onlardan biri koluma dürttü;

öteki delikanlının duymayacağı kadar yavaş bir sesle:

“Amca!” dedi. “Ebû Cehil'i tanıyor musun?”

Ben de ona:

“Evet, tanıyorum. Ne yapacaksın onu, yeğenim?”

diye sordum.

“Onun Peygamber Efendimize sövüp

hakaret ettiğini duydum.

Canımı kudretiyle elinde tutan Allah'a yemin ederim ki,

eğer onu görürsem, ikimizden eceli yeten ölene kadar

gölge gibi peşinden ayrılmayacağım.”

Onun bu sözüne hayret ettim.

Az sonra öteki çocuk koluma dokundu;

ve arkadaşına duyurmamaya çalışarak

aynı şeyi söyledi.

Baktım Ebû Cehil savaşçıların arasında dolaşp duruyor.

Onlara Ebû Cehil'i göstererek:

“Şu adamı görüyor musunuz?” dedim.

“İşte sorduğunuz kişi o.”

İkisi birden şahin gibi ileri doğru fırladı;

kılıçlarını Ebû Cehil'e çaldılar.

Ve sonunda onu öldürdüler.

Ardından ikisi birden

Resûl-i Ekrem'in yanına gidip

durumu haber verdiler.

Peygamber Efendimiz:

“Onu hanginiz öldürdü?”

diye sorunca, ikisi birden:

“Ben öldürdüm” diye cevap verdi.

Resûl-i Ekrem:

“Kılıçlarınızı sildiniz mi?” diye sordu.

“Hayır, silmedik” dediler.

Peygamber Efendimiz onların kılıçlarına baktıktan sonra:

“Onu ikiniz birden öldürmüştünüz” buyurdu.

Sonra da Ebû Cehil'in silahlarını

vê üzerinden çıkan diğerk kıymetli eşyayı

bu delikanlılardan biri olan

Amr ibni Cemûh'un oğlu Muâz'a verdi.

Diğer delikanlı ise Afrâ kadının oğlu Muâz'dı.

Buhârî, Farzu'l-humûs 18, Megâzî 10; *Müslim*, Cihâd 42; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 192.

3- Hz. Ömer'in ayakkabıları

Ashâb-ı kirâmdan Târik ibni Şihâb radiyallahu anh anlatıyor:

Hz. Ömer radiyallahu anh, halife olduğu yıllardan birinde, Ebû Ubeyde bin Cerrâh ile birlikte Suriye'ye gidiyordu. Önlerine bir dere çıktı.

Hz. Ömer devesinden indi;
ayakkabılarını çıkarıp omuzuna attı;
devenin yularından tutup suya girdi.

Bunu gören Ebû Ubeyde bin Cerrâh:
"Ey mü'minlerin emiri!" diye telaşlandı.

"Bunu nasıl yaparsın?"

Ayakkabılarını çıkarıp omuzuna atıyor,
devenin yularından tutup suya giriyorsun.
Şehir halkının seni bu vaziyette görmesi,
doğrusu beni çok üzer."

Bunu duyan Hz. Ömer Ebû Ubeyde'ye şunları söyledi:

"Bu ne biçim söz, Ebû Ubeyde!

**Eğer bu sözü sen değil de bir başkası söyleseydi,
onu Muhammed ümmetine ibret olacak şekilde
cezalandırırdım.**

Şunu unutma!

Biz çok basit bir kavim idik,
Allah Teâlâ bizi İslâmiyet'le şereflendirdi.
Şan ve şerefi dinden başka yerde ararsak,
Cenâb-ı Hak bizi tekrar eski halimize düşürür.”

Abdullah b. Mübârek, *Kitâbü'z-Zühd* (nşr. Habiburrahman el-A'zamî), Beyrut 1419/1998, s. 196; Hâkim, *el-Müstedrek* (Mustafa Abdülkadir Atâ), I, 130; Elbâni, *Sahîhu't-Tergib ve't-terhib*, Riyad 1421/2000, III, 100-101.

4- Sahâbî hassasiyeti

İlk Müslümanlardan Abdurrahman ibni Avf radiyallahu anh'ın oğlu İbrahim anlatıyor:

Birgün babam Abdurrahman ibni Avf oruçluydu.

Akşam olunca önüne mükellef bir iftar sofrası getirdiler.

Babam sofraya şöyle bir baktı, sonra şunları söyledi:

“**Mus'ab ibni Umeyr** Uhud Savaşı'nda şehit edildi.

O benden hayırlı bir adamdı.

Ama ona bir hırkadan başka kefen bulunamadı.

O hırkayla başı örtülse ayakları,

ayakları örtülse başı açıkta kalıyordu.

Uhud günü **Hız. Hamza** da şehit oldu.

O da benden hayırlı idi.

Ona da bir hırkadan başka kefen bulunamadı.

Daha sonraları dünyalık ne varsa hepsine sahip olduk.

Şimdi beni korkutan şu:

Sakın iyiliklerimizin karşılığı

bize dünyada peşin verilmiş olmasın!”

Sonra babam ağlamaya başladı. Ve yemeği yemedi.

Buhârî, Cenâiz 25, 26, Megâzi 17.

5- Cennetle müjdelenen on kişinin değeri

Kûfeli tâbiilerden Riyâh ibni Hâris en-Nehaî anlatıyor:

Kûfe valisi **Mugîre bin Şu'be** büyük camide oturuyordu.
Sağında, solunda da Kûfeliler vardı.

O sırada valinin yanına
ashâb-ı kirâmdan **Safîd ibni Zeyd** geldi.

Mugîre onu selâmladı ve oturduğu divanda yer verdi.
Derken Kûfeli Kays ibni Alkame adlı bir adam geldi.
Mugîre onu da karşıladı.

Bu adam valinin karşısına geçti
ve birine sövüp saymaya başladı:

Safîd ibni Zeyd valiye dönerek:

“Mugîre! Bu adam kime hakaret ediyor?” diye sordu.
“Ali bin Ebû Tâlib'e hakaret ediyor” dedi.

Bunun üzerine Safîd ibni Zeyd valiye şunları söyledi:

“Ufaklık Mugîre! Ufaklık Mugîre! Ufaklık Mugîre!

Yoksa yanlış mı duyuyorum;

senin yanında Resûl-i Ekrem'in ashâbına sövülüyor da,
sen bunu ne yadırgıyor

ne de engel olmaya çalışıyorsun, öyle mi?

Yemin ederim ki, şimdi söyleyeceğim sözü,

Peygamber Efendimiz'den
şu kulaklarımla duyup ezberledim.
Âhirette onunla karşılaştığımda
bana hesabını soracağı bir yalanı
kendisinden rivayet edemem.

Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

'Allah'ın Resûlü cennettedir.

Ebû Bekir cennettedir.

Ömer cennettedir.

Ali cennettedir.

Osman cennettedir.

Talha cennettedir.

Zübeyr cennettedir.

Abdurrahman ibni Avf cennettedir.

Sa'd ibni Ebû Vakkas cennettedir.'

O mü'minlerin dokuzuncusu da cennettedir.

Eğer onun adını söylemek isteseydim tabii ki söylerdim."

Bunu duyan mesciddeki bütün mü'minler:

"Ey Resûlullah'ın arkadaşı!

Cennetlik olan o dokuzuncu zât kimdir,

Allah aşkına söyle!" deyince,

Sa'îd ibni Zeyd şunu söyledi:

"Mâdem Allah aşkına söylememi istiyorsunuz,

ki Allah çok yücedir.

O mü'minlerin dokuzuncusu benim.”

Sonra yemin ederek şunu söyledi:

“Onlardan birinin,

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ile savaşa katılıp da
orada elinin yüzünün toz toprak içinde kalması,

sizden birinin, bütün hayatı boyunca

—hatta Nûh peygamber kadar yaşasa bile—

yapacağı ibadetlerden daha değerlidir.”

Ebû Davûd, Sünnet 8 (Elbâni, *Sahîhu Süneni Ebi Davûd*, Riyad 1419/1998, III, 131-132); Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 187; *İbni Mâce*, Mukaddime 11.

6- Peygamber'in mirası taksim edilirken

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'ın talebelerinden

Abdullah er-Rûmî anlatıyor:

Birgün Ebû Hüreyre Medine çarşısına gitti ve orada durup:
"Ey çarşı halkı! Gitmenize engel olan nedir?" diye seslendi.

"Hayrola Ebû Hüreyre! Neden bahsediyorsun?" dediler.

"Orada Peygamber'in mirası taksim ediliyor,
siz ise burada duruyorsunuz.

Gidip de hissenize düşeni alsanız ya!" .

"Peygamberimizin mirası nerede taksim ediliyor?"

"Mescidde!"

Bunu duyan halk Mescid-i Nebevî'ye koştu.

Ebû Hüreyre onların geri dönüp gelmesini bekledi.

Halk dönüp gelince:

"Hayrola ne oldu?" diye sordu.

"Ebû Hüreyre!" dediler.

"Mescide gittik, orada taksim edilen bir şey görmedik!"

"Peki, Mescid-i Nebevî'de kimseyi görmediniz mi?"

"Gördük ama, gördüklerimizin kimi namaz kılıyordu;

kimi Kur'an okuyordu;

kimi de helâl ve haram konularını müzâkere ediyordu."

Ebû Hüreyre onlara şunu söyledi:

“Yazık size!

**İşte Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in mirası
bunlardır.”**

Taberânî, *el-Mu'cemûl-ı-ıvsa* (İvezullah), II, 114-115; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, I, 123-124; Elbânî, *Sahihu't-Tergîb ve't-terhîb*, I, 144

7- Adaletin böylesi!

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah radiyallahu anh anlatıyor:

Babam Ömer ibnü'l-Hattâb radiyallahu anh halifeliği sırasında, ilk hicret eden sahâbîlere dörder bin dirhem maaş bağlarken, bana üç bin beş yüz dirhem maaş bağlamıştı.

Hz. Ömer'e:

“Oğlun Abdullah da ilk hicret edenlerden biridir. Onun hakkını niçin kıstın?” diye sordular.

Hz. Ömer şu cevabı verdi:

“Benim oğlum babasıyla birlikte hicret etti. Bu sebeple o, yalnız başına hicret edenlerle bir tutulamaz.”

Buhârî, Menâkıbü'l-Ensar 63

* * *

Bir başka rivayete göre, Abdullah ibni Ömer babasına:

“Babacığım!

Maaş bağlamada Üsâme'yi niçin benden üstün tuttun?” diye sordu.

Hz. Ömer de ona şu cevabı verdi:

**“Çünkü Allah'ın Resûlü,
onun babası Zeyd'i
senin babandan daha çok severdi.
Ûsâme'ye de senden fazla muhabbet beslerdi.
Peygamber Efendimizin sevdiğini,
kendi sevdiğime tercih ettim.
Bir de sen, annen ve baban ile birlikte hicret ettin.”**

Tirmizî, Menâkıb 40; Ibn Hibbân, es-Sahih (nşr. Şuayb el-Arnaût), Beyrut 1418/1997, XV, 517; Taberânî, el-Mu'cemû'l-evsat (nşr. Tânk b. İvezullah b. Muhammed, Abdûlmuhsin b. İbrâhim el-Hüseynî), Kahire 1415/1995, VI, 356-357.

8- Hz. Ömer'in öfkesi

Peygamber Efendimizin amcasının oğlu Abdullah ibni Abbâs radiyallahu anhümâ, bedevî Uyeyne bin Hısn ile Hz. Ömer arasında geçen bir olayı şöyle anlatıyor:

Hz. Ömer'in hilâfeti zamanında Uyeyne ibni Hısn'ı Medine'ye geldi,

ve kardeşinin oğlu Hür ibni Kays'a misafir oldu.

Hür ibni Kays,

Hz. Ömer'in danışma meclisi üyelerinden biriydi.

Âlim adamlar, ister genç ister yaşlı olsunlar,

Hz.Ömer'in danışma meclisinde bulunurlardı.

Bu sebeple Uyeyne, yeğeni Hür ibni Kays'a:

"Yeğenim, şu devlet başkanının yanında bir itibarın var mı?

Varsa, beni kendisiyle görüştür" dedi. Hür:

"Amca! Seninle görüşmesi için ondan izin alacağım"

dedi ve izin aldı.

Uyeyne Hz.Ömer'in yanına girince:

"Hattab'ın oğlu!" diye kaba bir şekilde söze başladı.

"Vallahi sen bize fazla bir şey vermiyorsun.

Aramızda adâletle de hükmetmiyorsun!" dedi.

Bunun üzerine Hz. Ömer hiddetlendi ve

Uyeyne'ye bir tokat atmak istedi.

Hür ibni Kays araya girerek:

“Ey mü'minlerin emiri!” dedi. “Allah Teâlâ, peygamberine:

‘Sen affedip kolaylık göster.

İyi olanı emret,

ve câhillere aldırma’ buyurmuştur (A'raf 7/199).

Benim amcam da câhillerdendir” dedi.

Abdullah ibni Abbas sözüne şöyle devam etti:

Vallahi Hür bu âyeti okur okumaz,

Ömer Uyeyne'yi cezalandırmaktan vazgeçti.

Zaten Ömer, Allah'ın kitabına son derece bağlı bir insandı.

1- Bu olayda adı geçen Uyeyne ibni Hısn, çölde yaşayan kaba, saba bir bedvi idi. O Peygamber Efendimizin huzurunda da böyle kabalıklar yapardı. Hz. Ebû Bekir zamanında dinden çıkma (irtidat) olaylarında Uyeyne de dinden çıkmış, fakat daha sonra tövbe edip tekrar İslâmiyet'e dönmüştü.

Buhârî, Tefsîr 7/5, l'tisam 2.

9- İlk Menzil

Hz. Osman'ın kölesi Hâni anlatıyor:

Hz. Osman bir kabrin başında durduğu zaman, gözyaşları sakalını ıslatıncaya kadar ağlardı.

Biri ona:

“Cennetten, cehennemden söz açıldığı zaman ağlamıyorsun da,

bir kabri görünce neden ağlıyorsun?” diye sordu.

Hz. Osman şunları söyledi:

“Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

Âhiret menzillerinin ilki kabirdir.

Bir kimse yakasını kabirden kurtarırsa,

artık gerisi kolaydır. Eğer yakasını oradan kurtaramazsa, sonrası çok daha zordur.”

Hz. Osman bu konuda Resûl-i Ekrem'in şöyle buyurduğunu da söyledi:

“Şimdiye kadar gördüğüm manzaraların en korkuncu kabirdir.”

Tirmizî, Zühd 5; İbni Mâce, Zühd 32; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), I, 526, IV, 366; Elbâni, Sahihu't-Tergîb ve't-terhib, III, 391.

10- Niye ağladılar?

En çok hadis rivayet eden sahâbilerden

Enes ibni Mâlik radıyallahu anh anlatıyor:

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in vefâtından sonraydı.

Birgün Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer'e:

"Haydi, Peygamber Efendimizin yaptığı gibi

Ümmü Eymen'i ziyarete gidelim" dedi.

Kalkıp Peygamber Efendimizin dadısı

Ümmü Eymen'in evine gittiler.

Ümmü Eymen onları görünce

ağlamaya başladı.

"Niçin ağlıyorsun?

Allah'ın katındaki nimetler

Peygamber Efendimiz için daha hayırlıdır" dediler.

Ümmü Eymen şunları söyledi:

"Ben onun için ağlamıyorum.

Allah katındaki nimetlerin

Peygamber Efendimiz için daha hayırlı olduğunu

ben de biliyorum.

Ben, artık semâdan vahiy gelmeyecek diye ağlıyorum."

Ümmü Eymen'in bu sözleri
Hz. Ebû Bekir ile mer'i çok duygulandırdı.
Onunla bir olup ağladılar.

Müslim, Fezâilü's-sahâbe 103; İbni Mâce, Cenâiz 65

11- Nasıl Müslüman oldu?

*En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan
Ebû Hûreyre radiyallahu anh anlatıyor:*

O vakitler annem henüz Müslüman değildi.

Zaman zaman ona İslâmiyet'i anlatır,

Müslüman olmasını söylerdim.

Yine birgün Müslüman olmasını istediğimde,

Peygamber Efendimiz hakkında kötü şeyler söyledi.

Ağlayarak Peygamber Efendimizin yanına gittim.

"Ey Allah'ın elçisi!" dedim.

"Annemin Müslüman olmasını istiyorum;

fakat o buna yanaşmıyor.

Bugün yine ona İslâmiyet'i kabul etmesini söylediğimde

sana hakaret etti.

Ne olur, annemin Müslüman olması için Allah'a dua ediver!"

Peygamber Efendimiz:

"Allahım!

Ebû Hûreyre'nin annesine hidâyet nasip eyle!" diye dua etti.

Resûl-i Ekrem'in bu duasına sevinerek

oradan çabucak ayrıldım.

Peygamber Efendimizin kendisine dua ettiğini

anneme müjdeleyecektim.

Eve vardığımda, kapının kilitli olduğunu gördüm.

Annem ayak sesimi duyunca:

“Orada bekle, Ebû Hüreyre!” dedi.

İçeriden su şırlıtısı geliyordu.

Annem yıkanmış, elbisesini giyinmiş,

başörtüsünü bağlamış durumda kapıyı açınca:

“Ebû Hüreyre!” dedi ve

ardından kelime-i şehâdet getirmeye başladı:

“Eşhedü en lâ ilâhe illallah

ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh.”

Hemen Peygamber Efendimize koştum.

Daha önce üzüntümden ağlarken,

şimdi sevincimden ağlıyordum.

“Müjde, Ey Allah’ın elçisi!” dedim.

“Allah duanı kabul etti ve anneme hidâyet nasip etti.”

Bunu duyan Peygamber Efendimiz Allah’a hamdû senâ etti

ve hayırlı sözler söyledi.

“Ey Allah’ın elçisi!” dedim.

“Dua et de, Allah Teâlâ beni ve annemi

mü’min kullarına sevdirdin.

Onları da bize sevdirdin.”

Resûl-i Ekrem Efendimiz:

“Allahım! Şu kulcağızını ve annesini mü'min kullarına,
Mü'minleri de onlara sevdirdi” diye dua etti.
O günden sonra adımı duyan,
yüzümü gören bütün mü'minler beni sevdi.

Müslim, Fezâilü's-sahâbe 158; Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 319.

12- Peygamberimize sövdürmeyiz

Tâbiîn neslinden Kâ'b ibni Alkame anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan **Garafe bin Hâris el-Kindî'** radiyallahu anh birgün Mısır'da, Mısırlı bir Hristiyanla konuşuyordu.

Ona Müslüman olmayı teklif etti.

Fakat adam bu teklifi kabul etmediği gibi,

bir de Peygamber Efendimiz'e hakaret etti.

Onun bu saygısız tavrına dayanamayan Garafe, burnuna bir yumruk indirdi.

Mısırlı Hristiyan doğruca vâli **Amr ibni Âs'a** giderek Garafe'yi şikâyet etti.

Vâli, davacı ile davalıyı huzuruna çağırdı ve olayı kendilerinden dinledi.

Sonra Garafe'ye dönerek:

"Biliyorsun, biz gayr-i müslimlere birtakım haklar ve imtiyazlar verdik" dedi.

Garafe de vâliye şunları söyledi:

"Hâşâ, biz onlara,

Allah'a ve Peygamberine hakaret etme hakkı değil,

kiliselerinde istedikleri gibi ibadet etme hakkı verdik.

Altından kalkamayacakları işleri
kendilerine yüklemeyeceğimize,
onların yerine savaşıp hayatlarını koruyacağımıza,
adalet işlerini kendi kanunlarına göre yürütebileceklerine,
şayet onlar bize,
'Siz kendi kanunlarınıza göre hüküm verin!'
diyecek olurlarsa,
o zaman Allah'ın indirdiği ile hükmedeceğimize dair
söz verdik.”
Bu sözleri dinleyen vali Amr ibni Âs, Garafe'ye:
“Doğru söyledin” dedi.

1- Garafe bin Hâris el-Kindî radiyallahu anh Yemenli bir sahâbî idi. Hz. Ebû Bekir devrinde, dinden dönme olayları meydana geldiğinde, Yemen'e giderek dinden dönenlerle savaştı; daha sonraları Mısır'a gidip oraya yerleşti.

Taberânî, *el-Mu'cemû'l-kebir* (nşr. Hamdî b. Abdülmecîd es-Selefi), Musul 1404/1983, XVIII, 261; Taberânî, *el-Mu'cemû'l-evsat* (Ivezullah), VIII, 318; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, Beyrut 1967, VI, 260; İbn Hacer el-Askalânî, *el-İsâbe* (nşr. Ali Muhammed el-Bicâvî), Beyrut 1412/1992, V, 318.

13- Zarif bir Şikâyet

Tabiîn âlimlerinden ünlü muhaddis Őa'bi anlatıyor:

Birgün Hz. Ömer, halifeliği zamanında,

tâbiîn âlimlerinden Kâ'b ibni Sûr el-Ezdî ile oturuyordu.

Bir kadın Hz. Ömer'in huzuruna girdi ve kocasından söz etti:

"Kocam insanların en iyisidir:

Geceler boyu namaz kılar,

Gündüzleri de oruç tutar;

Hep Allah'a ibadet ile meşgul olan böyle bir adamı

ben sana Şikâyet etmek istemiyorum" dedi.

Hz. Ömer de,

kocasını hakkında söylediği bu güzel sözlerden dolayı

kadını kutladı ve ona dua etti.

Kadın dışarı çıkınca, Kâ'b ibni Sûr halifeye:

"Bu kadın sana kocasını Şikâyet etti" dedi.

"Nasıl yani?"

"Kocasının kendisiyle ilgilenmediğini anlatmak istedi!"

Hz. Ömer kadını tekrar çağırmasını söyledi;

kadın gelince, ona:

"Gerçeği söylemende bir sakınca yok.

Bu arkadaş, senin bana

“Kocam benimle ilgilenmiyor”

diye onu şikâyet ettiğini söylüyor, doğru mu?” diye sordu.

“Evet” dedi kadın.

O zaman Hz. Ömer Kâ'b'a döndü:

“Öyleyse bu kadının dâvasına sen bak!” dedi. Kâ'b:

“Senin huzurunda mı?” diye sorunca:

“Evet” dedi halife.

“Çünkü sen benim anlamadığımı anladın.”

Kâ'b, bu dâvada kadının haklı olduğunu,

kocasının, dört günde bir bütün gününü,

dört gecede bir bütün gecesini

karısına ayırması gerektiğini söyledi.

Halife bunun sebebini sorunca da:

Bir erkeğin gerektiğinde dörde kadar evlenebileceğini,

söz konusu adam sadece bir kadınla evli bile olsa,

bu hesaba göre dört gün arayla,

bir gününü ve bir gecesini eşine ayırması gerektiğini,

diğer günlerde ise ibadetiyle

meşgul olabileceğini söyledi.

Hz. Ömer Kâ'b'ın konuya bakışını çok beğendi;

kadının eşini huzuruna çağırdı,

ve dört günde bir gün oruç tutmamasını,

dört gecede bir bütün gecesini

eşine ayırmasını tembih etti.

Kâ'b ibni Sûr'u da Basra'ya kadı tâyin etti.

Abdürrezzâk, *el-Musannef* (nşr Habîburrahmân el-A'zamî), Beyrut 1403, VII, 149-150; İbn Sa'd, *et-Tabakatü'l-kübrâ*, Beyrut, ts. (Dâru Sâdir), VII, 92; İbn Abdülber, *el-İstî'âb* (nşr. Ali Muhammed el-Bicâvî), Beyrut 1412, III, 1318-1319; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-gâbe* (nşr. İbrâhim el-Bennâ ve diğeri), Kahire 1390-93/1970-73, IV, 479-480; Zehebî, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ'* (nşr. Şuayb el-Arnâût), Beyrut 1402/1982, III, 524-525; İbn Hacer el-Askalânî, *el-İsâbe* (Bicâvî), V, 646.

14- Hz. Fâtıma'nın gözyaşları

*Peygamber Efendimize on yıl hizmet eden
Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:*

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem*'in
hastalığı iyice ağırlaşınca,
sıkıntıları da arttı.

Bunu gören Hz. Fâtıma:

“Vah babacığım, ne büyük sıkıntıların var!”
diye üzüldü.

Peygamber Efendimiz ona:

“Bugünden sonra artık babanın sıkıntısı kalmayacak”
buyurdu.

Resûl-i Ekrem Efendimiz

aziz ruhunu Mevlâ'sına teslim edince,

Hz. Fâtıma şöyle diye diye ağladı:

“Ah benim, Rabbinin davetini kabul edip giden babacığım.

Ah benim, Rabbine bu derece yakın olan babacığım.

Ah benim, durağı Firdevs cenneti olan babacığım.

Ah benim, kara haberini

Cebrâil ile paylaşacağımız babacığım.”

Peygamber Efendimiz defnedildikten sonra

Enes'i gören Hz. Fâtıma radiyallahu anhâ

ona şunları söyledi:

“Enes!

Allah'ın Resûlü'nün üzerine toprak atmaya eliniz nasıl vardı?

Buna gönlünüz nasıl razı oldu?”

Buhârî, Megâzi 83; Nesâî, Cenâiz 13; İbni Mâce, Cenâiz 65; Dârimî, Mukaddime 14; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 197.

15- Elbiseleri bile yoktu

*En çok hadis rivayet eden sahâbîlerden
Ebû Hüreyre radiyallahu anh anlatıyor:*

Peygamber Efendimizin mescidinde yatıp kalkan
Suffe ehlinden yetmiş kişiyi gördüm.

Hiçbirinin üzerinde

bütün vücudunu örten doğru dürüst bir elbise yoktu.

Ya belden aşağısını bir parça kumaşla örterler,

veya boyunlarına bağladıkları bir kumaşla

belden yukarısını kapatırlardı.

Bu giysilerin bir kısmı onların baldırlarına,

bir kısmı da topuklarına ancak ulaşırdı.

Mahrem yerleri görülmesin diye

elbiselerini elleriyle toplarlardı.

Buhârî, Salât 58; İbn Huzeyme, Sahîh (nşr. Muhammed Mustafâ el-A'zamî), Beyrut 1390/1970, I, 375.

16- “O kadar zor durumda mısın?”

Büyük sahâbilerden Ubâde bin Sâmit'in torunu

Ubâde bin Velîd anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan Ebû'l-Yeser,

verdiği borçları birgün toplamaya çıkmıştı.

Yanında bir de kölesi vardı.

Her ikisi de aynı kumaştan yapılmış birer elbise giymişlerdi.

Kölenin elinde bir tomar borç senedi vardı.

Borçlulardan birinin evine vardılar,

ve ailesine o adamın evde olup olmadığını sordular.

Ailesi, “Evde yok” diye cevap verdi.

O sırada

adamın erginlik çağına yaklaşmış olan oğlu dışarı çıktı.

Bu defa Ebû'l-Yeser ona:

“Baban nerede?” diye sordu. Çocuk:

“Senin sesini duyunca annemin yatağına giriverdi” dedi.

Ebû'l-Yeser borçlu adama:

“Dışarı çık! Nerede olduğunu biliyorum” diye seslendi.

Adam dışarı çıkınca ona:

“Benden niçin saklandın?” diye sordu. Adam:

“Vallahi sana işin doğrusunu olduğu gibi anlatacağım”

diye söze başladı

ve şöyle devam etti:

“Senin gibi, Peygamber Efendimizin arkadaşı olan birine yalan söylemekten,

borcumu vereceğim deyip de

sözümde duramamaktan korktum.

Gerçekten çok zor durumdayım.

Sana borcumu ödeyemeyeceğim” dedi.

Ondan sonra Ebû'l-Yeser ile borçlu adam arasında şu konuşma geçti:

“Allah aşkına söyle, o kadar zor durumda mısın?”

“Vallahi zor durumdayım.”

“Allah aşkına söyle, o kadar zor durumda mısın?”

“Vallahi zor durumdayım.”

“Allah aşkına söyle, gerçekten o kadar zor durumda mısın?”

“Vallahi çok zor durumdayım.”

Bunun üzerine Ebû'l-Yeser adamın borç senedini eline aldı ve borcunu sildi:

“İleride ödeyecek imkânın olursa ödersin;

ödeyemezsen, üzerindeki alacağım sana helâl olsun” dedi,

ve sözlerine şöyle devam etti:

“Resûl-i Ekrem Efendimiz'i,

şimdi okuyacağım hadisi söylerken

şu iki gözüm gördü;
şu iki kulağım duydu;
şu kalbim de iyice öğrendi.

Allah'ın elçisi şöyle buyurdu:

**“Bir kimse sıkıntı içinde olan borçluya süre verir,
veya borcunu bağışlarsa,
Cenâb-ı Hak kıyamet gününde o kişiyi
kendi gölgesinde gölgelendirir.”**

Müslim, Zühd 74; İbn Hibbân, *es-Sahih* (Şuayb el-Arnaüt), XI, 423-424; Hâkim, *el-Müstedrek* (Atâ), II, 33; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), V, 184-185. Ayrıca bk. Tirmizî, *Büyü'* 67; İbni Mâce, Sadakât 14.

17- Kocasının yardımcısı

*Hz. Ebû Bekir'in kızı ve Peygamber Efendimizin baldızı
Esmâ radiyallahu anhâ anlatıyor:*

Cennetle müjdelenen on kişiden biri olan
Zübeyr ibni Avvâm ile evlenmiştim.

O zamanlar Zübeyr'in,
su taşıdığımız devesiyle atından başka
ne bir malı ne de bir hizmetçisi vardı.

Atının yemini ben verir,
onu ben sular,

su tulumu söküldüğünde ben diker,
hamuru ben yoğururdum.

Yalnız ekmek yapmayı beceremezdim;
onu da Ensar dediğimiz Medineli komşu hanımlar yapardı.

Medineli hanımlar,
komşuluk hakkını gözeten yardımsever kadınlardı.

Peygamber Efendimiz Zübeyr'e bir hurma bahçesi vermişti.
Bu bahçe evimizden sekiz bin adım uzaktaydı.

Deveye yedirmek için, oradan,
başımın üstünde hurma çekirdeği taşırdım.

Yine birgün aynı şekilde hurma çekirdeği taşıırken

Peygamber Efendimiz ile karşılaştım.
Yanında Ensardan birkaç kişi daha vardı.
Resûl-i Ekrem bana seslendi;
Beni arkasına bindirmek için
“İh, ih” diye devesini çökertmek istedi.
Fakat ben erkeklerle birlikte gitmekten utandım.
Bir de Zübeyr’in kıskançlığını hatırladım.
Çünkü Zübeyr çok kıskançtı.
Allah’ın elçisi benim utandığımı anlayınca
devesini sürüp gitti.
Zübeyr’in yanına varınca olanları anlattım:
“Bugün başımda hurma çekirdeği taşırken
Peygamber Efendimiz ile karşılaştım.
Yanında arkadaşlarından birkaç kişi daha vardı.
Bineyim diye devesini çökertti; fakat ben utandım;
bir de senin kıskançlığın hatırıma geldi” dedim.
Bunun üzerine Zübeyr şunları söyledi:
“Vallahî hurma çekirdeğini taşıman,
Hz. Peygamberle birlikte deveye binmenden
bana daha ağır geldi.”
Esmâ sözüne şöyle devam etti:
Babam Hz. Ebû Bekir
ata ve deveye bakacak bir hizmetçi verene kadar

bu işi yapmaya devam ettim.
Babam bize bir hizmetçi verince,
beni kölelikten âzat etmiş gibi rahatladım.

Buhârî, Nikâh 107; Müslim, Selâm 34, 35; Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 347

18- Yokluğun böylesi

En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan Abdullah ibni Ömer radıyallahu anhümâ anlatıyor:

Birgün Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* ile oturuyorduk.

O sırada Medineli Müslümanlardan (Ensardan) bir kişi gelip Peygamber Efendimize selam verdi.

Sonra dönüp giderken Resûl-i Ekrem Efendimiz ona: “Medineli kardeş! Kardeşim Sa’d ibni Ubâde nasıl?” diye sordu. O da:

“Durumu iyiye gidiyor” dedi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz:

“Sa’d ibni Ubâde’yi hanginiz ziyaret etmek ister?” buyurarak ayağa kalktı.

Biz de, on onbeş kişi onunla birlikte kalktık.

Ne ayağımızda bir ayakkabı veya mest,

ne başımızda bir takke,

ne de üstümüzde bir gömlek vardı.

Biz o çorak arazide öyle yürüyüp gidiyorduk.

Sonunda Sa’d’ın evine vardık.

Onun etrafını çeviren yakınları,

Hz. Peygamber ile arkadaşlarının Sa'd'a yaklaşması için geri çekildiler.

19- Bir atış tâlimi

Tâbiîn âlimlerinden, Medine valiliği de yapmış olan Saîd ibni Cübeyr anlatıyor:

Birgün Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ'nın yanındaydım.

Onun evinden çıkıp yürümeye başladık.

Medine sokaklarından birinde,

bir kuşu (veya tavuğu) hedef alıp

ona ok atan gençleri gördük.

Hedefe değmeyen her ok için

kuşun sahibine bir para ödüyorlardı.

Gençler, İbni Ömer'in geldiğini görünce etrafa dağıldılar.

İbni Ömer "Kim yaptı bunu?" diye kızdı;

doğruca hayvancağızın yanına gidip onu çözdü.

Sonra oradakilere şunları söyledi:

"Çocuklarınızın bu hayvanları bağlamasına, onları atış hedefi yaparak öldürmesine izin vermeyiniz. Çünkü Peygamber Efendimiz hayvanları bağlamayı, onları atış hedefi yaparak öldürmeyi yasakladı; ve bu işi yapanlara lânet etti."

Buhârî, Zebâih 25; Müslim, Sayd 58, 60; Nesâî, Dahâyâ 41; Dârimî Edâhî 13; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 338, II, 13, 43, 60, 86, 103, 141.

20- Hz. Ebû Bekir'in sezgisi

En çok hadis rivayet eden üç sahâbi

Enes ibni Mâlik, Ebû Saïd el-Hudrî ve Abdullah ibni Abbas radiyallahu anhûm anlatıyorlar:

Peygamber Efendimizin hastalığı iyice ağırlaşınca, Ensardan (Medineli Müslümanlardan) bazıları bir yerde oturmuş ağlıyorlardı.

O sırada Resûl-i Ekrem'in amcası Hz. Abbas ile Hz. Ebû Bekir oradan geçiyorlardı.

Ağlayan sahâbîlere yaklaştılar ve:

"Niçin ağlıyorsunuz?" diye sordular. Onlar da:

"Bir zamanlar Allah'ın Resûlü ile yaptığımız sohbetleri hatırladık, ona ağlıyoruz" dediler.

Ya Hz. Abbas veya Hz. Ebû Bekir doğruca Resûl-i Ekrem'in yanına gitti ve Medineli Müslümanların halinden söz etti.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz,

başına boz bir sarık bağlayıp

doğruca minbere çıktı ve bir konuşma yaptı.

Bu onun minberdeki son konuşması oldu.

Allah'a hamdû senâ ettikten sonra:

"Ey insanlar! Hele şöyle yakına gelin" buyurdu.

Sahâbîler etrafına toplanınca Resûlullah şunları söyledi:

“Ensar günden güne azalacak, başkaları ise çoğalacaktır.

Size Ensara iyi davranmanızı vasiyet ediyorum.

Çünkü onlar benim yakınlarım ve sırdaşlarımdır.

Onlar verdikleri sözde durup

üzerlerine düşen yardımı yaptılar.

Bunun karşılığında da hakkettikleri cennete kavuşacaklardır.

Ensarın iyilik edenlerine sizler de iyilik ve ikram ediniz.

Fenalık yapanlarını affediniz.”

Daha sonra Resûl-i Ekrem sözlerine şöyle devam etti:

“Allah Teâlâ bir kulunu,

iki şeyden birini seçmekte serbest bıraktı:

Dilediği kadar dünya nimetini,

veya Allah'ın yanındaki nimetleri.

O kul da Allah'ın yanındaki nimetleri seçti.”

Bu sözleri duyan Hz. Ebû Bekir

bir yandan durmadan ağlıyor, bir yandan da:

“Yâ Resûlallah! Anamız, babamız, hepimiz

sana kurban olalım” diyordu.

Biz onun bu sözlerine şaşır kaldık.

Hatta bazıları şöyle diyordu:

“Şu yaşlı adamın yaptığına bak!

Peygamber Efendimiz,

‘dilediği kadar dünya nimetini,

veya Allah'ın yanındaki nimetleri seçmekte serbest bırakılan' bir kimseden söz ediyor;

o ise:

'Yâ Resûlallah! Analarımız, babalarımız, hepimiz sana kurban olalım' diyor. Ne tuhaf!"

Meğer dünya nimetleriyle,

Allah'ın yanındaki nimetlerden birini seçmekte serbest bırakılan kul

Peygamber Efendimizmiş.

Bunu içimizde en iyi anlayan da Ebû Bekir'miş.

Peygamber Efendimiz sözlerini şöyle tamamladı:

"Bana, hiçbir karşılık beklemeden

mahını ve dostluğunu cömertçe sunan tek insan

Ebû Bekirdir.

Eğer ümmetimden birini dost edinecek olsaydım,

Ebû Bekir'i dost edinirdim.

Fakat din kardeşliği ondan da üstündür.

Mescide açılan kapılardan

sadece Ebû Bekir'in kapısı bırakılacak,

diğerleri kapatılacaktır."

Buhârî, Salât 80, Fezâilü ashâbi'n-nebî 3, Menâkıbü'l-Ensar 11, 45; *Müslim*, Fezâilü's-sahâbe 2; *Tirmizî*, Menâkıb 15. Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, III, 18; *Dârimî*, Mukaddime 14.

21- Bunlar deli mi?

Medineli sahâbîlerden Fedâle bin Ubeyd anlatıyor:

Peygamber Efendimiz sahâbîlere namaz kıldırırken, onlardan bir kısmı, açlığın verdiği dermansızlık yüzünden ayakta duramaz, düşüp bayılırdı.

Bunlar Mescid-i Nebevî'nin sofasında yatıp kalkan, ve kendilerine **Ashâb-ı suffe** denilen fakirlerdi.

Çölden gelen bedevîler onları tanımadıkları için:

“Bu adamlar deli” derlerdi.

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* namazı bitirince onların yanına gider, ve şöyle buyururdu:

“Allah Teâlâ'nın âhirette sizin için neler hazırladığını bir bilseydiniz, daha fazla yoksul ve muhtaç olmayı isterdiniz.”

Tirmizî, Zühd 39; Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 18-19; Elbâni, Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha, Riyad 1415/1995, V, 202

22- Senin oğlun Firdevs cennetinde

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:

Rübeyyi' halamın oğlu Hârise
çok genç yaşta Bedir Savaşı'na katılmıştı.
Ona bu savaşta gözcülük görevi verilmiş,
fakat kimin attığı bilinmeyen bir ok yüzünden
şehit düşmüştü.

Birgün halam Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem*'in
huzuruna çıktı ve: "Ey Allah'ın elçisi!" dedi.

"Bana Hârise'nin durumundan haber verir misin?

Benim onu ne kadar sevdiğimi bilirsin.

Eğer oğlum cennette ise sabredeceğim;
cennette değilse, ona var gücümle ağlayacağım."

Peygamber Efendimiz halama şunları söyledi:

"Ey Hârise'nin annesi!

Âhirette bir değil, birçok cennet vardır.

Senin oğlun o cennetlerin en yücesi olan

Firdevs cennetindedir."

*Buhârî, Cihâd 14; Meğâzî 9, Rikâk 51; Tirmizî, Tefsîr 23/3; Ahmed b. Han-
bel, Mûsned, III, 124, 260.*

23- Herkese hakkını vermelidir

Ashâb-ı kirâmdan

Ebû Cühayfe Vehbü'l-hayr radiyallahu anh anlatıyor:

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem,

Selmân-ı Fârisî ile **Ebü'd-Derdâ'yı** kardeş yapmıştı.

Birgün Selmân-ı Fârisî, Ebü'd-Derdâ'yı ziyarete gitti.

Kardeşinin hanımı **Ümmü'd-Derdâ'nın**

giyimine hiç önem vermediğini görünce ona:

"Bu halin ne?" diye sordu. O da:

"Kardeşin Ebü'd-Derdâ

dünya zevklerine önem vermez" dedi.

O sırada Ebü'd-Derdâ eve geldi,

ve hazırlattığı yemeği Selmân'a ikram ederek:

"Haydi buyur; yemeğini ye; ben oruçluyum" dedi. Selmân:

"Sen yemedikçe ben de yemem" diye karşılık verdi.

Ebü'd-Derdâ sofraya oturup yemek yedi.

Gece olunca teheccüd namazı kılmaya hazırlandı.

Selmân ona:

"Yat, uyu!" dedi. Ebü'd-Derdâ da yatıp uyudu.

Bir süre sonra tekrar kalkmak istedi. Selmân yine:

"Yat, uyu!" diyerek onu namaza kaldırmadı.

Gecenin sonlarına doğru bu defa Selmân ona:

“Şimdi kalk!” dedi. Kalktılar ve gece namazı kıldılar.

Namazdan sonra Selmân-ı Fârisî,

Ebü'd-Derdâ'ya şunları söyledi:

“Bak kardeşim!

Senin üzerinde Rabbinin hakkı vardır;

nefsinin hakkı vardır;

misafirinin hakkı vardır;

ailenin hakkı vardır.

Hak sahiplerinin her birine haklarını ver!”

Daha sonra birlikte, Peygamber Efendimizin yanına giderek olup biteni anlattılar.

Allah'ın elçisi:

“Selmân doğru söylemiş” buyurdu.

24- Çocuğun öldüğünü nasıl haber verdi!

En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan
Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:

Üvey babam **Ebû Talha**'nın hasta bir oğlu vardı.
Birgün Ebû Talha mescide gidince çocuk vefat etti.
Annem **Ümmü Süleym** ev halkına:
"Ebû Talha'ya ben haber vermedikçe,
ona oğlunun öldüğünü söylemeyiniz!" diye tembih etti.
Ebû Talha mescitten çıkınca
birkaç arkadaşıyla birlikte eve geldi:
"Oğlum nasıl?" diye sordu. Annem de:
"Şimdi daha rahat" dedi; sonra onlara akşam yemeği getirdi.
Arkadaşları yemekten sonra kalkıp gittiler.
O akşam Ümmü Süleym, daha bir güzel süslendi.
O gece eşiyle beraber olmuşlar.
Ebû Talha'yı halinden memnun gören Ümmü Süleym ona:
"Ebû Talha!" dedi.
"Birileri bir aileye emânet bir şey verseler,
sonra da emânetlerini geri isteseler,
o aile emâneti geri vermeyebilir mi, ne dersin?"
Ebû Talha:

“Vermemezlik edemezler” dedi.

Ümmü Süleym:

“O halde oğlunu geri alınmış böyle bir emânet bil,
ve şimdi onu defnet” dedi.

Ebû Talha ona kızdı:

“Madem öyleydi, niçin hiç bir şey olmamış gibi davrandın?
Şimdi de tutmuş, bana oğlumun öldüğünü söylüyorsun”
diyerek kalktı, doğruca Resûl-i Ekrem’in yanına gitti,
ve olup bitenleri anlattı.

O zaman Peygamber Efendimiz:

“Geçen gecenizi Allah hakkınızda bereketli kılsın”
diye dua etti.

Ümmü Süleym o gece hâmile kalmış.

Daha sonraları Peygamber Efendimiz bir sefere çıkmış,
bu sefere Ümmü Süleym de katılmıştı.

Resûlullah Efendimiz seferden döndüğü zaman

Medine’ye geceleyin girmezdi.

Medine’ye yaklaştıklarında

Ümmü Süleym’i doğum sancısı tuttu.

Bu sebeple Ebû Talha onun yanında kaldı;

Peygamber Efendimiz de yoluna devam etti.

Ebû Talha:

“Yâ Rabbî!” dedi. “Şunu iyi bilirsin ki ben,

Resûlün ile beraber Medine'den çıkmaktan,
ve onunla beraber Medine'ye girmekten
son derece memnun olurum.

Fakat bu defa bildiğin sebepten takılıp kaldım.”

Bunun üzerine Ümmü Süleym:

“Ebû Talha! Şimdi artık sancım kalmadı; sen git” dedi.

Biz de üvey babamla yolumuza devam ettik.

Medine'ye geldiklerinde annemi yine doğum sancısı tuttu,
ve bir erkek çocuğu dünyaya getirdi.

Annem bana:

“Enes!” dedi.

“Bu çocuğu sabahleyin Peygamber Efendimize götür;
onu daha önce kimse emzirmesin.”

Sabahleyin birkaç hurmayla birlikte çocuğu aldım:
doğruca Peygamber Efendimize götürdüm.

O sırada Allah'ın elçisinin elinde bir dağlama âleti vardı.

Beni görünce:

“Herhalde Ümmü Süleym doğum yaptı?” buyurdu.

Ben de:

“Evet” dedim.

Hemen elindeki dağlama âletini bıraktı.

Çocuğu onun kucağına verdim.

Peygamber Efendimiz

Medine'nin acve hurmasından birkaç tane istedi.

Onları ağızında iyice çiğnedikten sonra

çocuğun damağına çaldı.

Çocuk yalanmaya başlayınca:

"Şu Medinelilerin hurma sevgisine bakın!" buyurdu.

Çocuğun yüzünü okşadı

ve ona Abdullah adını verdi.

25- Sa'd ibni Rebî'in son sözleri

Tâbiîn muhaddislerinden Yahyâ bin Saîd el-Ensari anlatıyor:

Uhud Savaşı'nın yapıldığı gündü.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

“Sa'd ibni Rebî'in' durumu hakkında bana kim haber getirecek?” diye sordu.

Bir adam (Bu zât ya Übey ibni Kâ'b veya Muhammed ibni Mesleme idi):

“Ey Allah'ın elçisi! Ben getiririm” dedi.

Sonra da cesetlerin arasında dolaşarak onu aramaya başladı.

Onu gören Sa'd ibni Rebî:

“Burada niye dolaşıyorsun?” diye sordu. O zât:

“Peygamber Efendimiz, senin durumunu öğrenip kendisine bildirmem için beni görevlendirdi” dedi.

Sa'd ibni Rebî ona şunları söyledi:

“Peygamber Efendimize git, selâmımı söyle!

On iki yara aldığımı,

hepsinin de ölümcül yaralar olduğunu

kendisine bildir.

Medinelilere de şunu söyle!

Eğer onlardan biri hayatta kaldığı sürece

**Allah'ın elçisine bir şey olursa,
Allah'ın huzurunda ileri sürecekleri
hiçbir mâzere-leri bulunamaz.”**

1- Bu olayın kahramanı Sa'd ibni Rebî, Medinelî Müslümanların önde gelenlerinden, Akabe bîatında da onların temsilcilerinden biriydi.

Peygamber Efendimiz, bir Muhâcir ile bir Ensârî kardeş ilân ederken onu Abdurrahman ibni Avf ile kardeş yapmıştı. Sa'd, Abdurrahman ibni Avf'a şöyle demişti:

“Bak kardeşim! Ben Ensârî en zenginiyim; malımın yarısı senin olsun. İki karım var; hangisini beğeniyorsan söyle, onu boşayayım, kendisiyle evlen.” Fakat iyi bir tüccar olan Abdurrahman ibni Avf her iki teklifi de kabul etmemiş ona: “Aileni de, malını da Allah sana bağışlasın, kardeşim. Sen bana pazarın yerini göster” demişti.

Mâlik, *Muvatta' Cihâd* 40; Ibn Sa'd, *et-Tabakatü'l-kübrâ*, III, 523-524. Ayrıca bk. Zehebî, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ'* (Arnaüt), I, 318-320.

26- Bir hadis uğrunda

En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan Câbir ibni Abdullah radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Sâhabeden birinin, Peygamber Efendimizden kısas konusunda bir hadis duyduğunu öğrendim. Fakat o hadisi ben bizzat Efendimizden duymamıştım. O hadisi Resûl-i E'lî 'em'den duyan sahâbînin Suriye'de yaşadığını öğrenince, bu hadisi onun ağzından işitmeye karar verdim. Bu maksatla bir deve satın aldım; üstüne semeri vurup yola düştüm. Bir ay süren bir yolculuktan sonra Suriye'ye vardım. Meğer o sahâbî **Abdullah ibni Üneys** imiş. Evine vardım; hizmetkârına: "Efendine Câbir'in geldiğini söyle" dedim. Abdullah ibni Üneys içeriden: "Abdullah'ın oğlu Câbir mi?" diye seslendi. "Evet, o" dedim. Elbisesini çabucak giymeye çalışarak dışarı çıktı ve bana sarıldı; ben de onu kucakladım. Ardından, hiç vakit kaybetmeden şunları söyledim:

“Kıyas konusunda

Resül-i Ekrem'den bir hadis duyduğunu haber aldım.

Benim Resül-i Ekrem'den bizzat duymadığım o hadisi
senin ağzından işitmeden önce

ikimizden birinin ölmesinden çok korktum.”

Bunun üzerine Abdullah ibni Üneys şunları söyledi:

“Allah'ın Resülü şöyle buyururken duydum:

'Kıyamet gününde insanlar,

çıplak,

'sünnetsiz,

ve yükleri olmadan bir araya toplanacaklar.'

Bunun üzerine biz:

'Ey Allah'ın elçisi! Yükleri olmadan ne demek?' diye sorunca:

'Yanlarında hiçbir şeyleri bulunmadan demek' buyurdu,

ve sözüne şöyle devam etti:

'Sonra Allah Teâlâ,

uzak yakın herkesin rahatça duyacağı bir şekilde

şöyle seslenecek:

'Görünen ve görünmeyen âlemlerin sahibi benim.

Mutlak güç, kudret sahibi ve hesaba çeken benim.

Eğer cehennemlik birinin,

cennetlik biri üzerinde bir hakkı varsa,

ben o hakkı cennetlikten alıp kendisine vermeden

o kişi cehennemem giremez.

Eğer cennetlik birinin de,

kendisine atılan bir tokat bile olsa,

cehennemlik biri üzerinde bir hakkı varsa,

ben o hakkı cehennemlikten alıp kendisine vermeden

o da cennete giremez.'

Bunun üzerine biz:

"Allah Teâlâ'nın huzuruna çıplak ve sünnetsiz olarak

çıkacağımıza göre,

bu alıp verme işi nasıl olacak, Ya Resûlallah?" diye sorduk.

Efendimiz şöyle buyurdu:

'İyilik ve kötülüklerin

birinden alınıp ötekine verilmesiyle olacak."

Ardından da şu âyeti okudu:

"O gün herkese ne kazandıysa onun karşılığı verilir.

O gün kimseye haksızlık edilmez." (Mû'min 40/17).

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, III, 495; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred* (nşr. Muhammed Nâsıruddin el-Elbânî), Beyrut 1421/2000, s. 348, nr. 970; Hâkim, *el-Müstedrek (Atâ)*, II, 475, IV, 618; Elbânî, *Sahihu't-Tergîb ve't-terhib*, III, 427-428.

27- Paraları ne yaptılar?

Hz. Ömer'in veznedarı Mâlik ed-Dâr anlatıyor:

Birgün Hz. Ömer bir keseye 400 dinar koydu,
ve hizmetkârına:

“Bunu **Ebû Ubeyde bin Cerrâh**'a götür.

Onun bu parayı ne yaptığını görmek için,
bir bahâne uydurup orada biraz oyalan” dedi.

Hizmetkâr 400 dinarı Ebû Ubeyde bin Cerrâh'a götürdü ve:

“Bunu size Mü'minlerin emiri gönderdi,
ve **şahsî ihtiyaçlarınız için harcamanızı** söyledi” dedi.

Ebû Ubeyde bin Cerrâh:

“Allah işini rastgetirsin ve ona merhamet etsin”

diyerek para kesesini aldı.

Sonra câriyesini çağırdı ve ona:

“Şu yedi dinarı falana götür;

şu beş dinarı filana götür!” diyerek bütün parayı dağıttı.

Daha sonra Hz. Ömer'in hizmetkârı

efendisinin yanına döndü ve gördüklerini anlattı.

Hz. Ömer yine bir keseye 400 dinar koydu ve hizmetkârına:

“Bunu da **Muâz ibni Cebel**'e götür.

Onun bu parayı ne yaptığını görmek için

orada biraz oyalan!” dedi.

Hizmetkâr keseyi alıp Muâz ibni Cebel'e götürdü ve:
“Bunu size Mü'minlerin emiri gönderdi,
ve şahsî ihtiyaçlarınız için harcamanızı söyledi” dedi.

Muâz ibni Cebel:

“Allah ona merhamet etsin ve işini rast getirsin”
diyerek para kesesini aldı.

Sonra câriyesini çağırdı ve ona:

“Şunları falanın evine götür;
şunları filanın evine götür!” dedi.

Muâz'ın karısı araya girerek:

“Vallahi biz de fakiriz; bize de ver!” dedi.

Kesede sadece iki dinar kalmıştı;

Muâz onu da karısına verdi.

Hiz. Ömer'in hizmetkârı efendisinin yanına dönerek
gördüklerini anlatınca,

Hiz. Ömer buna çok sevindi ve şöyle dedi:

**“Onlar birbirinin kardeşidir,
biri ne ise, öteki de odur.”**

Abdullah b. Mübârek, *ez-Zühd* (A'zamî), s. 175-176; Taberânî, *el-Mu'ce-mû'l-kebir* (Selefî), XX, 33-34; Zehebî, *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ'* (Arnaût), I, 456.

28- Ebû Talha nasıl Müslüman oldu?

*Peygamber Efendimize on yıl hizmet eden
Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:*

Üvey babam **Ebû Talha** Müslüman olmadan önce,
annem **Ümmü Süleym** ile evlenmek istemişti.

Annem onun bu teklifine şu cevabı verdi:

“Bak, Ebû Talha!

Seninle ben de evlenmek isterim.

Çünkü senin gibi bir adamın evlenme teklifi reddolunmaz.

Fakat sen kâfirsin;

ben ise Müslüman bir kadınıam.

Senin Tanrı diye taptığın şeyin,

yerden biten bir ağaç olduğunu,

marangoz olan falan zenci kölenin o

ağaçtan put yaptığını bilmiyor musun?”

Ebû Talha:

“Biliyorum” dedi.

Annem sözüne şöyle devam etti:

“Öyleyse, böyle bir şeye tanrı diye tapmaya

utanmıyor musun?

Gel, kelime-i şehâdet getirip Müslüman ol!

Ben de seninle evleneyim.

Senin Müslüman olman, benim mehrim olsun;
Senden bundan başka bir karşılık istemiyorum.”

Ebû Talha anneme:

“Bana biraz süre ver, teklifini düşüneyim” dedi.

Annem de ona istediği süreyi verdi.

Birgün Ebû Talha geldi,

ve Kelime-i şehâdet getirerek Müslüman oldu.

Annem de onunla evlendi.

Nesâî, Nikâh 63; Abdürrezzâk, *el-Musannef* (A'zamî), VI, 179; Ibn Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ*, VIII, 427; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefî), V, 90, XXV, 105; Elbânî, *Sahîhu Mevâridi'z-zam'an*, Riyad 1422/2002, I, 326-327, 506.

29- Yüze vurulmaz

Tâbiin âlimlerinden Hilâl ibni Yesâf el-Eşcaî anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan

Süveyd ibni Mukarrin radiyallahu anh'ın evinde

kumaş tüccarlığı yapardık.

Aramızda öfkeli ve câhil bir ihtiyar vardı.

Birgün bu adam câriyesine bir tokat attı.

Süveyd ibni Mukarrin'i o günkü kadar öfkeli görmemiştim.

Ihtiyar adama şunları söyledi:

“O câriyenin yüzünden başka

vuracak bir yerini bulamadın mı?

Yüze vurmanın haram olduğunu bilmiyor musun?

Hz. Peygamber zamanında biz Mukarrin oğulları

yedi kardeştik.

Bir de câriyemiz vardı.

Küçük kardeşimiz bu câriyenin yüzüne bir tokat vurdu.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz

o câriyeyi hemen âzat etmemizi emretti.

Resûl-i Ekrem Efendimize,

bizim o câriyeden başka hizmetçimiz olmadığını söylediler.

Bunu duyunca:

“Öyleyse şimdilik onun hizmetinden faydalansınlar; ona ihtiyaçları kalmadığı zaman da kendisine yol versinler” buyurdu.

Müslim, Eymân 31-33; *Ebû Davûd*, Edeb 123, 124; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, III, 447-448, V, 444; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), VII, 86; Hâkim, *el-Müstedrek* (Atâ), IV, 409.

30- Suyu ona götür!

*Kureyş kabilesinin ileri gelenlerinden olup
Mekke fethinde islâmiyet'i kabul eden
Ebû Cehm ibni Huzeyfe anlatıyor:*

Yermük Savaşı'nın yapıldığı gündü.

Savaş yerinde amcamın oğlunu aramaya çıkmıştım.

Elimde de bir su kabı vardı.

Kendi kendime:

"Ona ölmeden yetişirsem su içirir,
yüzünü yıkarım" diyordum.

Amcamın oğlunu bulduğumda can vermek üzereydi.

"Su içmek ister misin?" diye sordum.

İsterim diye işaret etti.

O sırada "aah!" diye bir ses duyuldu.

Amcamın oğlu, suyu ona götür diye işaret etti.

Onun yanına vardım, bir de ne göreyim:

Amr ibni Âs'ın kardeşi

sahâbeden Hişâm ibni Âs değil mi? Ona:

"Su içmek ister misin?" diye sordum.

"Aah!" diye bir ses daha duyuldu.

Hişâm, suyu ona götür diye işaret etti.

O zâtın yanına vardığımda rûhunu teslim etmişti.

Hemen Hişâm'ın yanına döndüm;
bir de baktım, o da hayata gözlerini yummuş.
Amcamın oğlunun yanına koştum;
baktım, o da Mevlâ'sına kavuşmuş.

Abdullah b. Mübârek, *ez-Zühd (A'zamî)*, s. 180; Ibn Asâkir, *Târîhu Medine-ti Dimaşk* (Muhibbddn Eb Saîd Ömer b. Garâme el-Amr), Beyrut 1415/1995, XXXVIII, 180.

31- O kadar yaşarsam...

Resûl-i Ekrem'in hizmetkârı

Enes ibni Mâlik radyallahu anh anlatıyor:

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem,

Medineli Müslümanlardan Bûseyse ibni Amr'ı

Ebû Süfyân'ın yönettiği ticaret kervanı hakkında

bilgi toplamakla görevlendirmişti.

Bûseyse geri dönüp geldiğinde,

Peygamber Efendimizin yanında benden başka kimse yoktu.

Bûseyse gördüklerini Resûl-i Ekrem'e anlattı.

Bunun üzerine Allah'ın elçisi dışarı çıktı ve ashâbına:

"Yapmak istediğimiz bir iş var;

kimin bineği hazırsa,

ona hemen binip bizimle beraber gelsin" buyurdu.

Bazı sahâbîler, biraz uzakta bulunan bineklerini getirmek

için izin istediler.

Fakat Resûl-i Ekrem:

"Hayır, olmaz.

Bineği hazır olanlar bizimle beraber gelsin" buyurdu.

Sonra Peygamber Efendimiz ile ashâbı yola çıkıp,

müşriklerden önce Bedir'e vardılar.

Daha sonra müşrikler de geldi.

O zaman Allah'ın elçisi:

“izin vermeden hiçbiriniz bir şey yapmayın” buyurdu.

Sonra müşrikler yaklaştı.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Eni, göklerle yer kadar geniş olan cennete girmek üzere haydi kalkınız!”

Enes sözüne şöyle devam etti:

Medineli Müslümanlardan

Umeyr İbni Hümâm radiyallahu anh':

“Ey Allah'ın elçisi!

Eni göklerle yer kadar geniş olan cennet, öyle mi?”

diye sordu.

Peygamber Efendimiz

“Evet, öyle” buyurdu. Umeyr:

“Aman ne iyi, ne iyi!” dedi.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

“Niye öyle söyledin?” diye sorunca Umeyr:

“Allah'a yemin ederim ki, yâ Resûlallah, cennetliklerden olmak istediğim için öyle söyledim;

başka maksadım yok” dedi. Resûl-i Ekrem:

“Şüphesiz sen cennetliksin” buyurdu.

Umeyr, torbasından bir kaç hurma çıkartıp yemeğe başladı.

Sonra kendi kendine:

“Eğer Şu hurmaları yiyinceye kadar yaşarsam,
bu çok uzun bir hayat olur”
diyerek elindeki hurmaları yere attı;
ayağa kalktı,
ve Şehit oluncaya kadar mŐŕiklerle savaştı.

1- Peygamber Efendimiz hicretten sonra bir Muhâcir ile bir Ensarı kardeş yaparken, bu olayın kahramanı Umeyr ibni Hümâm radiyallahu anh'ı, çok değer verdiği Ubeyde bin Hâris radiyallahu anh ile kardeş yapmıştı. İlk MŐslümanlardan olan Ubeyde bin Hâris, bu savaşta, Hz. Hamza ve Hz. Ali ile birlikte dŐŐmanla ilk çarpıŐan üç yiğiten biriydi. Umeyr ibni Hümâm da savaşta Allah yolunda Şehid dŐŐen ilk kahraman oldu.

MŐslim, İmâre 145; Ahmed İbni Hanbel, MŐsned, III, 136- 137; Hâkim, *el-MŐstedrek (Atâ)*, III, 481; Zehebî, *Siyeru a'lâmi'n-nübela'* (Arnaût), I, 256; İbn Hacer el-Askalânî, *el-İsâbe* (Bicâvi), IV, 715-716.

32- Kor parçası

*Peygamber Efendimiz'in amcasının oğlu
Abdullah ibni Abbas radiyallahu anhümâ anlatıyor:*

*"Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem
bir adamın parmağında altın bir yüzük gördü.
"Biriniz bir kor parçasını eline almak mı istiyor?"
diyerek onu adamın parmağından çıkarıp attı.
Hz. Peygamber kalkıp gittikten sonra o adama:
"Yüzüğünü al,
ondan uygun bir şekilde faydalan" dediler. O:
"Hayır" dedi.
**"Allah'ın elçisinin kaldırıp attığı şeyi
asla bir daha elime almam."***

33- Melek yüzlü

Ashâb-ı kirâmdan Yemenli Cerîr ibni Abdullah anlatıyor:

Resûl-i Ekrem'i görmek için Yemen'den
Medine'ye gidiyordum. Peygamber şehrine yaklaşıncâ,
devemi çökerttim, bohçamdan yeni elbisemi çıkarıp giydim.
Mescid-i Nebevî'ye gittim,
ve ashâbıyla konuşmakta olan Resûl-i Ekrem'in
huzuruna girdim.

Orada bulunanlar bana dikkatle bakmaya başladı.

Bunun üzerine yanına oturduğum kimseye:

"Kardeş! Hz. Peygamber benim hakkımda
bir şey söyledi mi?" diye sordum.

"Evet" dedi. "Biraz önce senin hakkında pek güzel bir şey
söyledi.

Bizimle konuşurken bir ara konuşmasını keserek:

'Biraz sonra şu kapıdan Yemen'in en hayırlı adamlarından
melek yüzlü biri girecek' buyurdu."

Ben de bu lutfundan dolayı Allah'a hamdettim.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, IV, 359-360, 364; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred*
(Elbâni), s. 94, nr. 250/2; İbn Hibbân, *es-Sahih* (Arnaût), XVI, 175; Hâ-
kim, *el-Müstedrek* (Atâ), I, 422; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, IX, 372.

34- Bilâl'in başına gelenler

Tâbiîn neslinden Abdullah ibni Lühay el-Hevzenî anlatıyor:

Halep'te,

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in müezzini

Bilâl-i Habeşî ile karşılaştım. Ona:

"Bilâl! Peygamber Efendimiz geçimini nasıl sağlardı?

Şunu bana bir anlat" dedim.

Bilâl şunları söyledi:

"Peygamber Efendimizin öyle fazla bir şeyi yoktu.

Onun peygamber olduğu zamandan

dünyadan ayrıldığı güne kadar ev idaresine ben bakardım.

Yanına çıplak bir Müslüman gelince hemen beni çağırırdı.

Ben de, parası olmadığı zamanlarda,

Resûl-i Ekrem adına borçlanır,

o adama elbise alıp giydirir, karnını doyururdum.

Bir gün müşriklerden biri bana:

"Bilâl!" dedi. "Ben hâli vakti yerinde biriyim.

Borç alacağın zaman başkasına gitme, gel benden al!"

Ben de öyle yaptım.

Yine birgün abdest almış, ezan okumak üzere

dışarı çıkmıştım.

Baktım, kendisinden borç aldığım o müşrik,
yanındaki birkaç tüccarla geliyor.

Beni görünce:

“Hey Habeşli!” diye seslendi.

“Buyur!” dedim.

Beni asık bir suratla karşıladı,
ve ağır bir söz söyledi. Ardından:

“Aldığın borcun süresinin dolmasına kaç gün var
biliyor musun?” dedi.

“Süresi dolmak üzere” dedim.

“Tam dört gün var.

O zaman aldığın borca karşılık seni yakalayıp köle edeceğim.

Ben o parayı sana saygın biri olduğun için,

yahut ardından gittiğin adam

saygın biri olduğu için vermedim

Benim kölem olasın diye verdim.

Eskiden olduğu gibi yine koyun güdeceksin!” dedi.

Böyle durumlarda insan nasıl üzülürse ben de öyle üzuldüm.

Yatsı namazı kılındıktan sonra

Peygamber Efendimiz ailesinin yanına gitti.

Kendisini ziyaret etmek istediğimi bildirdim; bana izin verdi.

Huzuruna çıkınca:

“Ey Allah’ın elçisi!” dedim.

"Anam, babam sana kurban olsun.

Hani kendisinden borç aldığım bir müşrik vardı ya!

O bugün bana şöyle şöyle hakaret etti.

Biliyorum, bende de sende de

borcumuzu ödeyecek para yok.

Adam beni rezil, kepâze etmek istiyor.

Cenâb-ı Hak sana, beni sıkıntıdan kurtaracak

bir imkân gönderene kadar bana izin ver;

İslâmiyet'i kabul eden kabilelerden birinin yanına kaçıp sığınayım."

Allah'ın Resûlü:

"Öyle istiyorsan git!" buyurdu.

Resûl-i Ekrem Efendimizin yanından ayrılıp evime geldim.

Yola çıkmak üzere kılıcımı, erzak torbamı,

ayakkabımı, kalkanımı hazırladım.

Şafak sökerken yola çıkmaya karar verdim.

Azıcık uyuyup uyanıyordum.

Tanyeri ağarırken yola çıkmak istedim.

İşte o sırada birinin bana doğru koşup geldiğini gördüm.

Adam:

"Bilâl! Resûl-i Ekrem seni çağırıyor" dedi.

Dönüp Peygamber Efendimizin yanına vardım.

Bir de ne göreyim, yere çökertilmiş dört tane deve,

üzerlerinde de yükleri durmuyor mu?”

Hz. Peygamber'in huzuruna girmek için izin istedim.

Allah'ın elçisi bana:

“Müjde Bilâl!

Allah Teâlâ sana borcunu ödeyecek imkânı gönderdi”

buyurunca Allah'a hamdettim.

Resûl-i Ekrem tekrar:

“Yoksa dışarıda çökertilmiş dört deveyi görmedin mi?”

buyurdu.

“Gördüm, Ya Resûlallah!” dedim.

“O develer de, üzerlerindeki yükler de senindir.

O yüklerde giyecek ve yiyecek şeyler var.

Onları bana Fedek'in yöneticisi hediye etti.

Al onları ve borcunu öde!” buyurdu.

Ben de öyle yapıp develerin yükünü indirdim;

hayvanları bağladım.

Sonra sabah ezanını okumaya gittim.

Sabah namazından sonra Bakî semtine vardım.

Elimi kulağıma atıp:

“Peygamber Efendimizden kimin bir alacağı varsa gelsin!”

diye bağırdım.

Sonra Resûl-i Ekrem'in kime borcu varsa hepsini ödedim.

Sonunda azıcık bir şey arttı.

Gün bir hayli ilerlemişti. Doğruca Mescid-i Nebevî'ye gittim.

Baktım, Resûlu'lâh yalnız kışına oturuyor. Selâm verdim.

"Ne yaptın, borçlarını karşılayabildin mi?" diye sordu.

Ben de:

"Allah Teâlâ Resûlû'nün üzerindeki bütün borçları ödedi; hiçbir borcu kalmadı" dedim.

"O maldan bir şey arttı mı?"

"Evet, arttı."

"Öyleyse beni onların yükünden kurtarmaya bak. Sen beni o malların sıkıntısından kurtarmadıkça ailemin yanına gidemem."

Allah'ın sevgili elçisi

yatsı namazını kıldırdıktan sonra beni çağırdı ve:

"O malları ne yaptın?" diye sordu.

"Yanımda duruyor. Onlara ihtiyacı olan biri çıkmadı" dedim.

O gece Resûl-i Ekrem evine gitmedi;

Mescid-i Nebevî'de yattı."

Ertesi gün akşama doğru iki atlı geldi.

Ben de onların ihtiyaçları olan giyecek ve yiyecekleri kendilerine verdim.

Yatsı namazını kıldırınca

Resûl-i Ekrem beni tekrar çağırdı ve:

"O malları ne yaptın?" diye sordu. Ben:

“Ya Resûlallah! Allah Teâlâ

seni o malların sorumluluğundan kurtardı” deyince,
Peygamber Efendimiz,

yanında o mallar varken ölmediğine sevindi;
tekbir getirip Allah’a hamd etti.

Sonra eşlerinin yanına gitmek üzere oradan ayrılınca
ben de peşinden yürüdüm.

Hanımlarını bir bir ziyaret edip onlara selâm verdi;
en sonunda o geceyi geçireceği eşinin yanına gitti.”

Bilâl sözlerini şöyle tamamladı:

“Resûl-i Ekrem’in geçimi hakkında sorduğun sorunun cevabı
işte budur.”

Ebü Dâvûd, Harâc 33, 35 (Elbâni, *Sahîhu Süneni Ebî Dâvûd*, II, 262-263);
Bezzâr, *Mûsned* (nşr. Mahfûzurrahmân Zeynullah), Beyrut-Medine 1409,
IV, 216-218; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), I, 363-365; Ibn Hibbân,
es-Sahîh (Armaüt), XIV, 261-264; Elbâni, *Sahîhu Mevâridi'z-zam'an*, II, 492-
495;.

35- Bir tedâvi usûlü

*En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan
Ebû Saîd el-Hudrî radıyallahu anh anlatıyor:*

Peygamber Efendimiz'in bazı sahâbîleri bir sefere çıkmıştı.

Yolları bir Arap kabilesine düştü.

Onlardan kendilerini misafir etmelerini istediler;

fakat adamlar buna yanaşmadılar.

O sırada bu kabilenin reisini zehirli bir hayvan sokmuş.

Ne yaptılarsa adamı iyileştirememişler.

İçlerinden biri:

"Kendilerini misafir etmemizi isteyen şu adamlara

biriniz gitsin;

belki onların arasında

bu derdin çaresini bilen biri vardır" demiş.

Adamlar kalkıp geldiler:

"Ey cemaat!" dediler.

"Başkanımızı zehirli bir hayvan soktu;

ne yaptıkça iyileştiremedik.

İçinizde onu iyileştirecek biri var mı?"

Sahâbîlerden biri

(Hadisin bir rivayetinden anlaşıldığına göre, bu olayı anlatan

Ebû Saîd el-Hudrî):

“Evet, ben iyileştiririm.

Fakat sizden bizi misafir etmenizi istedik, kabul etmediniz.

Eğer ücretini verirsiniz, onu tedavi ederim” dedi.

Pazarlık ettiler; bir sürü koyun karşılığında anlaştilar.

Arkadaşımız kalkıp onlarla birlikte gitti.

Okuyup üfleyerek kabile reisini tedavi etti.

Sonunda adam büsbütün iyileşti.

Bunun üzerine anlaştilar koyun sürüsünü verdiler.

Dönünce ona:

“Yahu sen böyle tedâvi etmeyi bilir miydin?” diye sordular.

O da:

“Hayır, bilmezdim;

ben sadece yedi defa Fâtiha sûresini okudum” dedi.

Oradaki bazı sahâbîler:

“Koyunları aramızda taksim edelim” dediler.

Hastayı tedâvi eden arkadaş ise:

“Hayır” dedi. “Peygamber Efendimizin yanına gidene kadar bir şey yapmayalım.

Olup biteni ona anlatalım.

Koyunları ne yapmamızı emrederse öyle yapalım.”

Medine'ye dönünce konuyu Resûl-i Ekrem'e anlattılar.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem tedavi uygulayan arkadaşına:

“Fātiha'nın onu iyileştirecek bir dua olduğunu
nereden bildin?” diye sordu. Ardından da:
“İyi yapmışsınız;
Bana da sizinle birlikte bir pay ayırın!”
buyurarak tebessüm etti.

Buhârî, İcâre 16; *Fezâilü'l-Kur'ân* 9, *Tıb* 39; *Müslim*, Selâm 65, 66; *Ebû Davûd İcâre* 37, *Tıb* 19; *Tirmizî*, *Tıb* 20; *İbni Mâce*, Ticârât 7; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, III, 2, 10, 44, 50.

36- Haksız yere azab etmenin cezası

Cennetle müjdelenen on kişiden biri olan

Hız. Zübeyr'in oğlu Urve anlatıyor:

Sahâbeden **Hişâm ibni Haktm** radiyallahu anh
bir defasında Suriye'ye gitmişti.

Müslüman olmayan bazı çiftçilerin
başlarına zeytinyağı dökülerek
güneş altında beklemeye mahkum edildiğini gördü.
"Bunlara niçin ceza verildi?" diye sordu.

"Bunlar arazi vergisini ödemediler;
bu yüzden kendilerine bu ceza verildi" dediler.

Bunu duyan Hişâm:

"Andolsun ki ben,

Peygamber Efendimizin şöyle buyurduğunu işittim diyerek
şu hadisi okudu:

**"Dünyada insanlara haksız yere azab edenlere
Allah da ahirette mutlaka azab eder."**

Sonra da valinin huzuruna çıktı.

O sırada Filistin bölgesinin valisi sahâbeden
Umeyr ibni Sa'd el-Ensari idi.

Hişâm ona Resûl-i Ekrem Efendimizden duyduğu

yukarıdaki hadisi okudu.

Bunun üzerine vali

çiftçilerin derhal serbest bırakılmasını emretti.

Müslim, Birr 117- 119; *Ebü Dâvûd*, İmâret 32; *Ahmed b. Hanbel*; *Müsned*, III, 403, 468

37- Peygamber'in sırrı

*Peygamber Efendimize on yıl hizmet eden
Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:*

Birgün çocuklarla oynuyordum.

Peygamber Efendimiz yanımıza geldi;

bize selâm verdi,

ve beni bir işe gönderdi.

Ben dönünceye kadar da bir duvarın gölgesinde oturdum.

Sonra bana:

“Bu işi kimseye söyleme!” diye tembih etti.

Bu sebeple eve geç döndüm.

Eve varınca annem:

“Niye geç kaldın?” diye sordu.

“Peygamber Efendimiz beni bir işe göndermişti;

onun için geciktim” dedim. Annem:

“Neymiş o iş?” diye sorunca:

“Bu bir sırdır, söyleyemem” dedim.

Bunun üzerine Annem bana:

“Oğlum! Peygamber Efendimizin sırrını kimseye söyleme”
dedi.

Ben de bu sırrı hiç kimseye söylemedim.

Enes ibni Mâlik bu olayı

öğrencisi Sâbit el-Bünânî'ye anlattıktan sonra şunu söyledi:
"Sâbit! Eğer bu sırrı birine söyleyecek olsaydım,
vallahi sana söyledim."

*Buhârî, İsti'zân 46; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 145, 146; Ebû Davûd, Selâm
147; İbni Mâce, Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 109, 174, 235.*

38- Görülmedik bir balık

Câbir İbni Abdullah radiyallahu anhümâ

hicretin sekizinci yılında yapılan

Sifü'l-bahr (Habat) seferinde başlarına gelenleri anlatıyor:

Bir defasında Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve selem*,

Ebû Ubeyde bin Cerrah radiyallahu anh'ın kumandasında,

bizi Kureyş kervanını takip edip yakalamakla görevlendirdi.

Biz **üç yüz** süvari idik.

Önceleri kumanyamızı yanımızda taşıyorduk.

Allah'ın Resûlü bize azık olarak bir dağarcık hurma vermişti.

Çünkü verecek başka bir şey bulamamıştı.

Önceleri kumandanımız bize birer avuç hurma veriyordu.

Yiyecekler iyice azalınca

bütün azıkların bir yere toplanmasını emretti;

daha sonra bize günde birer hurma vermeye başladı.

Sözün burasına gelince, dinleyenlerden biri:

“Bir hurma açlığı giderir mi?

Onunla nasıl geçinebiliyordunuz?” diye sordu.

Câbir sözüne şöyle devam etti:

O hurmaları upkı meme emen çocuk gibi emer,

üzerine de su içerdik.

O bir hurma geceye kadar bize yeterdi.

Hurmalar tükencede,

o bir hurmanın ne büyük nimet olduğunu anladık.

Bir de sopalarımızla ağaç yaprakları silker,

onları su ile ıslatıp yerdik.

Onun için bu sefere

yaprak yiyen askerler seferi anlamında

“Ceyşü'l-habat” dendi.

Bu seferde önce üç deve kesildi;

ardından üç deve daha kesildi;

daha sonra üç deve daha kesilince

kumandanımız Ebû Ubeyde deve kesmeyi yasakladı.

Yolumuza devam edip deniz sahili boyunca yürüdük,

ve bu sahilde on beş gün kaldık.

Birgün sahilde giderken

önümüze büyük kum tepesi gibi bir şey çıktı.

Onun yanına vardık.

Bir de baktık ki, bu tepe değil, Amber denilen bir balık!

Kumandanımız Ebû Ubeyde önce:

“Bu, ölü bir hayvandır, yenilmesi haramdır” dedi.

Sonra görüşünü değiştirdi.

“Hayır, bizler Allah'ın elçisinin elçileriyiz;

üstelik Allah yolundayız.

Sizler çok zor durumda kaldınız;

besmele çekip yiyiniz” dedi.

Daha önce de söylediğim gibi biz üç yüz kişiydik;
bir ay süreyle bu balığın etinden yiyerek orada kaldık,
hatta kilo bile aldık.

Balığın göz çukurundan
testilerle yağ aldığımızı hatırlıyorum.

Biz ondan öküz büyüklüğünde parçalar keserdik.

Bir defasında Ebû Ubeyde

on üç kişiyi balığın göz çukuruna oturttu,
onun kaburga kemiklerinden birini alıp yere dikti.

Sonra bizim en büyük develerimizden birine semerini vurdu,
ve deve ile kaburga kemiğinin altından geçti.

Daha sonra balığın etinden pastırma yaptık.

Medine'ye dönünce, Peygamber Efendimizin yanına gidip
olup bitenleri anlattık.

Allah'ın elçisi şöyle buyurdu:

“O bahk, Allah'ın sizin için çıkardığı bir rızıktı.

Onun etinden yanınızda hiç kalmadı mı,

bize de tattırsanız?”

Biz de Peygamber Efendimize

ondan bir parça verdik,

o da yedi.

Buhârî, Şirket 1, Cihâd 124, Megâzî 65, Zebâih 12; Müslim, Sayd 17-21; Ebû Dâvûd, Et'ime 46; Nesâî, Fere'u ve'l-atire 35; Mâlik, Muvatta', Sıfatü'n-nebî 24; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 308-309, 311-312, 378-379; Ibn Hibbân, *es-Sahih* (Arnaût), XII, 64-65

39- Saralı kadın

Tâbiîn âlimlerinden Atâ ibni Ebî Rebâh anlatıyor:

Birgün Abdullah ibni Abbâs *radıyallahu anhümâ* bana:

“Sana cennetlik bir kadın göstereyim mi?” diye sordu.

Ben de:

“Evet, göster” dedim.

Bana siyah bir kadını gösterdikten sonra:

“Şu siyah kadın var ya!

İşte o, birgün Peygamber Efendimize geldi ve:

“Ben havale geçiriyorum. O sırada üstüm başım açılıyor.

İyileşmem için Allah’a dua et!” dedi.

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve selem* ona şunları söyledi:

“Eğer hastalığuma sabredeyim dersen, sana cennet vardır. Yok, illa bana dua et diyorsan, sana şifa vermesi için Allah’a dua ederim” buyurdu.

Bunun üzerine kadın:

“Öyleyse ben hastalığuma sabrederim.

Ama havale geçirdiğim zaman üstümün başımın açılmaması için bana dua et!” dedi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz de ona dua etti.

Buhârî, Merdâ 6; Müslim, Bırr 54; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 346-347.

40- Onunla aynı evde yaşamazdım

*Tabiîn neslinin önde gelen âlimlerinden
ve Abdullah ibni Mes'ûd'un ileri gelen talebelerinden
Alkame bin Kays anlatıyor:*

Birgün Abdullah ibni Mes'ûd,
"Döğme yapan, yaptıran,
yüzündeki tüyleri alan, aldıran,¹
kaşlarını kendisi veya bir başkası eliyle incelten,
güzel görünmek için dişlerinin arasını seyrekleştiren,
ve böylece Allah'ın yarattığını değiştiren kadınlara
Allah lânet etsin" demişti.

Onun bu sözünü
Esedoğullarından Ümmü Ya'kûb adlı bir kadın duydu.
Bu kadın Kur'ân-ı Kerîm'i çok okurdu.
Doğruca Abdullah ibni Mes'ûd'un yanına gitti,
ve aralarında şu konuşma geçti.
"Sen şöyle şöyle yapan kadınlara
lânet etmişsin, öyle mi?"
"Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in
lânet ettiği kimselere

ben niye lânet etmeyecekmişim?

Üstelik bu Allah'ın kitabında da var.”

“İyi ama ben Kur'ân-ı Kerîm'i baştan sona okudum;
orada öyle bir şey görmedim.”

“Eğer Kur'an'ı iyi okusaydın,
orada benim dediğimi bulurdun. Sen:

'Allah'ın Resûlü size ne verdiyse onu alın.

Neyi yasakladıysa ondan da kaçının' (Haşr 59/7) âyetini
okumadın mı?”

“Elbette okudum.”

“İşte Resûl-i Ekrem o söylediklerimi yasaklamıştır.”

“Zannedersem, yapılmamasını söylediğin şeyleri
senin eşin de yapıyordur.”

“Öyleyse eve gir de iyice bir bak!”

Bu konuşmadan sonra

Ümmü Ya'kûb İbni Mes'ûd'un evine girdi;

fakat iddia ettiği şeylerden

hiçbirini göremedi.

Abdullah İbni Mes'ûd ona:

“İleri sürdüklerinden hangisini gördün eşimde?” diye sordu.

Ümmü Ya'kûb:

“Hiçbirini göremedim” dedi.

Bunun üzerine Abdullah İbni Mes'ûd

ona şunları söyledi:

“Eğer eşim dediğin gibi olsaydı,
ben onunla aynı evde yaşamazdım.”

1- Hanımların, yüzlerinde veya dudaklarının üzerinde çıkan tüyleri almaları bu hadise kesinlikle aykırı değildir. Görünümelerini bozan bu tüyleri almalarında hiçbir sakınca yoktur. Bir sağlık gerekçesi olmadan, sadece daha güzel görünmek maksadıyla kaş, kirpik ve yüzün çevresindeki kılları koparmak ise, tabii görünümü bozduğu için yasaklanmıştır.

Buhârî, Tefsîr 59/4, Libâs 82, 84, 85, 87; *Müslim*, Libâs 120; *Ebû Davûd*, Te-reccül 5; *Tirmizî*, Edeb 33; *Nesâî*, Zînet 24, 26; *İbni Mâce*, Nikah 52

41- Lânetin geri dönüşü

Tâbiîn neslinden Ayzâr ibni Cervel el-Hadramî anlatıyor:

Ebû Umeyr el-Hadramî,

Abdullah ibni Mes'ûd'un yakın dostuydu.

Birgün İbni Mes'ûd onu ziyaret etmek üzere evine gitti.

Fakat Ebû Umeyr evde değildi.

Abdullah, Ebû Umeyr'in hammindan izin alarak içeri girdi;
selâm verdi ve içecek bir şey istedi.

Ebû Umeyr'in hanımı,

içecek bir şey getirmesi için hizmetçiyi komşuya gönderdi.

Hizmetçi geç kalınca da:

"Allah ona lânet etsin, geçikti" diye söylendi.

Bunun üzerine Abdullah ibni Mes'ûd dışarı çıktı.

Derken Ebû Umeyr eve gelip de onu dışarıda görünce:

"Ebû Abdurrahman!" dedi arkadaşına.

"Senin gibi biri asla kıskanılmaz.

Kardeşinin eşine bir selâm vermedin mi?

İçeri girip bir şey içmedin mi?"

"Dediğini yaptım.

Eşin komşudan bir şey istemek üzere hizmetçiyi gönderdi.

Ya istediği şey komşuda yoktu,

veya vardı da vermek istemedi.

Bu yüzden hizmetçi kız gecikince karın ona lânet etti.

Ben Resûl-i Ekrem'in şöyle buyurduğunu duydum:

**'Bir kimsenin ağzından lânet sözü çıkınca,
lânet bakar;**

**eğer gönderildiği kimse bu sözü hak ediyorsa
yerini bulur.**

Eğer o kimse bunu hak etmiyorsa, lânet şöyle der:

'Ya Rabb! Beni falan kimseye gönderdiler.

Fakat ben onun lâneti hak etmediğini gördüm.'

Bunun üzerine ona şöyle denilir:

"Nerden geldinse tekrar oraya dön!"

Ben hizmetçinin bu lâneti hak etmemesinden,

bu yüzden lânetin geri dönüp gelmesinden;

ve bütün bunlara sebep olmaktan dolayı korktum."

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 408; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, VIII, 74; El-bâni, *Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha*, III, 264-265.

42- Allah'a verdiği sözde duran yiğit

Peygamber Efendimizin hizmetkârı

Enes ibni Mâlik radıyallahu anh amcasını anlatıyor:

Amcam **Enes ibni Nadr** radıyallahu anh

Peygamber Efendimiz ile birlikte

Bedir Savaşı'na katılmamıştı.

Bu ona çok ağır geldi.

Bu sebeple birgün Resûl-i Ekrem'e şöyle dedi:

“Ey Allah'ın Resûlü!

Müşriklerle yaptığın ilk savaşta bulunamadım.

Eğer Allah Teâlâ onlarla yapılacak bir savaşta bulunmama izin verirse,

o zaman neler yapacağımı da elbette görecektir” dedi.

Daha başka neler yapacağını söylemeye çekindi.

Bir süre sonra Uhud Savaşı çıkınca,

amcam Peygamber Efendimiz ile birlikte bu savaşa katıldı.

Bu savaşta Müslümanlar bozguna uğrayınca,

amcam arkadaşlarını kastederek:

“Rabbim!” dedi;

“Müslümanların yaptıklarından dolayı özür beyan ederim.

Müşriklerin yaptıklarından da uzak olduğumu arzederim.”

Ardından kılıcını çekip düşmana doğru yürümeye başladı.

O sırada Sa'd İbni Muâz radiyallahu anh ile karşılaştı;

o da bozguna uğrayanlar arasındaydı; amcam ona:

"Nereye gidiyorsun, Sa'd?

İşte cennet!

Kâbe'nin Rabbine yemin ederim ki,

Uhud Dağı'nın eteğinde ben cennetin kokusunu alıyorum."

dedi.

Savaştan sonra Sa'd ibni Muâz

Peygamber Efendimize bu olayı anlatırken:

"Ya Resûlallah! Ben onun yaptığını yapamadım"

diye üzüntüsünü belirtti.

Enes ibni Mâlik sözlerine şöyle devam etti:

Amcam düşmana doğru ilerledi

ve sonunda şehid oldu.

Onu bulduğumuzda vücudunda

seksenden fazla kılıç, mızrak ve ok yarası vardı.

Mekkeli müşrikler amcamın bazı organlarını kesmişlerdi.

Bu yüzden onu kimse tanıyamadı.

Halam Nadr kızı Rübeyyi',

onu vücudundaki benden veya parmak uçlarından tanıdı.

Kanaatimizce şu âyet amcam

ve amcam gibiler hakkında inmiştir:

**“Mü'minler içinde öyle yiğit erler vardır ki,
Allah'a verdikleri sözde durdular.
Onlardan kimi verdiği sözü yerine getirdi,
kimi de sırasını beklemektedir.
Onlar verdikleri sözü
hiçbir şekilde değiştirmemişlerdir” (Ahzâb 33/23).**

Buhârî, Cihâd 12, Megâzî 17; Müslim, İmâre 148; Tirmizî, Tefsîr 34; Ahmed b. Hanbel, Mûsne'd, III, 194, 253.

43- Baba dostuna ikram

Tabiîn alimlerinden Küfe kadısı Ebû Bürde el-Eş'arî anlatıyor:

Bir defasında Medine'ye gitmiştim.

Ashâb-ı kirâmdan Abdullah ibni Ömer beni ziyarete geldi ve:

“Seni niçin ziyaret ettiğimi biliyor musun?” diye sordu.

“Hayır, bilmiyorum” dedim.

Bunun üzerine şunu söyledi:

“Ben Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in:

'Babasını kabrinde ziyaret etmek isteyen kimse,

babasının ölümünden sonra

onun dostlarını ziyaret etsin'

buyurduğunu duydum.

Benim babam Hz. Ömer ile

senin baban Ebû Mûsâ el-Eş'arî arasında

kardeşlik ve dostluk vardı.

Bu sebeple o dostluğu canlandırmak istedim.”

Ebû Ya'la el-Mavsîlî, *Müsned* (nşr. Hüseyin Selîm Esed), Dımaşk 1412/1992, X, 37; Ibn Hibbân, *es-Sahîh (Arnaûl)*, II, 175; Elbânî, *Silsiletü'l-ehâdîsi's-sahîha*, III, 417-418

*Yine Abdullah İbni Ömer radiyallahu anhümâ'nın
bu konudaki bir başka uygulamasını
tabiîn âlimlerinden Abdullah İbni Dînâr şöyle anlatıyor:*

Bir defasında İbni Ömer hac ibadeti için Mekke'ye gidiyordu.
Yanında, deveye binmekten usandığı zaman
üzerinde istirahat edeceği bir eşeği,
bir de başına sardığı sarığı vardı.
Birgün İbni Ömer eşeğin üzerinde dinlenirken
bir bedeviye rastladı.

Ona önce selâm verdi, ardından:
"Sen falan oğlu falan değil misin?" diye sordu.

Adam:

"Evet" deyince eşeği ona verdi ve:

"Al, buna bin" dedi.

Sonra başındaki sarığı ona uzatarak,

"Al, bunu da başına sar" dedi.

Adam gittikten sonra arkadaşlardan biri İbni Ömer'e:

"Allah iyiliğini versin.

Bu adam bir bedevî.

Bedevîler aza kanaat ederler.

Üzerinde dinlendiğin eşek ile başına sardığın sarığı

şu bedeviye boşuna verdin” deyince,

İbni Ömer ona şu karşılığı verdi:

“Ben Peygamber Efendimiz’i şöyle buyururken dinledim:

“iyiliklerin en değerlisi,

insanın babası öldükten sonra,

baba dostunun ailesini kollayıp gözetmesidir.”

Bu adamın babası,

benim babam Hz. Ömer’in dostuydu.”

Müslim, Birr 11-13; Ebû Dâvûd, Edeb 120; Tirmizî, Birr 5; Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 88, 91, 97, 111

44- "Ben kazandım"

*En çok hadis rivayet eden yedi kişiden biri olan
Enes ibni Mâlik radiyallahu anh
hicretin dördüncü yılında meydana gelen
Bi'rîmaüne olayını anlatıyor:*

Benî Âmir kabilesinden bazı kimseler
Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna geldiler
ve:

"Bize Kur'an'ı ve Sünnet'i öğretecek insanlar gönderseniz"
dediler.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz Ensardan,
aralarında dayım Harâm'ın da bulunduğu,
yetmiş kişiyi onlara gönderdi.

Bu yetmiş kişiye **kurra** denirdi.

Onlar Kur'an okur,

geceleleri de Kur'an'ı aralarında müzakere edip öğrenirlerdi.

Gündüzleri ise su getirip mescide koyarlar,

odun toplayıp satarlar,

kazandıkları parayla da

Mescit'te yatıp kalkan Suffe ehline

ve fakirlere yiyecek satın alırlardı.

İşte Peygamber Efendimiz

Benî Âmir kabilesine bu kişileri göndermişti.

Bunlar **Bî'rima'ne** mevkiine vardıkları zaman, dayım Harâm:

“Ben sizden önce bu adamların yanına varayım.

Eğer onlar, Peygamber Efendimiz'den aldığım emri kendilerine bildirinceye kadar bize dokunmazlarsa ne âlâ.

Şayet bana bir zarar verirlerse,

zaten siz de pek uzakta olmayacaksınız” dedi.

Dayım onlara doğru ilerledi. Önceleri ona dokunmadılar.

Peygamber Efendimiz'in emirlerini

kendilerine anlattığı sırada,

içlerinden birine işaret ettiler.

O da dayıma mızrağını sapladı;

hatta mızrak vücudunun bir tarafından girip

öbür tarafından çıktı.

Bunun üzerine dayım:

“Allâhü ekber! Kâbe'nin Rabbine yemin ederim ki,

cenneti kazandım” dedi.

Sonra bu zâlim adamlar

dayımın diğer arkadaşlarının yanına gittiler.

Dağa kaçan aksak bir adamdan başka

bütün Müslümanları şehit ettiler.

Müslümanlar şehit edilmeden önce:

“Allahım!” dediler.

“Bizim haberimizi Peygamberimiz'e ulaştır.

Bizler Sana kavuştuk ve Senden razı olduk;

Sen de bizden razı oldun.”

Cebrâil aleyhisselâm gelerek

bu fâciayı Resûl-i Ekrem'e haber verdi.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

“Şüphesiz ki din kardeşleriniz öldürüldüler.

Onlar öldürülmeden önce şöyle dediler:

'Allahım! Bizim haberimizi Peygamberimiz'e ulaştır.

Bizler sana kavuştuk ve senden razı olduk;

sen de bizden razı oldun.”

Bu fâciadan sonra Peygamber Efendimiz,

tam kırk sabah,

Allah'a ve onun Resûlüne isyân eden

Ri'l ve Zekvân kabileleri ile, Lihyân ve Usayye oğullarına

beddua etti.

Buhârî, Cihâd 9, Meğâzî 28; Müslim, Mesâcid 297, İmâre 147; Ahmed b. Hanbel, Mûsned, III, 288

45- "Ben onlardan mıyım?"

Peygamber Efendimizin hanımlarından

Ümmü Seleme radiyallahu anhâ'dan öğrendiğimize göre:

İlk Müslümanlardan **Abdurrahman ibni Avf**

birgün onun yanına gitti ve:

"Anacığım!" dedi.

"Kureyş halkının en zengini benim.

Bir arâzimi kırk bin dirheme sattım.

Bu kadar çok mala sahip olmanın

beni mahvetmesinden korkmaya başladım."

Ümmü Seleme de ona şunları söyledi:

"Bak oğlum!

Mahımı ihtiyaç sahiplerine bol bol dağıtmanı tavsiye ederim!

Çünkü Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in:

'Ben aralarından ayrıldıktan sonra,

bazı sahâbîlerim bir daha beni göremeyeceklerdir'

buyurduğunu duydum.

Bunu duyan Abdurrahman ibni Avf

büyük bir korkuya kapıldı.

Oradan ayrıldıktan sonra Hz. Ömer ile karşılaştı ve ona

Ümmü Seleme'den duyduklarını anlattı.

Hız. Ömer bunu öğrenir öğrenmez

Ümmü Seleme'yi ziyaret ederek:

“Allah aşkına bana söyle!

Peygamber Efendimizi bir daha göremeyecekler arasında ben de var mıyım?” diye sordu.

Ümmü Seleme annemiz ona şu cevabı verdi:

“Hayır, sen onlardan değilsin.

Ama senden sonra artık hiç kimsenin bu konudaki sorusuna cevap vermeyeceğim.”

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, VI, 290, 298, 307, 312, 317; Ebü Ya'la el-Mavsilî, *Müsned*, XII, 436; Taberânî, *el-Mu'cemû'l-kebir* (Selefi), XXIII, 394; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, IX, 72

46- En önemli dua

İlk Müslümanlardan

Sa'd ibni Ebû Vakkas radiyallahu anh anlatıyor:

Mescid-i Nebevî'de,

Hiz. Osman'ın yanından geçerken ona selâm verdim.

Gözlerimin içine baktığı halde verdiğim selâmı almadı.

Ben de Mü'minlerin emîri Hiz. Ömer'e giderek:

Ev Mü'minlerin emîri!

İslâm anlayışında bir değişiklik mi oldu? diye sordum,

ve bu sorumu iki defa tekrarladım.

"Hayır, bir şey değişmedi. Hayır ola ne oldu?" dedi. Ben de:

Önemli bir şey yok.

Ama biraz önce Mescit'te

Osman ibni Affân'ın yanından geçerken ona selâm verdim.

Bana uzun uzun baktı; fakat selâmımı almadı, dedim.

Bunun üzerine Hiz. Ömer,

Osman'a yanına gelmesi için haber gönderdi.

Hiz. Osman gelince ona:

"Kardeşin Sa'd'ın verdiği selâmı niye almadın?" diye sordu.

Osman:

"Ben öyle bir şey yapmadım" dedi. Ben:

Hayır, yaptı; benim verdiğim selâmı almadı, dedim.

Bunun üzerine Osman:

“Ben öyle bir şey yapmadım” diye yemin etti.

Ben de “Yaptı” diye yemin ettim.

Daha sonra Osman olayı hatırladı:

“Ha evet, doğru.

Ben o davranışından dolayı Allah’a tövbe istiğfâr ederim.

Biraz önce sen yanımdan geçtin.

O sırada Peygamber Efendimiz’den duyduğum bir hadisi kendi kendime düşünüyordum.

O sözü hatırladığım anda âdeta gözüme,
kalbime bir perde çekildi;
göremez, duyamaz oldum” dedi.

Sa’d ibni Ebû Vakkas sözüne şöyle devam etti:

O zaman ben ona:

O sözü sana ben söyleyeyim, dedim ve şunları anlattım:
Birgün Resûl-i Ekrem, en önemli duanın hangisi olduğunu
haber verecekti.

O sırada bir bedevî çıka geldi,
ve Peygamber Efendimizi meşgul etti.

Daha sonra Allah’ın sevgilisi kalkıp giderken
peşine takıldım.

Ben ona yetişmeden evine gireceğini anlayınca,
ayağımı hızlıca yere vurdum.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem geri dönüp:

"Kim o? Sen misin Ebû İshâk?" diye sordu.

"Benim, Ey Allah'ın elçisi!" dedim.

"Hayrola, ne var?" diye sordu.

"Önemli bir şey yok.

Ama biraz önce sen bize en önemli duayı söyleyecektin.

Fakat şu bedevî geldi ve seni meşgul etti;

bu yüzden anlatamadın" dedim.

"Ha evet. O, Yunus peygamberin

balığın karnındayken yaptığı duadır.

Yunus şöyle demişti:

'Allahım! Senden başka tanrı yok.

Sen her kusurdan uzaksın.

Ben ise kendisine yazık edenlerden oldum'

(Enbiyâ 21/87)

Bir Müslüman söze böyle başlayarak dua ederse,

Allah Teâlâ onun duasını mutlaka kabul eder."

Timizi, Daavât 82; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 170; Ebû Ya'lâ el-Mavsîlî, *Müsned*, II, 110-111; Hâkim, *el-Müstedrek (Atâ)*, I, 684, 685, II, 637; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, VII, 68, X, 159; Elbânî, *Sahihu't-Tergîb ve't-terhîb*, II, 282, 363.

47- Bir hicret macerası

Habeşistan'a hicret eden Müslümanlardan biri olan Mü'minlerin annesi Ümmü Seleme radiyallahu anha anlatıyor:

Habeşistan'a hicret ettiğimizde,
oranın hükümdarı tarafından çok iyi karşılandık.
Müslüman olduğumuz için horlanmıyor,
hiçbir eziyet görmeden Allah'a ibadet ediyor,
hoşlanmayacağımız bir söz duymuyorduk.
Bizim huzur içinde yaşadığımızı öğrenen Mekkeliler,
bizi ülkemize iade etmesi için
Habeş hükümdarına gözü pek iki adam göndermeye,
ve onlar vasıtasıyla Mekke'nin en kıymetli mallarını hediye
etmeye karar vermişler.
Hükümdara götürdükleri en değerli şey deri imiş.
Bol miktarda deri toplamışlar.
Habeşistan'daki kumandanlara hediye göndermeyi de ihmal
etmemişler.
Temsilci olarak da **Abdullah İbni Ebû Rebia** ile
Amr İbni Âs'ı seçmişler,
ve onlara orada ne yapacaklarını bir bir anlatmış,
ve şöyle demişler:

Müslümanlar hakkında hükümdar ile görüşmeden önce kumandanların hediyelerini verin.

Ondan sonra hükümdarın hediyesini takdim edin.

Ve hükümdardan,

Müslümanlarla bir şey konuşmadan

onları size teslim etmesini isteyin.

Bu temsilciler Mekke'den ayrılıp Habeşistan'a gelmişler.

O sırada biz hükümdardan çok memnunduk;

bize çok iyi davranıyorlardı.

Temsilciler, hükümdarın huzuruna çıkmadan önce,

kumandanların hediyelerini vermiş,

ve onlara şöyle demişler:

"Bizim memleketimizden bazı akli ermez gençler

Habeşistan'a geldiler.

Bunlar kendi dinlerini terk ettikleri gibi

sizin dininize de girmediler.

Sizin de bizim de bilmediğimiz

garip bir dine inanmaya başladılar.

Onların yakınları,

kendilerini alıp götürmemiz için

bizi hükümdarınıza gönderdiler.

Bu gençler hakkında hükümdarın huzurunda

konuştuğumuz zaman,

onları bize teslim etmesi,
ve söyleyecekleri söze kulak vermemesi yönünde
hükümdara telkinde bulunun.

Çünkü yakınları onların durumunu,
ve yaptıklarının ne kadar kötü olduğunu daha iyi bilir.”

Habeşli kumandanlar da
onlara istediklerini yapacaklarını söylemişler.

Daha sonra bu iki temsilci
hükümdarın huzuruna çıkıp hediyesini sunmuşlar.
Hükümdar hediyelerini kabul etmiş.

Ardından söz alıp şunları söylemişler:

“Hükümdar hazretleri!

Bazı akli ermez gençlerimiz sizin ülkenize geldiler.

Kendi dinlerini terk ettikleri gibi,

sizin dininize de girmediler.

Sizin de bizim de bilmediğimiz

garip bir dine inanmaya başladılar.

Onların babaları, amcaları

ve yakın akrabasından olan ülkenin ileri gelenleri,

kendilerini iade etmeniz için bizi size gönderdiler.

Çünkü onlar bu gençlerin durumunu,

yaptıklarının fenalığını daha iyi bilir.”

Mekkeli temsilcilerin en çok korktuğu,

hükümdarın Müslümanları huzuruna çağırıp onları dinlemesiydi.

Bu sırada oradaki kumandanlar da:

“Hükümdar hazretleri! Bu temsilciler doğru söylüyor.

Onların durumunu ve yaptıklarının kötülüğünü yakınları daha iyi bilir.

Onları bu elçilere teslim ediniz.

Kendilerini alıp memleketlerine ve yakınlarına götürsünler” demişler.

Hükümdar bu sözlere de kızmış ve şöyle demiş:

“Vallahi onları bunların eline veremem.

O adamlar benim ülkeme gelip sığınmış;

beni başkalarına tercih etmiş kimseleri

öyle hemen teslim edemem.

Onları huzuruma çağıracağım.

Bu iki şahsın kendileri hakkında söyledikleri şeyin doğruluk derecesini

bir de onlara soracağım.

O zaman bakarım:

Eğer onlar bunların anlattığı gibi ise,

kendilerini bunlara teslim edip memleketlerine iade ederim.

Şayet öyle değilse,

onları bunların eline bırakmam.

Benim memleketimde buldukları sürece onları koruyup gözetirim.”

Daha sonra hükümdar Müslümanlara haber salıp onları huzuruna çağırdı.

Bunun üzerine Müslümanlar kendi aralarında toplandılar.

Hükümdara verecekleri cevabı konuştular. Sonra da:

“Vallahi doğru bildiğimizi söyleriz.

Peygamberimizin emrettiği şeyleri anlatırız.

Ondan sonra ne olacaksa olsun” dediler.

Müslümanlar hükümdarın huzuruna çıkınca,

din adamlarının orada toplandığını,

kitaplarını önlerine açmış beklemekte olduklarını gördüler.

Hükümdar Müslümanlara:

“Uğrunda kendi toplumunuzu terk ettiğiniz bu din nasıl bir dindir?

Ne benim dinime

ne de diğer milletlerden birinin dinine girmediğinize göre;

inandığınız şu dini bana bir anlatın bakalım” dedi.

Müslümanlar adına **Ca'fer İbni Ebû Talib** konuştu

ve şunları söyledi:

“Ey hükümdar!

Biz câhil bir toplumduk.

Putlara tapar, ölmüş hayvan eti yer,
her türlü ahlâksızlığı yapardık.

Akrabamızla ilgiyi keser,
komşularımıza kötü davranırdık.

Güçlü olanlarımız güçsüzleri ezerdi.

Biz işte bu haldeyken,

Allah Teâlâ bize kendi içimizden bir Peygamber gönderdi.

Soyunu tanıdığımız,

doğruluğunu,

güvenilir kişiliğini,

ve iffet sahibi olduğunu çok iyi bildiğimiz

bizden bir Peygamber...

O da bizi sadece Allah'a inanmaya,

O'na ibadet etmeye davet etti.

Bizim ve atalarımızın taptığı

taştan, ağaçtan yapılmış putlara tapmaktan

vazgeçmeye çağırdı.

Bize doğru sözlü olmayı,

emanete riâyet etmeyi,

akrabamızı koruyup gözetmeyi,

komşularımızla iyi geçinmeyi emretti.

Haramlardan,

kan dökmekten uzak durmamızı istedi.

Bizi her türlü çirkinlikten,
yüz kızartıcı söz ve davranışlardan,
yalan söylemekten,
yetim malı yemekten,
iffetli hanımlara iftira etmekten sakındırdı.
Sadece Allah'a inanmayı,
Allah'tan başkasını Tanrı yerine koymamayı,
bunun yanında namaz kılmayı,
zekât vermeyi,
oruç tutmayı emretti.”

Ca'fer-i Tayyâr İslâm'ın bu tür emirlerini ona sayıp döktü.

Sonra sözüne şöyle devam etti:

“Biz de sadece Allah'a ibadet ettik.

O'ndan başkasını Tanrı yerine koymadık.

Onun bize “Bu haramdır” dediğini haram bildik;

“Şu helâldir” dediğini de helâl kabul ettik.

Bunun üzerine kendi halkımız bize düşman oldu.

Bize işkence yaptı; bizi dinimizi terk etmeye zorladı.

Allah'a ibadet etmeyi bırakıp putlara tapmamızı,

bir zamanlar yaptığımız gibi her kötülüğü yapmamızı istedi.

Bununla da kalmadılar;

bize zorbaca davrandılar;

zulmedip dayanılmaz işkenceler yaptılar;
bizi dinimizden uzaklaştırmaya çalıştılar.
İşte o zaman biz de kalkıp senin ÷lkene sığındık.
Seni başkalarına tercih ettik;
senin yanında bulunmayı istedik.
Ey hükümdar!
Artık biz senin yanında
hiçbir zulme uğramayacağımızı umuyoruz”
Bunun üzerine hükümdar Ca’fer’e:
“Peygamberinizin Allah’tan alıp size getirdiği buyruklardan
ezberinde olan var mı?” diye sordu.
O da “Evet, var” dedi.
Hükümdar “Onu bana oku!” deyince,
Meryem sûresinin baş tarafından,
Zekeriya aleyhisselâm’ın duası üzerine
Yahya peygamberin dünyaya gelmesi,
ve Hz. İsa’nın doğmasıyla ilgili âyetleri okumaya başladı.
Bunun üzerine hükümdar çok ağladı;
gözyaşları sakalını ıslattı.
Din adamları da
önlərindeki kitapları ıslatacak kadar ağladılar.
Hükümdar Mekkeli temsilcilere dönerek:
“Bu dinlediklerim ile

Mûsâ'nın getirdikleri aynı kaynaktan çıkmış sözlerdir.

Haydi gidin.

Onları size hiçbir zaman teslim etmem;

onlara kimse dokunamaz” dedi.

Mekkeli temsilciler hükümdarın yanından çıkınca,

Amr ibni Âs:

“Vallahi yarın hükümdarın yanına tekrar gideceğim,

ve Müslümanlığın

onların dinlerine aykırı taraflarını haber vereceğim.

Böylece onların dirliğini, düzenini bozacağım” dedi.

Bizim hakkımızda daha insafli olan

Abdullah ibni Ebû Rabîa ise:

“Bunu yapma!

Onlar bize karşı olsalar bile

aramızda akrabalık bağı var” dedi.

“Hayır” dedi Amr. “Vallahi hükümdara,

onların Meryem oğlu İsa'nın

bir kul olduğunu ileri sürdüklerini söyleyeceğim.”

Ertesi gün Amr ibni Âs tekrar hükümdarın huzuruna çıktı

ve ona:

“Hükümdar hazretleri!” dedi.

“Müslümanlar Meryem oğlu İsa hakkında

çok çirkin konuşuyorlar;

Onları huzuruna çağır

ve İsa hakkında ne dediklerini kendilerine sor!”

Hükümdar, Müslümanların Hz. İsa hakkındaki düşüncelerini öğrenmek üzere onlara haber saldı.

Biz o güne kadar böyle bir sıkıntı çekmemiştik.

Müslümanlar tekrar toplandılar. Birbirlerine:

“Yarın hükümdar Hz. İsa hakkında soru sorduğu zaman ne cevap vereceksiniz?” dediler.

Sonra şu karara vardılar:

“Hz. İsa hakkında Allah Teâlâ ne buyurmuşsa, Peygamberimiz bize ne bildirmişse onu söyleriz. Sonuçta olacak olur.”

Ertesi gün hükümdar, Müslümanlar huzuruna girince:

“Meryem oğlu İsa hakkındaki görüşünüz nedir?” diye sordu.

Ca'fer ibni Ebû Tâlib şunları söyledi:

“Meryem oğlu İsa hakkında

Peygamberimizin bize öğrettiklerini söylüyoruz.

Hz. İsa Allah'ın kulu, peygamberi, ruhu,

ve tertemiz bir kız olan Meryem'e bıraktığı kelimesidir.”

Bunun üzerine hükümdar yere eğilip bir çöp aldı ve:

“Hz. İsa hakkında bizim inandığımız ile, senin söylediklerin arasında

“şu çöp kadar bile fark yoktur” dedi.

Bunun üzerine hükümdarın yanındaki kumandanlar homurdanmaya başladılar.

Hükümdar onlara:

“Kabul etmeseniz de gerçek budur” dedi.

Sonra Müslümanlara döndü:

“Siz de haydi gidiniz.

Benim ülkemde tamamen güven içindesiniz.

Size dil uzatan olursa cezasını görecektir.

Evet, size dil uzatana mutlaka cezası verilecektir.

Tekrar ediyorum;

size kim dil uzatırsa cezasını görecektir.

İçinizden birini cezalandırmak için

bana dağ kadar altın verseler, yine de cezalandırmam.

Şunlara getirdikleri hediyeleri geri verin;

bizim o hediyelere ihtiyacımız yok.

Allah bana saltanatımı verirken benden rüşvet almadı ki,

ben de başkasından rüşvet alayım” dedi.

Mekkeli elçilere getirdikleri hediyeleri geri verdiler;

onlar da çok kötü bir vaziyette dönüp gittiler.

Biz de o günden sonra Habeşistan'da huzur içinde yaşadık.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 202-203, V, 290-292; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, VI, 24-27.

48- Yiğit Bilâl!

Ashâb-ı kirâmdan

Abdullah ibni Mes'ûd radıyallahu anh anlatıyor:

Müslüman olduğunu ilk önce açıklayan yedi kişi vardır.

Bunlar Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve selem,

Hz. Ebû Bekir,

Ammâr ibni Yâsir,

Ammâr'ın annesi Sümeyye,

Suhayb-i Rûmî,

Bilâl-i Habeşî,

ve Mikdâd ibni Esved'dir.

Allah Teâlâ;

Peygamber Efendimizi,

amcası Ebû Tâlib sâyesinde kâfirlerin elinden korudu.

Hz. Ebû Bekir'i,

kavmi sâyesinde korudu.

Öteki Müslümanları ise

kâfirler yakalayıp götürür,

onlara demir zırhlar giydirir,

güneşin karşısında işkence ederlerdi.

Bu yüzden onlar kâfirlere boyun eğmek zorunda kaldılar.

Fakat Bilâl-i Habeşî boyun eğmedi.

Allah yolunda kendini hiçe saydı.

Zaten kavmi de onu önemsememiş,

Çocukların eline teslim etmişlerdi.

Çocuklar onu Mekke sokaklarında dolaştırıp dururdu.

Bilal ise durmadan:

“Allah bir, Allah bir” derdi.

İbni Mace, Mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, *Msned*, I, 404; İbn Hibbân, *es-Sahih* (Arnat), XV, 558-559; Hâkim, *el-Müstedrek* (At), III, 320.

49- Arıların koruduğu şehit

En çok hadis rivayet eden Ebû Hüreyre radiyallahu anh
İslâm tarihinin acı olaylarından **Rect vak'asını** anlatıyor:

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem

on kişilik bir kâfileyi,

İslâmiyet'i anlatmak ve haber toplamakla görevlendirdi.

Başlarına da Medineli **Âsım ibni Sâbit**'i kumandan tayin etti.

Kâfile Usfân ile Mekke arasında bulunan Hed'et'e varmıştı.

Onları takip eden müşrikler,

Hüzeyl kabilesinin bir kolu olan Lihyân oğullarına

haber vermişlerdi.

Lihyân oğulları **yüz kadar okçuyla** onların peşine düştü.

Müslümanların konakladığı bir yerde

Medine hurmasının çekirdeklerini buldular.

"Bu Medine hurması" diyerek onları yakın takibe aldılar.

Âsım ve arkadaşları onları görünce,

kendilerini savunabilecekleri yüksekçe bir yere sığındılar;

ama düşman da onların çevresini sardı ve:

"Aşağı inin; elinizdeki silahları bırakıp teslim olun.

Söz veriyoruz hiç birinizi öldürmeyeceğiz!" dediler.

Bunun üzerine birliğin kumandanı **Âsım ibni Sâbit**:

"Arkadaşlar!

Ben, bir kâfirin sözüne güvenerek aşağı inmeme” dedi.
Sonra da “Allahım, durumumuzu Peygamberine bildir”
diye dua etti.

Bunun üzerine düşmanlar,
Âsım ile birlikte yedi kişiyi oka tutup şehit ettiler.

Ama **Hubeyb ibni Adf,**
Zeyd ibni Desine

ve bir kişi daha kâfirlerin sözüne güvendiler;
aşağı inip teslim oldular.

Müşrikler bu üç kişiyi ele geçirince,
yay tellerini çıkarıp onları kısıkvrak bağlamaya kalktılar.

Bunu gören üçüncü Müslüman:

“Bu bize yapılan ilk kalleşliktir.

Vallahi size aslâ teslim olmayacağım.

Şu şehitler bana güzel bir örnektir” diye direndi.

Onu sürükleyerek götürmek istediler;

şiddetle karşı koyunca şehit ettiler.

Hubeyb ibni Adf ile Zeyd ibni Desine'yi alıp götürdüler,
ve onları Mekke'de sattılar.

Hubeyb'i, Bedir Gazvesi'nde öldürdüğü

Hâris ibni Âmir'in oğulları satın aldı.

Hubeyb, kendisini öldürmeye karar verdikleri güne kadar
onların elinde esir olarak kaldı.

Öldürüleceğini öğrenince,

mahrem yerlerini temizlemeyi arzu etti.

Bedir'de öldürdüğü Hâris'in kızından bir ustura istedi,
o da verdi.

Bir ara kadının gafletinden yararlanan küçük oğlu,
Hubeyb'in yanına sokuldu.

Çocuğun, elinde ustura bulunan Hubeyb'in
dizine oturduğunu gören kadın
son derece telaşlandı.

Onun telâşının sebebini anlayan Hubeyb:

"Çocuğu öldüreceğim diye mi korkuyorsun?

Ben böyle birşey yapmam!" dedi.

Daha sonraları bu olayı anlatırken kadın şunları söyledi:

"Vallahi ben hayatımda

Hubeyb'den daha iyi bir esir görmedim.

Zincire bağlı olduğu günlerden birinde onun
taze üzüm yediğini gördüm.

Halbuki o günlerde Mekke'de hiç bir meyve yoktu.

Belli ki bu, Allah'ın ona lutfettiği bir rızıktı."

Hâris'in oğulları onu öldürmek için

Harem bölgesinin dışına götürdüler.

O zaman Hubeyb:

"Bana izin verin de iki rek'at namaz kılayım" dedi.

Hubeyb iki rek'at namaz kıldıktan sonra:

“Ölümden korktuğumu düşünmeyeceğinizi bilseydim, vallahi namazımı daha uzun kılardım” dedi.

Ardından da:

“Allahım! Bunların her birini tek tek mahvet,
birer birer canlarını al,
hiç birini sağ bırakma!” diye dua etti.

Daha sonra şu anlamdaki beyitleri okudu:

*Müslüman'olarak öldükten sonra,
Nasıl öldüğümü hiç dert etmem.
Bunların hepsi elbette Allah uğrunda;
Eğer O dilerse, pek kolaydır,
parçalanmış vücûdumla rahmete ermem!*

Böylece Hubeyb, idam edilecek her müslümanın iki rekat namaz kılması âdetini başlatmış oldu.

* * *

O on kişilik kafilenin
düşman tarafından kuşatıldıkları gün olup bitenleri
Resûl-i Ekrem Efendimiz ashâbına ânında bildirmişti.

* * *

Mekkelilerin önde gelen bazı adamları,

Âsım ibni Sâbit'in şehit edildiğini duyunca,
Onun gerçekten ölüp ölmediğini anlamak istediler.
Onu tanımaya yarayacak bir organını getirmek üzere
adamlar yolladılar.

Çünkü Âsım, Bedir Savaşı'nda
onların ileri gelenlerinden birini öldürmüştü.
Allah Teâlâ ise Âsım'ı korumak için bir arı sürüsü gönderdi.
Bu arılar bulut gibi gelip Âsım'ın cesedini kapladı.
Mekkeliler onun nâşından hiç bir şey koparamadılar.

*Buhârî, Cihâd 170; Megâzî 10, 28; Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 294-295,
310-311.*

50- Sadaka yerine geçer mi?

Ashâb-ı kirâmdan Abdullah ibni Mes'ûd radiyallahu anh'ın eşi Zeynep es-Sekafiyye radiyallahu anhâ anlatıyor:

Birgün Mescid-i Nebevî'deydim. Peygamber Efendimiz:

"Ey kadınlar!

Sûs eşyanızdan bile olsa sadaka veriniz" buyurdu.

Zaten ben kocama,

ve kardeşimin yetimlerine yardım ederdim.

Resûl-i Ekrem'in bu emrini duyunca,

kocam Abdullah ibni Mes'ûd'a dedim ki:

"Sen eli dar bir adamsın.

Peygamber Efendimiz bize sadaka vermemizi emretti.

Ona git de bir soruver.

Sadakamı sana ve kardeşimin yetimlerine vermekle

bu emri yerine getiriyor muyum? Getiriyorsam ne âlâ.

Değilse başkasına yardım edeyim" dedim. Abdullah:

"Git, kendin sor!" deyince ben de gittim.

Hz. Peygamber'in kapısına varınca,

Ensardan Zeyneb adlı bir kadının orada beklediğini gördüm.

Meğer onun derdi de benimkinin aynıymış.

Peygamber Efendimiz'in huzuruna girmeye de

pek çekinirdik.

O sırada içeriden Bilâl çıkıverince ona:

“Hz. Peygamber’e git de,

kapıda iki kadın bekliyor,

kocalarıyla kendi yetimlerine verecekleri sadakanın

kabul olup olmadığını soruyorlar, de!

Ama bizim kim olduğumuzu söyleme!” dedik.

Bilâl hemen Resûl-i Ekrem’in huzuruna girerek

meseleyi anlatmış.

Allah’ın elçisi:

“**Kim onlar?**” diye sormuş.

Bilâl-i Habeşî de:

“Ensardan bir kadınla Zeynep” demiş.

Peygamber Efendimiz:

“**Hangi Zeynep’miş o?**” diye tekrar sormuş. Bilâl de:

“Abdullah’ın karısı” demiş.

Bunun üzerine Allah’ın elçisi şu cevabı vermiş:

“Onlar, yakınlarına yardım etmekle

iki sevap birden kazanıyorlar.

Biri akrabasını görüp gözetme sevabı,

diğeri de sadaka sevabı.”

Buhârî, Zekât 48; Müslim, Zekât 45; Nesâî, Zekât 82; İbni Mâce, Zekât 24; Dârimî, Zekât 23; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 502, VI, 363.

51- Böyle ağlanmaz

Tâbiîn âlimlerinden

Kûfe kadısı Ebû Bürde el-Eş'arî anlatıyor:

Bir defasında babam Ebû Mûsâ el-Eş'arî
fena halde hastalandı.

Başî hanımlarından birinin kucagında iken bayıldı.

Bunun üzerine hanımı,

bir çığlık atıp yüksek sesle ağlamaya başladı.

Ebû Mûsâ kendinde olmadığı için,

kadının bu hareketine engel olacak durumda değildi.

Ayılıp da kendine gelince hanımını şöyle uyardı:

“Peygamber Efendimiz’in

hoşlanmayıp uzak durduğu kimselerden

ben de uzağım.

Allah’ın Resûlü;

var gücüyle bağırıp çağıran,

saçını yolan,

üstünü başını yırtan kadınlardan uzaktı.”

Buhârî, Cenâiz 37; Müslim, İmân 167; Nesâî, Cenâiz 18.

52- Dağ kadar borcun olsa

Tabiîn muhaddislerinden Ebû Vâil Şakîk ibni Seleme anlatıyor:

Birgün Hz. Ali'nin yanına,
hürriyetine kavuşmak için efendisiyle anlaşma yapan
bir köle geldi ve:

"Efendime olan borcumu ödeyecek gücüm yok,
bana yardım et", dedi.

Hz. Ali ona şunları söyledi:

"Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in
bana öğrettiği duayı ben de sana öğreteyim mi?

Bu duayı devamlı okursan,
üzerinde Sır Dağı kadar borç olsa bile
Allah Teâlâ onu ödemene yardım eder.

Şöyle dua et:

**"Allâhümmekfint bi-helâlike an harâmik,
ve aġnint bi-fazlike ammen sivâk."**

(Allahım! Bana helâl rızık nasib eyle.

Ve beni haramlardan koru!

Lütfunla beni senden başkasına muhtaç etme!)

Tirmizî, Daavât 111; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 153; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), I, 721; Elbânî, Sahîhu't-Tergîb ve't-terhîb, I, 360.

53- "İyi adamdı, Allah rahmet eylesin"

Tabiîn âlimlerinden Ebü'l-Esved ed-Düeli anlatıyor:

Hız. Ömer'in halifelik yıllarından birinde
Medine'ye gitmiştim.

O günlerde Medine'de bir hastalık çıkmıştı;
insanlar birbirini ardından ölüyorlardı.

Hız. Ömer'in yanında oturuyordum.

Derken oradan bir tabut götürdüler.

Oturanlar, ölen adam için güzel şeyler söylediler.

Bunun üzerine Ömer "Kesinleşti" dedi.

Sonra bir tabut daha götürdüler.

Bu tabuttaki adam için de güzel sözler söylediler.

Hız. Ömer yine "Kesinleşti" dedi.

Daha sonra oradan üçüncü bir tabut götürdüler.

Bu defa Müslümanlar, ölen adam için kötü sözler söylediler.

Hız. Ömer yine "Kesinleşti" deyince, kendisine:

"Ne kesinleşti, ey mü'minlerin emiri?" diye sordum.

Hız. Ömer şöyle cevap verdi:

"Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in

buyurduğu gibi söyledim.

O şöyle buyurmuştu:

**“Herhangi bir müslüman hakkında
dört kimse ‘iyi adamdır’ derse,
Allah onu cennetine koyar.”**

Bunun üzerine

Hz. peygamber ile aramızda şu konuşma geçti:

“Peki üç kişi onun iyi biri olduğunu söylerse?”

“Üç kişinin iyi demesi de öyledir.”

“Ya iki kişi iyi derse?”

“İki kişinin iyi demesi de ayımdır.”

Artık Peygamber Efendimiz’e

bir kişinin iyi demesini sormaya çekindik.

Buhârî, Cenâiz 85; Şehâdet 6; Tirmizî, Cenâiz 63; Nesâî, Cenâiz 50; Ah-
med b. Hanbel, Müsned, I, 21-22, 30, 45-46

54- Kimseden bir şey istememek

Ashâb-ı kirâmdan Avf ibni Mâlik el-Eşca'î radiyallah anh anlatıyor:

Peygamber Efendimizin yanında oturuyorduk.

Ya dokuz ya sekiz veya yedi kişiydik.

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve selem* bize:

“Allah’ın elçisine bîat etmez misiniz?” buyurdu.

Oysa biz daha yeni bîat etmiştik. Onun için:

“Yâ Resûlallah! Biz sana bîat ettik ya!” dedik.

Az sonra tekrar:

“Allah’ın elçisine bîat etmeyecek misiniz?” buyurdu.

Biz yine:

“Ey Allah’ın elçisi! Biz sana bîat etmiştik” dedik.

Üçüncü defa:

“Allah’ın elçisine bîat etmiyor musunuz?” buyurunca,

hemen ellerimizi uzatarak:

“Yâ Resûlellah! Daha önce sana bîat etmiştik.

Şimdi ne üzerine bîat edeceğiz?” diye sorduk.

Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

“Allah’a kulluk etmek,

ve O’ndan başkasını Tanrı yerine koymamak,

beş vakit namazı kılmak,

Allah'a itaat etmek,

ve sesini alçaltarak bir cümle daha söyledi:

"Ve hiç kimseden bir şey istememek üzere biat edeceksiniz!"

Vallahi daha sonraları

o biat edenlerden bazılarını görürdüm de,

binitinin üzerindeyken kamçısı yere düşerdi,

fakat kimseden

onu yerden alıp kendisine vermesini istemezdi.

Müslim, Zekât 108; Ebû Davûd, Zekât 27; Nesâî, Salât 5; İbni Mâce, Cihad

41.

55- Mescid-i Nebevî'de konuşmak

Ashâb-ı kirâmdan Sâib ibni Yezîd radiyallahu anh anlatıyor:

Birgün Mescid-i Nebevî'de ayakta duruyordum;

biri bana taş attı.

Baktım Hz. Ömer;

kalkıp yanına vardım. Bana:

“Git, şu iki adamı bana getir!” dedi.

Onları alıp yanına getirdim.

Hz. Ömer onlara:

“Nerelisiniz?” diye sordu.

“Tâifliyiz” dediler.

Bunun üzerine Ömer onlara şunu söyledi:

“Eğer Medineli olsaydınız,

**Peygamber mescidinde sesinizi yükselttiğiniz için
canınızı yakmıştım.”**

56- Neden hergün vaaz etmezdi?

Muhadramûn neslinden¹

Ebû Vâil Şakîk ibni Seleme anlatıyor:

Abdullah ibni Mes'ûd radiyallahu anh
bize perşembe günleri vaaz ederdi.

Adamın biri ona:

"Ebû Abdurrahman!

Keşke bize her gün vaaz etsen" dedi.

İbni Mes'ûd ona şu cevabı verdi:

"Sizi usandırmamak için her gün vaaz etmiyorum.

Zaten Peygamber Efendimiz de,

biz bıkip usanmayalım diye,

dinlemeye istekli olduğumuz günleri kollardı.

1- Hem Câhiliye hem de İslâm devrinde yaşadığı halde
Peygamberimizi görme şerefine eremeyen Müslümanlara muhadram denir.

Buhârî, İlim 12; Müslîm, Münâfikîn 83; Tirmizî, Edeb 72.

57- “Evde sudan başka bir şey yok”

En çok hadis rivayet eden

Ebü Hüreyre radiyallahu anh anlatıyor:

Bir adam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

“Ben açım” dedi.

Allah'ın Resûlü hanımlarından birine:

“Yiyecek bir şey gönder” diye haber saldı. O hanımı:

“Seni peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, evde sudan başka bir şey yok” dedi.

Hz. Peygamber bu defa

bir başka hanımından yiyecek bir şeyler istedi.

O da aynı cevabı verdi.

Daha sonra öteki hanımları da:

“Seni peygamber olarak gönderene yemin ederim ki, evde sudan başka bir şey yok” diye haber gönderince,

Resûl-i Ekrem ashâbına dönerek:

“Bu gece bu şahsı kim misafir etmek ister?”

Allah ona rahmet eylesin” buyurdu.

Ensardan biri ayağa kalktı ve:

“Ben misafir ederim, yâ Resûlallah”

diyerek o yoksulu alıp evine götürdü.

Karısına:

"Peygamber Efendimizin misafirini ağırla!

Evde yiyecek bir şey var mı?" diye sordu.

Hanımı:

"Hayır, sadece çocuklarımızın yiyeceği kadar bir şey var, dedi.

Sahâbi:

"Öyleyse çocukları oyala.

Sofraya gelmek isterlerse onları uyut.

Misafirimiz içeri girince

lambayı yakıyormuş gibi yaparak söndür.

Sofrada biz de yiyormuş gibi yapalım" dedi.

Sofraya oturdular.

Misafir karnını doyurdu; onlar da aç yattılar.

Sabahleyin o sahâbi Resûl-i Ekrem'in yanına gitti.

Onu gören Peygamber Efendimiz:

"Bu gece misafirinize yaptıklarınızdan

Allah Teâlâ memnun oldu" buyurdu.

Bu olayın ardından şu âyet-i kerîme nâzil oldu:

"Kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile,

başkasını daha çok düşündürler.

Kendini nefsinin tutkularından koruyan kimse

kurtulmuştur." (Haşr 59/9)

Buhârî, Menâkıbü'l-Ensâr 10, Tefsîr 59/6; Müslim, Eşribe 172.

58- Bir hayat muhasebesi

Tâbiîn muhaddislerinden Abdurrahman ibni Şümâse anlatıyor:

Amr ibni Âs ölüm döşegindeyken yanına gittik.

Yüzünü duvara döndü, uzun uzun ağladı.

Bunun üzerine oğlu Abdullah:

“Babacığım! Ölümden korktuğun için mi ağlıyorsun?”
diye sordu.

Amr ibni Âs:

“Hayır, vallahi ondan dolayı değil;
ölüm sonrasında korktuğum için ağlıyorum” dedi.

O zaman Abdullah:

“Babacığım, sen hayırlı işler yaptın.

Sen Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin
sohbetinde bulunmadın mı?

Onun valiliğini yapmadın mı?

O sana şu müjdeyi vermedi mi?

Suriye’yi sen fethetmedin mi?” demeye başladı.

O zaman Amr İbni Âs yüzünü bize döndü ve şunları söyledi:

“Âhîret için hazırladığımız en değerli azık

“Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah” sözüdür.

Hayatımda üç devir vardır.

Bir zamanlar kâfirdim.

Allah'ın elçisine benden fazla kin besleyen yoktu.

En çok istediğim şey, bir yolunu bulup onu öldürmektir.

Şayet bu haldeyken ölseydim,

mutlaka cehennemlik olurum.

Allah Teâlâ gönlüme İslâm sevgisini koyunca,

kalkıp Peygamber aleyhisselâm'ın yanına gittim:

'Elini uzat, sana biat edeceğim' dedim.

O elini uzatınca, ben elimi geri çektim.

Bunun üzerine Peygamber Efendimiz ile aramızda

şu konuşma geçti:

"Ne oldu, Amr?"

"Şart koşmak istiyorum."

"Neyi şart koşacaksın?"

"Allah Teâlâ'nın beni bağışlamasını."

O zaman Peygamber Efendimiz bana şunları söyledi:

"Müslüman olmanın,

önceki günahları yok ettiğini bilmiyor musun?

Hicret etmenin,

daha önceki günahları silip süpürdüğünden

haberini yok mu?

Haccetmenin, önceki günahları

ortadan kaldırdığını bilmiyor musun?"

O günden sonra

Allah'ın elçisinden daha çok sevdiğim kimse yoktu.

Gözümde ondan daha büyük biri mevcut değildi.

Ona duyduğum saygıdan dolayı gözlerimi kandıra kandıra yüzüne bakamazdım.

Biri bana Peygamber Efendimizi anlatmamı isteseydi, yüzüne doya doya bakamadığım için bunu yapamazdım.

Şayet bu haldeyken ölseydim, cennetlik olmayı umabilirdim.

Daha sonra saltanat işlerine karıştım.

O işlerin aleyhimde mi, lehimde mi olduğunu bilemiyorum. Sizden şunu istiyorum:

Öldüğüm zaman arkamdan ne ağıt, ne de ateş yakın.

Mahrem yerlerimi iyice örtün;

çünkü melekler beni hesaba çekmek için yanıma gelecekler.

Beni gömdüğünüz zaman üzerime toprağı yavaş yavaş atın.

Sonra kabrimin yanından hemen ayrılıp gitmeyin.

Bir deveyi boğazlayıp etini taksim edecek kadar bir zaman orada durun.

Böylece siz yanımdayken yerime alışayım,

ve Rabbimin elçilerine nasıl cevap vereceğimi düşünüyüm.”

59- Vâsıtaya binerken

Tâbiîn muhaddislerinden Ali ibni Rebîa anlatıyor:

Hız. Ali'nin binmesi için bir hayvan getirmişlerdi.

Ayağını üzengiye koyunca "bismillah" dedi.

Hayvanın üzerine yerleşip doğrulunca "elhamdülillah" dedi;

Ardından da şu âyeti okudu:

**"Bunu bizim hizmetimize veren Allah
her bakımdan kusursuz ve mükemmeldir.
O vermeseydi bizim buna gücümüz yetmezdi.
Sonunda hepimiz Rabbimize döneceğiz."**

(Zuhruf 43/13-14)

Ardından üç defa "elhamdülillah",

üç defa "Allahu ekber" dedi. Sonra da:

"Allah'ım! Sen her bakımdan kusursuz ve mükemmelsin.

Ben kendime zulmettim; beni bağışla.

Çünkü senden başka günahları bağışlayacak kimse yoktur"
diye dua etti ve güldü.

Bunun üzerine:

"Ey mü'minlerin emiri! Niçin güldün?" dediler.

O da şu cevabı verdi:

"Bir zamanlar ben de, Peygamber Efendimizin,

benim yaptığım gibi yaptığını,
ve benim güldüğüm gibi güldüğünü görmüştüm. Ona:
'Niçin güldün ey Allah'ın Resülü?' diye sormuştum.
Bana şu cevabı vermişti:

**"Senin Rabbin, şöyle dua eden kulundan hoşnut olur.
'Allahım! Günahlarımı bağışla!
Çünkü senden başka günahları bağışlayacak kimse
yoktur.'
O zaman Allah Teâlâ şöyle buyurur:
Kulum, günahları benden başka affeden
kimse bulunmadığını bildi."**

Ebû Dâvûd, Cihâd 74; Tirmizî, Daavât 46; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 97, 115, 128; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), II, 108; Elbâni, Sahihu Mevâridi'z-zam'an, II, 434.

60- Meleklerin gölgelediği şehid

En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan Câbir ibni Abdullah radiyallahu anhümâ şöyle anlatıyor:

Uhud Savaşı olup bitince, babamın cenazesini getirip Peygamber Efendimizin önüne koydular.

Babamın yüzünü bir örtüyle örtmüşlerdi;

çünkü Mekkeli kâfirler onun çeşitli organlarını kesmişlerdi.

Ağlayarak babamın yüzünü açıp bakmak istedim;

fakat orada bulunanlar bana engel oldu.

Biraz sonra tekrar açıp bakmak istedim; yine engel oldular.

O zaman Peygamber Efendimiz

babamın yüzündeki örtüyü açtı.

O sırada feryat edip ağlayan bir kadın sesi duyunca:

"Kim bu kadın?" diye sordu.

"Şehidin kızkardeşi Fâtıma" dediler.

Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

"O niye ağlıyor ki! Söyleyin de ağlamasın.

Kardeşinin cenazesi defnedilene kadar

melekler onu kanatlarıyla gölgelendirmeye devam edecek."

Buhârî, Cenâiz 3, 35, Cihâd 20, Meğâzî 27; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 129-130; Nesâî, Cenâiz 12, 13; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 307.

61— Soğan, sarımsak üzerine

Tâbiîn neslinden Ma'dân ibni Ebû Talha anlatıyor:

Hız. Ömer bir cuma günü hütbe okurken şunları söyledi:

"Ey müslümanlar!

İğrenç kokulu iki bitkiyi,

şu soğan ile sarımsağı yiyorsunuz.

Ben, Peygamber Efendimizin,

soğan, sarımsak yemiş bir adama mescitte rastladığı zaman,

onun elinden tutulup dışarı çıkartılmasını,

ve Baki kabristanına doğru uzaklaştırılmasını

emrettiğini gördüm.

Bunları kim yiyecekse,

pişirmek suretiyle kokusunu gidersin!"

Müslim, Mesâcid 78; Ebû Davûd, Et'ime 40; İbni Mâce, İkâmet 58, Et'ime 59; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 48.

62— Mescide gidip gelmenin sevabı

Ashâb-ı kirâmdan Übey ibni Kâ'b radiyallahu anh anlatıyor:

Medineli Müslümanlardan biri vardı.

Bildiğim kadarıyla evi Mescid-i Nebevî'ye en uzak olan o idi.

Öyle olduğu halde

Peygamber Efendimizle birlikte kılınan

hiçbir namazı kaçırmazdı.

Onun bu haline acıdık.

Birgün ona:

“Yahu” dedim. “Bir eşek satın alıp üzerine binsen;

böylece hem güneşin sıcağından

hem de zararlı hayvanlardan korunmuş olursun.”

“Hayır” dedi.

“Evimin mescide bitişik olmasını bile istemem.”

Onun bu sözü bana saygısızca söylenmiş bir söz gibi geldi.

Doğruca Resûl-i Ekrem'in yanına gidip

onun bu sözünü naklettim.

Peygamber Efendimiz o zâtı çağırıp kendisiyle konuştu.

Adam bana söylediğini ona da aynen söyledi,

ve sözüne şunları ilâve etti:

“Ben mescide gidip gelirken

attığım her adıma karşılık sevap yazılmasını istiyorum.”
Bunun üzerine Resûl-i Ekrem ona şunu söyledi:
“Allah Teâlâ sana umduğun sevabı verecektir.”

Müslim, Mesâcid 278; Ebû Davûd, Salât 48; İbni Mâce, Mesâcid 15.

63- Câhiliye huyuna sahip olmak

Tâbiin muhaddislerinden Ma'rûr ibni Süveyd anlatıyor:

Birgün Rebeze'de

Ebû Zer el-Gifârî radiyallahu anh'ı gördüm.

Üzerinde bir kumaş vardı.

Aynı kumaşın bir parçası da kölesinin üzerindeydi. Ona:

"Kölene verdiği kumaşla

senin üzerindeki kumaşı birleştirseydin

bir takım elbise olurdu.

Ona da bir başka elbise verseydin,

daha iyi olmaz mıydı" dedim.

Ebû Zer bana şu olayı anlattı:

Vaktiyle biriyle ağız kavgası yapmıştım.¹

Onun annesi Arap olmayan bir kadındı.

Ben de annesi hakkında ileri geri konuştum.

Bunun üzerine o zât beni

Peygamber Efendimize şikâyet etmiş.

Allah'ın Resûlü beni karşısına alıp konuştu:

"Ebû Zer!" buyurdu.

"Sen falanla ağız kavgası yaptın mı?"

"Evet, yaptım."

“Onu anasından dolayı ayıpladın mı?”

“Evet.”

“Demekki sen,

hâlâ içinde Câhiliyet huyu kalmış bir kimseymişsin.

Köleniz sizin hem hizmetçiniz hem de kardeşinizdir.

Allah onları sizin himayenize vermiştir.

Kimin himayesinde bir kardeşi varsa,

ona yediğinden yedirsin,

giydiğinden giydirsin.

Onlara yapamayacakları şeyleri yüklemeyiniz.

Şayet yüklerseniz onlara yardım ediniz.”

1- Ebû Zer el-Gıfârî'nin kendisiyle ağız kavgası yaptığı sahâbînin Bilâl-i Ha-beşî olduğu, Ebû Zerr'in ona “Kara kadının oğlu!” diye hakaret ettiği rivayet edilmektedir (İbn Asâkir, *Târîhu Medineti Dımaşk* (Umerî), X, 464.

Buhârî, İmân 22, İtk 15, Edeb 44; *Müslim*, Eymân 40; *Ebû Dâvûd*, Edeb 124; *Tirmizî*, Birr 29; *İbni Mâce*, Edeb 10; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, V, 161.

64- İslâm'da yas tutmak var mı?

Hanım sahâbilerden

Ebû Seleme kızı Zeyneb radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Peygamber Efendimizin hanımı olan annem **Ümmü Habibe radiyallahu anhâ'yı**

babası Ebû Süfyân vefat ettiğinde,
ziyarete gitmiştim.

Annem, içinde safran

veya başka bir şey bulunan güzel bir koku istedi.

Bu kokudan önce bir câriyeye
sonra kendi yanaklarına sürdü.

Daha sonra şöyle dedi:

"Allah'a yemin ederim ki,
benim güzel kokuya hiç ihtiyacım yok.

Fakat Peygamber Efendimiz'in minberde
şöyle buyurduğunu duydum:

**"Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadın,
ölen biri için üç günden fazla yas tutmamalıdır.
Sadece kocası için dört ay on gün yas tutabilir."**

Bu güzel kokuyu onun için kullandım.

Zeyneb binti Ebû Seleme sözüne şöyle devam etti:

Daha sonra birgün,

Peygamber Efendimizin hanımlarından

Zeyneb binti Cahş radiyallahu anhâ'yı ziyarete gitmiştim.

O günlerde onun da kardeşi vefat etmişti.

Zeyneb binti Cahş koku isteyip süründü ve sonra şöyle dedi:

“Allah'a yemin ederim ki,

benim güzel koku sürünmeye hiç ihtiyacım yok;

Fakat Peygamber Efendimiz'in minberde

şöyle buyurduğunu duydum:

“Allah'a ve âhiret gününe iman eden bir kadın,

ölen biri için üç günden fazla yas tutmamalıdır.

Sadece kocası için dört ay on gün yas tutabilir.”

Bu güzel kokuyu onun için kullandım.

Buhârî, Cenâiz 30, Talâk 46; *Müslim*, Talâk 58; *Ebü Davûd*, Talâk 41, 43
Tirmizî, Talâk 18; *Nesâî*, Talâk 55, 58, 59.

65- Hz. Ebû Bekir'in yarım kalan hicreti

*Peygamber Efendimizin hanımı
Hz. Âişe radiyallahu anhâ anlatıyor:*

Kendimi bildim bileli babamla annem hep Müslüman idiler.
O vakitler Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem
sabah ve akşam saatlerinde mutlaka bize uğrardı.
Mekkeli müşrikler Müslümanlara işkence etmeye başlayınca,
Peygamber Efendimiz Habeşistan'a hicret edilmesine
izin vermişti.

Babam Hz. Ebû Bekir de
Habeşistan'a doğru hicret etmek üzere yola çıkmıştı.
Birkû'l-Gımâd denen yere varınca,
Kare kabilesinin reisi İbnü'd-Düğunne ile karşılaştı.
Konuşmaya başladılar:

"Nereye gidiyorsun, Ebû Bekir?"

"Mekkelilerin işkencesi
beni yurdumdan çıkmaya
mecbur etti.

Yeryüzünde dolaşıp
Rabbime ibadet edebileceğim bir yer arıyacağım."

"Yoo, Ebû Bekir! Senin gibi bir adam
ne yurdundan çıkar, ne de onu başkaları çıkarabilir.

Çünkü sen yoksullara yardım edersin.

Akrabamı koruyup gözetirsin.

Kendi işini yapamayan kimselerin elinden tutarsın.

Misafirlere ikram edip onları ağırlarsın.

Felâkete uğrayanların yardımına koşarsın.

Şimdi ben seni himâyeme alıyorum.

Haydi Mekke'ye dön,

ve Rabbine kendi memleketinde ibâdet et!"

Bunun üzerine babam ile İbnü'd-Dügunne geri döndüler.

İbnü'd-Dügunne o akşam Mekke'nin ileri gelenlerini

bir bir dolaştı

ve onlara şunu söyledi:

"Ebû Bekir gibi bir adam ne yurdundan çıkar,

ne de onu bir başkası çıkarabilir.

Ey Mekkeliler!

Siz, yoksullara yardım eden,

akrabasını koruyup gözeten,

kendi işini yapamayan kimselerin elinden tutan,

misafirlere ikram edip onları ağırlayan,

ve felâkete uğrayanların yardımına koşan

bir insanı mı memleketinden çıkarmak istiyorsunuz?"

Böylece İbnü'd-Dügunne babamı himâyesine aldı.

Mekkeliler de buna karşı çıkmadılar.

Yalnız İbnü'd-Dügunne'ye şunu söylediler:

"Ebû Bekir'e söyle!

Rabbine evinde ibadet etsin!

namazını evinde kılsın!

orada ne dilerse okusun!

Fakat okuduğu şeylerle bizi rahatsız etmesin!

Onları ulu orta okumasın!

Çünkü biz, kadınlarımızın ve çocuklarımızın dinlerinden döndürülmesinden korkuyoruz."

İbnü'd-Dügunne bu sözleri babama aktardı.

Bunun üzerine babam da

evinden başka yerde ibâdet etmemeye,

başka yerde namaz kılmamaya,

dışarıda Kur'an okumamaya başladı.

Fakat bir zaman sonra evinin önüne bir mescid yaptı.

Orada namaz kılmaya, Kur'an okumaya başladı.

Mekkeli kadınlar ve çocuklar

Ebû Bekir'in ibadet edişine,

ve Kur'an okuyuşuna hayret ediyorlardı.

Birbirini itip kakarak onun etrafında toplanıyorlardı.

Babam çok duygulu bir insandı.

Kur'an okurken göz yaşlarını tutamazdı.

Onun bu hali Mekke'nin ileri gelenlerini korkuttu.

Hemen İbnü'd-Dügunne'ye haber saldılar.

O da çıkıp geldi.

Mekkeliler ona şunları söylediler:

“Biz Ebû Bekir'e olan himâyeni,
onun sadece evinde ibadet etmesi şartıyla kabul etmiştik.
Ama o işi ileri götürdü.

Evinin önüne bir mescid yaptı,
orada namazını açıkça kılmaya,
ve Kur'an okumaya başladı.

Şimdi biz, kadınlarımızın, çocuklarımızın
dinlerinden dönmesinden korkuyoruz.

Artık Ebû Bekir'e engel ol!

Eğer Rabbine sadece evinde ibadet edecekse varsın etsin.

Yok eğer açıkça namaz kılmaya,

Kur'an okumaya devam edecekse,

ona olan himâyeni geri aldığını söyle!

Emîn ol ki biz,

sana verdiğimiz sözden caymayı doğru bulmadık.

Biz, Ebû Bekir'in ulu orta ibadet etmesini kabul edemeyiz.”

Bunun üzerine İbnü'd-Dügunne babama geldi ve:

“Ebû Bekir!” dedi.

“Benim seni hangi şartla himâyeme aldığımı pek iyi bilirsin.

Şimdi sen ya o şarta uyarak evinde sessizce ibadet edersin,
ya da himâyemden çıkarsın.

Doğrusu birine verdiğim güvenceden vazgeçtiğimin
duyulmasını istemem” dedi.

O zaman babam ona şunları söyledi:

“İbnü'd-Dügunne!

Senin bana olan himâyeni sana geri veriyorum.

Ben artık Cenâb-ı Hakk'ın himâyesiyle yetiniyorum.”

Buhârî, Kefâlet 4, Menâkıbü'l-Ensar 45; İbn Hibbân, es-Sahîh (Arnaüt),
XV, 283-285.

66- Hediyelik kumaş

Ashâb-ı kirâmdan Sehl ibni Sa'd radiyallahu anh anlatıyor:

Bir kadın, yeni dokuduğu belli olan bir kumaşı
Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirip verdi ve:
"Bunu giyesin diye kendi ellerimle dokudum" dedi.

Hz. Peygamber kumaşı kabul etti.

Zaten böyle bir kumaşa ihtiyacı vardı.

Onunla belinden aşağısını örtüp yanımıza geldi.

Bunu gören bir sahâbî, Hz. Peygamber'e:

"Bu kumaş ne kadar da güzelmiş!

Bunu ver de ben giyineyim" dedi.

Resûl-i Ekrem:

"Peki" dedi.

Orada biraz oturduktan sonra evine döndü.

Kumaşı katlayıp o adama gönderdi.

Ashâb-ı kirâm kumaşı isteyen sahâbîye:

"Hiç de iyi yapmadın.

Peygamber Efendimizin öyle bir kumaşa ihtiyacı vardı.

Onun, kendisinden bir şey isteyeniy geri çevirmediğini
bile bile o kumaşı istedin" dediler.

O sahâbî şunları söyledi:

“Vallahi ben o kumaşı giyinmek için istemedim;

öldüğümde kefenim olsun diye istedim.”

Sehl ibni Sa’d sözünü şöyle tamamladı:

“O sahâbi öldüğü gün bu kumaşı kendisine kefen yaptılar.”

Buhârî, Cenâiz 28, Büyû’ 31, Libâs 18, Edeb 39; Nesâî, Zînet 97; İbni Mâce, Libâs 1.

67- Abdullah ne iyi adam!

En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Peygamber Efendimiz zamanında,
ashâb-ı kirâmdan biri bir rüya gördüğünde,
onu Resûl-i Ekrem'e anlatırdı.
Ben de buna imrenir ve içimden,
"Keşke ben de bir rüya görsem ve Resûlullah'a anlatsam"
derdim.

O sıralar henüz çok gençtim.

Herkes gibi ben de mescidde uyurdum.

Nihayet bir gün istediğim oldu.

Rüyamda, iki melek beni alıp
doğruca cehenneme götürdüler.

Cehennem, kuyu duvarı gibi taşla örülmüştü.

İki de direği vardı.

Orada Kureyş kabilesinden bazı tanıdıklarımı da gördüm.

Bu gördüğüm şeylerden korktum ve:

"Cehennemden Allah'a sığınırım,

Cehennemden Allah'a sığınırım,

Cehennemden Allah'a sığınırım!" demeye başladım.

İşte o sırada onların yanına başka bir melek geldi,
ve bana “Korkma!” dedi.

Bir de elimde kalın ipek kumaş parçası gibi bir şey vardı.
Onunla cennetin neresine işaret etsem,
oraya doğru uçuyordum.

Bu rüyamı

Peygamber Efendimizin eşi Hafsa ablama anlattım.

O da Resûl-i Ekrem Efendimize söyledi.

Bunun üzerine Allah'ın Resûlü:

“Abdullah ne iyi adam!

Keşke bir de gece namazı kılsa!” buyurdu.

Abdullah ibni Ömer'in oğlu Sâlim şöyle dedi:

“O günden sonra babam, geceleri pek az uyur;
hep ibadet ederdi.”

Buhârî, *Teheccüd* 2, 21, *Fezâilü ashâbi'n-nebi* 19, *Ta'bir* 25, 36; *Müslim*,
Fezâilü's-sahâbe 139, 140; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 5, 146.

68- Yamalılar gazvesi

*Ashâb-ı kirâmdan Ebû Mûsâ el-Eş'arî
radiyallahu anh anlatıyor:*

Resûl-i Ekrem *sallallahu aleyhi ve sellem* ile birlikte
bir gazveye¹ gitmiştik.

Altı kişiydik ve sadece bir devemiz vardı.

O deveye nöbetleşe biniyorduk.

Yürümekten ayaklarımız delinmişti.

Hatta benim hem ayaklarım delinmiş
hem de tırnaklarım düşmüştü.

Bu yüzden ayaklarımıza bez sarıyorduk.

Onun için bu gazveye “yamalılar gazvesi” anlamında
Zatürrikâ' adı verildi.

Bu olayı Ebû Mûsâ el-Eş'arî'den dinleyen oğlu Ebû Bürde
şunları söyledi:

Babam bunları anlattıktan sonra söylediğine pişman oldu,
ve “Bunları anlatmakla hiç de iyi etmedim” dedi.

Herhalde babam, yaptığı bir iyiliği ifşâ etmekten
rahatsızlık duymuştu.

1- Peygamber Efendimiz'in bizzat katıldığı seferlere, savaşımlara gazve denir.
Bedir Gazvesi, Uhud Gazvesi gibi.

Buhârî, Meğazi 31; Müslim, Cihâd 149.

69- Veba salgını başgösterirse

En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan Abdullah ibni Abbâs radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Halife Ömer ibni Hattâb *radiyallahu anh*

Suriye'ye doğru yola çıkmıştı.

Tebük vâdisindeki Serg'e varınca,

orduların başkomutanı Ebû Ubeyde bin Cerrâh ile

komuta kademesindeki arkadaşları onu karşıladılar,

ve Suriye'de vebâ salgını başgösterdiğini haber verdiler.

Bunun üzerine Hz. Ömer bana:

"İlk Muhacirleri çağır, gelsinler" dedi.

Ben de gidip onları çağırdım.

Hz. Ömer, ilk Muhacirlere akıl danıştı,

ve onlara Suriye'de vebâ salgını çıktığını bildirdi.

Ama onlar, ne yapmak gerektiği konusunda

farklı görüş ileri sürdüler. Kimi:

"Sen bir iş yapmak için yola çıktın;

geri dönmen uygun değildir" dediler. Kimi de:

"Yanında pek değerli insanlar,

Resûl-i Ekrem'in seçkin ashâbı bulunmaktadır.

Onları vebânın içine göndermeni uygun görmüyoruz"

dediler.

Bunun üzerine Hz. Ömer:

“Yanımdan uzaklaşın” dedi. Daha sonra:

“Bana Ensarı çağır”, dedi; ben de onları çağırdım.

Fakat Ensar da Muhacirler gibi farklı görüş ileri sürdüler.

O zaman Hz. Ömer onlara da:

“Siz de kalkıp gidin” dedi. Tekrar bana döndü:

“Bana Mekke fethinden önce Medine'ye hicret eden,
ve şimdi burada bulunan Kureyş büyüklerini çağır” dedi.

Ben de onları çağırdım.

Onlardan iki kişi bile farklı görüş ileri sürmedi. Hepsi de:

“Halkı geri göndermelisin;

onları vebânın üzerine salmamahsın” dediler.

Bunun üzerine Hz. Ömer halka şöyle seslendi :

“Ben sabahleyin binitimin üzerinde olacağım;
siz de öyle yapın!”

Başkumandan Ebû Ubeyde Hz. Ömer'e:

“Allah'ın kaderinden mi kaçırıyorsun?” dedi. Hz. Ömer:

“Ebû Ubeyde!

Keşke bu lafı sen değil de bir başkası söyleseydi!” dedi.

Çünkü Hz. Ömer, Ebû Ubeyde'ye ters düşmek istemezdi.

Sözüne şöyle devam etti:

“Evet, Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyoruz.

Söyle bana, senin develerin olsa da,
onlar iki yamacı olan bir vadiye inseler.
Yamacın biri bol otlı, diğeri de çorak olsa.
Develeri bol otlı yerde yaysan,
onları Allah'ın kaderiyle yaymış;
çorak yerde otlatsan,
yine Allah'ın kaderiyle otlatmış olmaz mıydın?"

İşte o sırada Abdurrahman ibni Avf çıka geldi.
Bir işi için oradan ayrılmıştı.

Hz. Ömer'e şunları söyledi:

"Bu konuda benim bilgim var.

Resûl-i Ekrem Efendimizin şöyle buyurduğunu işitmiştim:

**"Bir yerde vebâ salgını olduğunu duyarsanız,
oraya girmeyiniz.**

**Bulduğunuz yerde vebâ salgını çıkarsa,
vebâdan kaçarak oradan ayrılmayınız."**

Bunun üzerine Hz. Ömer, Allah'a hamd etti,
ve oradan ayrılıp Medine'ye döndü.

Buhârî, Tıb 30, Hiyel 13; Müslim, Selâm 98; Mâlik, Muvatta', Câmi' 7; Ah-
med b. Hanbel, Mûsned, I, 194.

70- Habbâb'ın üzüntüsü

Tabiîn âlimlerinden Kays ibni Ebû Hâzim anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan Habbâb ibni Eret'i

hastalığı sırasında ziyaret etmiştik.

Karnını yedi yerden dağlamışlardı.

Habbâb şunları söyledi:

“Eski dostlarımız dünyaya kapılmadan göçüp gittiler.

Biz ise o kadar çok mala sahip olduk ki,

onu koyacak yer bulamayıp toprağa gömdük.

Resûl-i Ekrem'in ashâbından

benim kadar belâya uğrayan biri daha var mı, bilmiyorum.

O zamanlar bir dirhem bile bulamadığım olurdu.

Şimdi ise evimde kırk bin dirhem var.

Uzun zamandan beri hastalık çekiyorum.

Şayet Peygamber Efendimiz

ölmek için dua etmeyi yasaklamasaydı,

Allah'tan canımı almasını isterdim.”

Bir başka gün yine Habbâb'ın yanına gitmiştik.

O sırada duvar örüyordu.

Bize şunları söyledi:

“Müslüman, Allah için harcadığı her şeyden sevap kazanır.
Yalnız şu çamura verdiklerinden eline bir şey geçmez.”

Buhârî, Merdâ 19, Daavât 30, Rikâk 7, Temennî 6; Müslim, Zikir 12; Tirmizî, Kıyâmet 40, Nesâf, Cenâiz 2.

71- Şehidin nâşı

*En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan
Câbir ibni Abdullah radiyallahu anhümâ anlatıyor:*

Uhud Savaşı'ndan önceki gece babam beni yanına çağırdı,
ve bana şunları söyledi:

“Oğlum! Yarınki savaşta,

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in sahâbîlerinden
ilk önce benim öldüreleceğimi sanıyorum.

Hz. Peygamber bir yana, geride bırakacağım
en kıymetli kişi sensin.

Benim borçlarım var, onları öde.

Kardeşlerine de çok iyi davran.”

Ertesi sabah, ilk şehid düşen babam oldu,

ve bir başka şehid ile birlikte aynı kabre defnedildi.

Daha sonraları babamı bir başkasıyla aynı kabirde bırakmayı
içime sindiremedim. Altı ay sonra onu kabirden çıkardım.

Hayretler içinde kaldım! Babamın bütün vücudu,
kulağının yere gelen kısmı dışında,

kendisini kabre koyduğum günkü gibi sapasağlamdı.

Onu yalnız başına bir mezara defnettim.

*Buhârî, Cenâz 77; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), III, 224. Ayrıca bk. Mâlik,
Muvatta', Cihâd 49.*

72- Falcılıktan kazanılan para

Peygamber Efendimizin hanımı

Hz. Âişe radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Babam Hz. Ebû Bekir radiyallahu anh'ın bir kölesi vardı.

Bu köle kazancının belli bir kısmını babama verir, o da bundan yerdi.

Yine bir gün köle kazandığı bir şeyi getirdi, babam da onu yemeğe başladı.

Köle ona:

"Yediğin şeyin ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

Babam da:

"Söyle bakalım, neymiş?" diye açıklamasını istedi.

Köle şunları söyledi:

"Falcılıktan anlamadığım halde,

Câhiliye devrinde birine falcılık yaparak adamı aldatmıştım.

Bugün onunla karşılaştık.

Adam o yaptığım falcılığa karşılık,

bana bu yediğin şeyi verdi" deyince,

babam parmağını ağzına sokarak yediklerinin hepsini kustu.

73- Işıklı sopalar

Peygamber Efendimizin hizmetkârı

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan Üseyd ibni Hudayr ile Abbâd ibni Bişr

bir gece Peygamber Efendimizin yanında

kendilerini ilgilendiren bir meseleyi konuştular.

O gece zifirî karanlıktı.

Vakit de hayli ilerlemişti.

Bu iki sahâbî evlerine gitmek üzere oradan ayrıldılar.

Ellerinde birer sopa vardı.

Birinin sopasının ucunda bir ışık belirdi.

Onun aydınlığında yürüyüp gittiler.

Yol ayrımına gelip de birbirlerinden ayrılınca,

diğer sahâbînin sopasının ucunda da bir ışık belirdi.

Her ikisi de evlerine varıncaya kadar

sopalarındaki ışığın aydınlığında yürüdüler.

Buhârî, Salât 79, Menâkıb 28, Menâkıbü'l-Ensar 13; Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 137-138, 190-191, 272.

74- Ebû Zer'in Müslüman oluşu

Ashâb-ı kirâmdan Ebû Zer el-Gıfârî radıyallahu anh nasıl Müslüman olduğunu anlatıyor:

Gıfâr kabilesinde yaşayan biriydim.

Mekke'de bir adamın çıktığını,

Peygamber olduğunu ileri sürdüğünü duyduk.

Kardeşime dedim ki:

“Peygamber olduğunu, gökten haber aldığını söyleyen,
şu adamın yanına git;

sözlerini dinle; kendisiyle konuş,

neyin nesi olduğunu öğrenip gel!”

Kardeşim Mekke'ye gitti, onu dinledi, sonra dönüp geldi.

“Anlat bakalım, onun hakkında neler öğrendin?” dedim.

Onun iyi şeyleri emrettiğini, kötü şeylerden sakındırdığını,
ama sözlerinin şiire hiç benzemediğini söyledi.

Fakat verdiği bilgi merakımı gidermemişti.

Azık torbasıyla elime bir sopa alıp Mekke'nin yolunu tuttum.

Peygamber olduğunu söyleyen şahsı tanıımıyordum.

Onu bir başkasına sormak da istemiyordum.

Zemzemi içip Kâbe'de kalıyordum.

Bir gece yanıma Ebû Tâlib'in oğlu Ali geldi.

“Sen yabancısın galiba!” dedi.

“Evet, öyle” dedim.

“Haydi bize gidelim” dedi.

Kalkıp onunla birlikte gittim.

Ne o bana bir şey sordu, ne ben ona bir şey söyledim.

Sabahleyin, Peygamber olduğunu söyleyen adam hakkında bilgi almak için tekrar Kâbe’ye gittim.

Kimse bana onun hakkında bir şey söylemiyor,
kendisi de Kâbe’ye gelmiyordu.

Ali yine yanıma geldi ve:

“Daha bu adamın niçin burada bulunduğunu öğrenmenin zamanı gelmedi mi?” dedi.

“Gelmedi” dedim.

“Haydi benimle gel!” dedi.

Yine onların evine gittik. O zaman Ali bana:

“Neden buradasın? Mekke’ye niçin geldin? Anlat!” dedi.

“Sırrımı saklayacağına söz verir,

beni de onun yanına götürürsen söylerim” dedim.

Dediğimi yapacağına söz verdi.

Ben de ona işin aslını anlattım:

“Peygamber olduğunu söyleyen birinin

Mekke’de ortaya çıktığını duyduk.

Onunla konuşması için kardeşimi gönderdim.

Kardeşim dönüp geldiğinde

beni tatmin eden bir bilgi getiremedi.

Ben de onunla bizzat görüşmek için buraya geldim.

Ali bana şunları söyledi:

“Sen akıllıca davranmışsın.

Ben onun yanına gideceğim; sen de arkama düş.

Ben nereye girersem, sen de oraya gir.

Eğer sana zararı dokunacak birini görürsem,

bir duvar dibine çekilir,

ayakkabımı temizliyormuş gibi yaparım.

O zaman sen dosdoğru yürüyüp git.”

Ali'nin arkasına düşüp yürümeye başladım.

Sonunda o Hz. Peygamber'in bulunduğu yere girdi,

ben de ardından girdim.

Resûl-i Ekrem'i görünce:

“Bana nasıl Müslüman olacağımı söyle!” dedim.

O söyledi; ben de oracıkta Müslüman oldum.

Daha sonra Hz. Peygamber bana şunu söyledi:

“Ebû Zer! Şimdilik bu meseleyi gizli tut!

Ve memleketine geri dön!

Bizim ortaya çıktığımızı duyunca, hemen gel!”

Fakat ben ona:

“Ey Allah'ın elçisi!” dedim.

“Seni Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki,
Kâfirlerin yanına gidip
Kelime-i şehâdet'i onların suratlarına haykıracağım.”
Mekkelilerin ileri gelenlerinin bulunduğu bir sırada
Kâbe'ye gittim ve:
“Ey Kureyş topluluğu!
Şunu bütûn kalbimle söylüyorum ki,
Allah'tan başka tanrı yoktur.
Yine bütûn kalbimle söylüyorum ki,
Muhammed onun kulu ve elçisidir” dedim.
Kelime-i şehâdet getirdiğimi duyan İslâm düşmanları:
“Şu dinsize haddini bildirin!” dediler.
Beni öldürürcesine dövdüler.
Derken Peygamberimizin amcası Hz. Abbas
imdâdına yetişip üzerime kapandı:
“Ne yapıyorsunuz yahu!” dedi.
“Gıfâr kabilesinden birini öldürüyorsunuz.
Bu kabile kendileriyle ticaret yaptığınız bir kabiledir;
hem de sizin Suriye ticaret yolunuzun üzerindedir.”
Bunun üzerine adamlar beni dövmekten vazgeçtiler.
Ertesi sabah tekrar Kâbe'ye gittim.
Birgün önce söylediğim sözleri aynen tekrarladım.
Onlar da yine:

“Şu dinsize haddini bildirin!” diyerek,

birgün önce yaptıkları gibi beni öldüresiye dövdüler.

Yine Hz. Abbas imdâdına yetişip üstüme eğildi.

Daha önce onlara söylediklerini aynen tekrarladı.”

İşte benim Müslümanlık maceram böyle başladı.

Buhârî, Menâkıb 10, Menâkıbü'l-Ensar 33. Ayrıca bk. Müslim, Fezâilü's-sahâbe 132.

75- Nazarlık, muhabbet muskası

Ashâb-ı kirâmdan

Abdullah ibni Mes'ûd radiyallahu anh'ın hanımı

Zeyneb radiyallahu anhâ anlatıyor:

Yaşlı bir kadın bize gelir,

bir tür vebâ hastalığı olan "humre"den korunmak için okurdu.

Evimizde uzun ayaklı bir sedirimiz vardı.

Eşim Abdullah,

eve gireceği sırada öksürür, böylece geldiğini bildirirdi.

Hoş olmayan bir durumla karşılaşmamak için böyle yapardı.

Yine birgün o yaşlı kadın bizdeydi.

Abdullah'ın

eve gelmekte olduğunu anlayınca,

sedirin altına gizlendi.

Abdullah yanıma gelip oturdu.

Boynumda sallanan ipliği görünce

"Bu ne?" diye sordu.

"Humre" hastalığından korunmam için ona okundu" dedim.

Abdullah o ipliği çekip kopardı, yere fırlattı.

Sonra da şunları söyledi:

"Abdullah'ın ailesi Allah'tan başkasını Tanrı yerine koyamaz.

Çünkü ben Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu duydum:

**"Cenâb-ı Hakk'ın adından başka bir adla okunmak,
nazarlık takmak,
muhabbet muskası yazdırmak
Allah'tan başkasını Tanrı yerine koymaktır."**

Ben de bunun üzerine dedim ki:

"Niye böyle diyorsun?"

Benim gözüm bir ağrıdan dolayı çapaklanıp dururdu.

Onun için falan yahudiye okunmaya giderdim.

O bana okuyunca gözüm iyileşirdi."

O zaman Abdullah şunları söyledi:

"Bu dediğin tamamen şeytanın işidir.

Şeytan seni buna inandırmak için eliyle gözüne dürtüyordu.

O Yahudi sana okuyunca da şeytan sana dokunmuyordu.

Eğer Peygamber Efendimizin yaptığını yaparsan

senin için daha hayırlı olur;

üstelik gözün de iyileşir.

Gözüne su serp,

ve Peygamber Efendimizin öğrettiği şu duayı oku:

"Bütün insanların Rabbi olan Allahımı!

Bu rahatsızlığı giderip, şifa ver.

Şifayı veren ancak Sensin.

Senin şifandan başka şifa yoktur.

Hiçbir hastalık izi bırakmayacak şekilde şifa ihsan ey-
le!"

Ebü Dâvûd, Tıb 17 (Elbâni, *Sahihu Sûneni Ebî Dâvûd*, II, 467-468); *İbni Mâce*, Tıb 39 (Elbâni, *Sahihu Sûneni İbni Mâce*, Beyrut 1407/1986, II, 269); Ahmed b. Hanbel, *Mûsned*, I, 381.

76- Kadere iman etmedikçe

Ashâb-ı kirâmdan

Ubâde bin Sâmit radiyallahu anh'in oğlu Velîd anlatıyor:

Babamın hastalığı sırasında yanına girmiştim.

Vefat etmek üzere olduğunu tahmin ediyordum.

“Babacığım!” dedim.

“Bana vasiyetini bildir. Ne söylemek istersen söyle!”

Babam: “Beni oturtun!” dedi. Oturtunca da şunları söyledi:

“Yavrum!

Kadere,

hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna iman etmedikçe,

imanın gerçek tadını alamazsın.

Allah'ı da gerektiği şekilde bilemezsin.”

O zaman:

“Babacığım!” dedim.

“Kaderin hayrını şerrinden nasıl ayırt edebilirim?”

Babam şunları söyledi:

“Oğlum!

Şunu kesinlikle bilmelisin:

Allah'ın senin hakkında yazmadığı bir şey

asla başına gelmez.

Allah'ın senin hakkında yazdığı bir şey de

mutlaka seni bulur.

Oğlum!

Ben Peygamber Efendimiz'in Öyle buyurduğunu kulaklarım la duydum:

'Allah'ın ilk yarattığı Şey kalemdir.

Sonra Allah Teâlâ kaleme "Yaz!" buyurdu.

Kalem "Neyi yazayım, yâ Rabbî?" deyince de:

"Kıyamete kadar olacak her Şeyin kaderini yaz!" buyurdu.

Kalem de o andan kıyamete kadar olacak her Şeyi yazdı.'

"Bak, oğlum!

Bunun böyle olduğuna iman etmeden ölürsen, cehennemi boylarsın.

Çünkü Peygamber Efendimiz:

'Bu gerçeğe iman etmeden ölen kimse benden değildir' buyurdu."

Ebû Dâvûd, Sünnet 16 (Elbâni, Sahthu Süneni Ebî Dâvûd, III, 148); Tirmizî, Kader 17, Tefsir 67; Ahmed b. Hanbel, Mûsned, V, 317.

77- Elli binlik bahçe

Tâbiîn neslinden Abdullah ibni Ebû Bekir el-Ensârî anlatıyor:

Peygamber Efendimiz'in sahâbîlerinden Ebû Talha el-Ensârî birgün Medine'nin Kuf vâdisindeki hurma bahçesinde namaz kılıyordu.

Meyvelerin iyice olgunlaştığı bir mevsimdi.

Hurma salkımları da başlarını yere eğmiş sallanıp duruyordu.

Gözü meyvelere takıldı ve onların bu hali pek hoşuna gitti.

Namaz kıldığını hatırlayıp kendini topladı,

Bu defa da kaç rekât kıldığını hatırlayamadı.

"Benim bu malum doğru dürüst namaz kılmama engel oldu" diye söylendi.

O vakitler Hz. Osman halifeydi; doğruca onun yanına gitti,

Ve başına geleni ona anlattı; sonra sözünü şöyle tamamladı:

"Bu bahçeyi Allah rızâsı için sadaka ediyorum.

Onu hayır işlerinde kullan!"

Hz. Osman o bahçeyi elli bin dirheme sattı.

O günden sonra bu bahçe "Elli binlik bahçe" diye anıldı.

Mâlik, *Muvatta'*, Salât 70; Abdullah b. Mübârek, *ez-Zühd (A'zamî)*, s. 181.

78- Namâzla ır evinizde kılırsanız

Ashâk-ı kirâmdan Abdullah ibni Mes'ûd . adıyallahu anh
birgün Müslümanlara şunları söyledi:

“Yarın Allah'ın lüzuruna

Müslüman olarak vârmak isteyen kimse,
devamlı surette farz namazları ezan okunan yerde kılsın.

Şüphesiz ki Allah Teâlâ

sizin peygamberinize hidayet yollarını göstermiştir.

Bu namâzlar da hidayet yollarındandır.

Mutlaka evinizde namaz kıldığınız bir yer vardır.

Eğer siz de, cemaate gelmeyip

namazı evinde kılan kimseler gibi

namazla ır evinizde kılırsanız,

peygamberinizin sünnetini terketmiş olursunuz.

Peygamberinizin sünnetini terk ederseniz,

kesinlikle yolunuzu sapıtırınız.

Bir kimse güzelce abdest alır,

sonra mescitlerden birine giderse,

attığı her adım için Allah Teâlâ ona bir sevap yazar;

derecesini bir basamak yükseltir;

ve bir günahını affeder.

Şunu kesinlikle biliyorum ki,
Peygamber Efendimiz zamanında,

câmiye ve cemaate

münafık olduğu herkesçe bilinenler dışında
bütün sahâbiler gelirdi.

Şunu da çok iyi biliyorum ki,
iki kişinin koltuğunda,
ayakları yerde sürünerek câmiye getirilen,
ve safa yerleştirilen kimseler olurdu.”

Müslim, Mesâcid 257; Ebû Dâvûd, Salât 46; Nesâi, İmâmet 50; İbni Mâce,
Mesâcid 14; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 382, 414-415, 419, 455.

79- İbni Abbas hadisleri nasıl derledi?

*En çok hadis rivayet eden yedi sahâbîden biri olan
Abdullah ibni Abbas radiyallahu anhümâ anlatıyor:*

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem
vefat edince,

Ensardan bir zâta:

“Gel! Resûl-i Ekrem’in ashâbından
bildikleri hadisleri sorup öğrenelim.

Henüz pek çok sahâbî var” dedim.

O buna yanaşmadı:

“Amma da yaptın İbni Abbas!

Peygamber Efendimiz’in ashâbından
o kadar önemli şahsiyetler dururken,

insanlar senin bildiğin hadislere mi ihtiyaç duyacaklar?”
dedi.

Ben o zâtı bıraktım;

Peygamber Efendimiz’in ashâbını
tek başıma dolaşmaya başladım.

Hadisleri en çok Ensarın bildiğini gördüm.

Peygamber Efendimiz’den hadis duyan bir sahâbînin
evine gittiğimde,

öğle uykusuna yatmış olurdu.

Ben de hırkamı başımın altına yastık edip
kapısının önüne yatardım.

Rüzgâr üstüme başıma toprakları savururdu.

Kapısında beklediğin sahâbî

dışarı çıkıp da beni görünce konuşmaya başlardık:

"Aman ey Peygamber'in amcazadesi! Hayrola niçin geldin?"

"Resûl-i Ekrem'den rivayet ettiğin hadisleri
senden öğrenmek için."

"Ne zamandan beri buradasın?"

"Uzun zamandan beri."

"Keşke bana haber salsaydın da ben sana gelseydim."

"Hayır. Benim size gelmem daha uygundur."

Sonra ona hadisler hakkında sorular sorardım.

Berberce hadis toplamayı teklif ettiğim o Medineli sahâbî,
daha sonraki tarihlerde,

Ashâb-ı kirâmın vefat ettiğini,

halkın benim bilgime ihtiyaç duyup

etrafımda toplandığını gördükçe:

"Bu delikanlı benden daha akıllı davrandı" derdi.

Dârimî, Mukaddime 47; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir (Selefi), X, 244; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), I, 188, III, 619; İbn Sa'd, el-Tabakatü'l-kübrâ (İhsan Abbas), II, 367-368; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, IX, 277.

80- "Anamın hakkını ödedim mi?"

Tâbiîn âlimlerinden Kûfe kadısı Ebû Bürde el-Eş'arî anlatıyor:

Abdullah ibni Ömer radiyallahu anh Kâbe'yi tavaf ediyordu.

Anasını sırtına bindirmiş,

onunla birlikte Kâbe'yi tavaf eden Yemenli bir adam gördü.

Yemenli hem tavaf ediyor hem şöyle diyordu:

Ben annemin itaatkâr devesiyim.

Devesi türküp kaçsa bile ben kaçmam.

Sonra adam Abdullah ibni Ömer'e sordu:

"Ne dersin Ibn Ömer?"

Böylece annemin benim üzerimdeki haklarını

ödemiş oldum mu?"

"Hayır" dedi Ibn Ömer.

"Onun seni doğururken çektiği sancılardan

bir tanesinin bile

karşılığını ödemiş sayılmazsın."

81- Hanım ninenin yemeği

Tâbiîn âlimlerinden Ebû Hâzim Seleme bin Dînâr anlatıyor:

Birgün ashâb-ı kirâmdan Sehl ibni Sa'd radiyallahu anh:

"Cuma günleri pek sevinçli olurduk" dedi.

"Niçin sevinçli olurdunuz?" diye sordum.

Şunları söyledi:

"Yaşlı bir hanım ninemiz vardı.

Su kenarlarına dikilen pazı köklerini toplar,
onları bir çömleğe koyar,

içine biraz arpa ilâve ederek pişirirdi.

Bu yemeğin içinde ne iç yağı ne de et yağı olurdu.

Cuma namazını kılıp döndüğümüzde,

o yaşlı hanımı ziyaret ederdik.

Onun bize ikram ettiği bu yemeğe kaşık sallardık.

Buhâri, Cum'a 40; Hars 21; Et'ime 17; İsti'zân 16.

82- Sahâbînin bedduası

Cennetle müjdelenen on kişiden biri olan
Hz. Zübeyr'in oğlu Urve anlatıyor:

Evs kızı Ervâ,

cennetle müjdelenen on kişiden biri olan

Saîd ibni Zeyd radiyallahu anh'ı

“Arazimin bir parçasını elimden aldı” diye

Medine vâlisi Mervân'a şikâyet etti.

Bunun üzerine Saîd valiye:

“Ben Peygamber Efendimiz'in bu konudaki buyruğunu

kendisinden dinlemiş biri olarak

onun arâzini nasıl alabilirim?” dedi.

Vali Mervân:

“Peygamber Efendimiz'den ne duydun?” diye sordu.

“Şöyle buyurduğunu duydum” dedi Sa'd:

**“Bir kimse haksız yere bir karış toprak alırsa,
kıyamet gününde o yerin yedi katı
boynuna dolanır.”**

Bunun üzerine Mervân Saîd'e:

“Artık senden başka bir delil istemiyorum” dedi.

Saîd ibni Zeyd kendine iftira eden kadına şöyle beddua etti:

“Allahım! Eğer bu kadın yalan söylemişse,

gözünü kör et,

ve kendi arazisinde canını al!”

Gerçekten de o kadın ölmeden önce gözleri kör oldu;

ve bir gün o arazide gezinirken

bir çukura düşüp öldü.

Bu olayı Abdullah ibni Ömer'in torunu

Muhammed ibni Zeyd de anlatmış,

ve Ervâ'nın başına gelenleri görmüştür.

Onun söylediğine göre, Ervâ:

“Ben Saîd'in bedduasına uğradım” dermiş.

Duvarlara tutuna tutuna yürürmüş.

Ve birgün evindeki bir kuyuya düşüp ölmüş.

O kuyu bu kadının mezarı olmuş.

Müslim, Müsâkât 138-140; Abdürrezzâk, *el-Musannef* (A'zamî), XI, 10; Ebû Ya'la el-Mavsîlî, *Müsned* (Esed), II, 248-253, 255; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), I, 149-150.

83- Eden bulur

Ashâb-ı kirâmdan

Câbir ibni Semüre radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Bazı Kûfeliler vâli Sa'd İbni Ebû Vakkâs'ı
halife Hz. Ömer'e şikâyet ettiler.

Hız. Ömer de Sa'd'ı vâliklikten aldı,
yerine Ammar ibni Yâsir'i vâli tayin etti.

Şikâyetçiler, "Sa'd namaz kıldırmasını bile bilmiyor"
diyecek kadar ileri gitmişlerdi.

Bunun üzerine Hz. Ömer, Sa'd'ı Medineye getirtti ve:

"Bu adamlar

senin namaz kıldırmayı bilmediğini ileri sürüyorlar" dedi.

Sa'd, halifenin huzurunda kendini savunurken

ona şunları söyledi:

"Bir zamanlar

Resûl-i Ekrem'in etrafında bulunan

yedi Müslümanın yedincisi bendim.

Allah yolunda ok atan Arapların ilki de benim.

Biz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'le birlikte

savaşa giderdik.

O zamanlar,

çölde yetişen şu bildiğiniz Huble ve Semür ağacı
yapraklarından başka
yiyecek bir şey bulamazdık.

Hep ağaç yaprakları yediğimiz için de,
tıpkı koyunların ve develerin yaptığı gibi
birbirine bulaşmayacak şekilde taş gibi abdest bozardık.
Şimdi de Esedoğulları kalkmış,
beni namaz kıldırılmayı bilmemekle suçluyorlar.

Eğer dedikleri doğru ise,
bütün umutlarım ve emeklerim boşa gitti demektir.

“Ben onlara, eksiksiz gediksiz,
Peygamber Efendimiz gibi namaz kıldırıldım.

Yatsı namazının ilk iki rek’atında
uzunca bir süre ayakta durur,
son iki rek’ati daha çabuk kıldırırdım.”

Hiz. Ömer:

“Senin hakkındaki düşüncemiz de
zaten bu idi” dedi.

- Sonra, durumu bir de yerinde araştırmak üzere
Küfe’ye Sa’d ile birlikte bir adam gönderdi.
Görevli kişi orada Sa’d’ın durumunu araştırdı.
Bütün mescidlere gidip soruşturma yaptı.

Herkes Sa'd hakkında övgü dolu sözler söyledi.

Sonunda Absoğulları mescidinde soruşturma yaparken, Ebû Sa'de Üsâme bin Katâde adlı biri ayağa kalktı ve şunları söyledi:

“Mâdem ki Allah için doğruyu söylememizi istiyorsun, söyleyeyim:

Vâli askerın başına geçip savaşmaz;
mal taksiminde eşitliği gözetmez,
ve adâletle hükmetmez” dedi.

Bunun üzerine Sa'd şöyle dedi:

“Madem ki üç konuda benden şikâyette bulundun, vallahi ben de senin aleyhinde üç dua edeceğim:
Allahım, eğer senin bu kulun yalan söylemiş,
ve bu sözleri lâf olsun diye sarfetmişse,
onun ömrünü uzat
fakirliğini çoğalt,
ve fitnelere uğrat.”

Sonraları o adama “Nasılsın?” diye sorduklarında:

“Kocamış, fitneye uğramış zavallı bir ihtiyarım.

Sa'd'ın bedduasına tutuldum” diye cevap verirdi.

Bu hadisi, Câbir ibni Semûre'den rivayet eden

Abdûlmelik ibni Umeyr şöyle diyor:

“Sonraları o adamı ben de gördüm.

Yaşlılıktan dolayı kaşları gözlerinin üzerine düşmüştü.
Yolda gördüğü kızlara sataşır, onları çimdiklerdi.

Buhârî, Ezân 95, 103, Fezâilü ashâbi'n-nebi 15, Et'ime 23, Rikak 17; *Müslim*, Salât 158-159, Zühd 12-13; *Ebû Dâvûd*, Salât 128; *Tirmizî*, Zühd 39; *Nesâî*, İftitâh 74; *İbni Mâce*, Zühd 12; *Dârimî*, Cihâd 23; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 174, 175, 176, 179, 180, 181, 186; *Ebû Ya'lâ el-Mavsilî*, *Müsned* (Esed), II, 53-54.

84- Hz. Ömer'in tabutu başında

Peygamber Efendimiz'in amcasının oğlu

Abdullah ibni Abbas radiyallahu anhümâ anlatıyor:

Hz. Ömer vefat etmiş, cenazesi teneşire konmuştu.

Defnedilmeden önce

cenazenin etrafını çeviren halk ona dua ediyor,

hakkında güzel şeyler söylüyor, rahmet okuyordu.

O sırada ben de oradaydım.

Arka taraftan bir adam

dirseğini omzuma koyunca irkiliverdim.

Dönüp baktım, meğer Hz. Ali'ymiş.

Hz. Ömer'e rahmet okuduktan sonra şunları söyledi:

“Ömer! Yaptığı güzel işleri yapmaya

seninki kadar özendiğim bir adam daha yoktur.

Allah Teâlâ'nın seni iki dostunla

Resûl-i Ekrem,

ve Hz. Ebû Bekir ile bir araya getireceğini umuyorum.

Çünkü ben bir çok defa Resûl-i Ekrem'in:

“Ebû Bekir ve Ömer ile geldim.

Ebû Bekir ve Ömer ile girdim.

Ebû Bekir ve Ömer ile çıktım” buyurduğunu duydum.

İşte bu sebeple Cenâb-ı Hakk'ın seni
onlarla bir araya getireceğine inanıyorum.”

Buhârî, Fezâilü ashâbi'n-nebi 5, 6; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 14; İbni Mâce, Mukaddime 11; Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 112.

85- Ne idi, ne oldu?

Tâbiîn neslinden Mudârib ibni Hazn anlatıyor:

Bir gece deveme binmiş gidiyordum.

Bir adamın tekbir getirdiğini duydum.

Deveyi sürüp arkasından yetiştim,

ve onunla konuşmaya başladım:

“Kim bu tekbir getiren?”

“Ebû Hüreyre!”

“Ne tekbiri bu?”

“Şükür tekbiri.”

“Neye şükür?”

“Yetim olarak büyüdüm;

yoksul biri olarak hicret ettim.

Bir zamanlar Gazvân kızı Bûsre'nin yanında

karn tokluğuna çalışan bir işçiydim.

Bir de yolculuk esnasında

sıram gelince deveye binme hakkına sahiptim.

Onlar seyahat ederken develerini sürer,

mola verdiklerinde odun toplayıp hizmet ederdim.

Daha sonra Yüce Rabbim beni Bûsre ile evlendirdi.

Şimdi o benim eşim.

Artık herkesle birlikte ben de deveye biniyorum.
Mola verildiğinde başkaları bana hizmet ediyor.
Dinini bir yaşama üslûbu kılan,
Ebû Hüreyre'yi vali yapan Allah'a hamdolsun."

İbni Mâce, Rûhûn 5; İbn Hibbân, es-Sahîh (Arnaût), XVI,100-101; Elbâni, Sahîhu Mevâriidi'z-zam'ân, II, 384.

86- Toprağın dışarı attığı adam

Peygamber Efendimiz'in hizmetkârı

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:

Neccaroğullarından Hıristiyan bir adam vardı.

Sonra Müslüman oldu.

Bakara ve Âl-i İmrân sûrelerini okurdu.

Hz. Peygamber'in kâtipliğini yapardı.

Bu adam bir süre sonra Müslümanların arasından kaçıp tekrar Hıristiyan oldu.

"Muhammed, benim kendisi için yazdıklarımın başka bir şey bilmez" demeye başladı.

Hıristiyanlar ve Yahudiler onu el üstünde tuttular.

Birgün bu adam öldü ve Hıristiyanlar onu defnettiler.

Ertesi sabah gömüldüğü yerin onu dışarı attığı görüldü.

Bunun üzerine Hıristiyanlar:

"Bu Muhammed'in ve ashâbının işi.

Dinlerini bırakıp kaçtığı için

arkadaşımızın kabrini açtılar;

cesedini dışarı attılar" demeye başladılar.

Daha derin bir çukur kazıp onu tekrar defnettiler.

Ertesi sabah yine toprağın onu dışarı attığı görüldü.

Aynı şekilde:

“Bu yine Muhammed’in ve ashâbının işi.

Dinlerini bırakıp kaçtığı için

arkadaşımızın mezarını açtılar;

cesedini yine dışarı attılar” diye konuştular.

Bu defa yapabildikleri kadar derin bir mezar kazdılar.

Ertesi sabah toprağın onu yine dışarı attığını görünce,

Bu işi insanların yapmadığını anladılar,

ve adamı o vaziyette bırakıp gittiler.

Buhârî, Menâkıb 25; Müslim, Münâfikîn 14; Anmed b. Hancel, Mûsned, III, 222, 234-246.

87- Kendini tehlikeye atmak

Tâbiîn neslinden Ebû İmrân Eslem anlatıyor:

Istanbul seferine gitmek üzer Medine'den yola çıktık.
Komutanımız Hâlid ibni Velîd'in oğlu Abdurrahman'dı.
Nihayet savaş başladı.

Bizanslılar sırtlarını İstanbul surlarına dayamışlardı.
Derken bizden bir yiğit
tek başına hücum edip düşman saflarına daldı.

Bunu gören Müslümanlar:

“Yapma, yapma! Fesübhânallah!.

Yahu adam

kendini kendi eliyle tehlikeye atıyor!”

diye bağırmaya başladı.

O zaman Ebû Eyyûb el-Ensarî ayağa kalktı
ve şunları söyledi:

“Ey insanlar!

Siz âyeti böyle yorumluyorsunuz.

Bu âyet biz Ensar hakkında nâzil oldu.

Allah Teâlâ Peygamber'ine yardım edip de

İslâm uğrunda savaşanlar çoğalınca,

Hız. Peygamber'e duyurmadan

kendi kendimize konuşmaya başladık:

'Mallarımız sahipsiz kalıp helâk oldu.

Artık Islâmiyet güçlendiğine,

ve uğrunda savaşanlar çoğaldığına göre,

malımızın başına geçip onunla uğraşabiliriz' dedik.

İşte o zaman Allah Teâlâ,

bizim yanlış düşündüğümüzü gösteren şu âyeti indirdi:

'Mallarınızı Allah yolunda harcayın.

Harcamaktan,

ve Allah yolunda savaşmaktan kaçınarak

kendinizi kendi elinizle tehlikeye atmayın." (Bakara 2/195).

Biz o zaman şu gerçeği öğrendik:

'Kendimizi kendi elimizle tehlikeye atmak' demek,

cihadı bırakmak,

işimizin başına geçip onunla uğraşmak demekmiş."

Bu olayı anlatan Ebû İmrân sözünü şöyle tamamladı:

Ebû Eyyûb el-Ensarî Allah yolunda durmadan savaşıyordu.

Sonunda şehid düştü ve İstanbul'a defnedildi.

Ebû Davûd, Cihâd 22; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân 3; İbn Hibbân, es-Sahih (Arnaût), XI, 9; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), II, 94, 302; Elbâni, Sahthu Mevâridi'z-zam'ân, II, 118-119.

88- Allah yolunda tozlanan ayaklar

Tâbitn neslinden Ebü'l-Musabbih el-Mukrâî anlatıyor:

Ünlü kumandan Mâlik ibni Abdullah el-Has'amî'nin komutasında bir bölük askerdik.

Bizans topraklarında ilerliyorduk.

Mâlik, askerin arasında bulunan ashâb-ı kirâmdan Câbir ibni Abdullah radiyallahu anhümâ'nın yanına gitti.

Câbir, katırının yularından tutmuş yürüyordu. Ona: "Ebû Abdullah!" dedi.

"Allah sana binit vermiş, üzerine binsene!"

Câbir şu cevabı verdi:

"Hayvanımı dinlendiriyorum.

Ayrıca kimseye de yük olmuyorum.

Üstelik ben Peygamber Efendimiz'in şöyle buyurduğunu duydum:

Allah yolunda ayakları tozlanan kimseyi cehennem ateşi yakmaz."

Onun bu sözünü kumandanın hoşuna gitti.

Bir hayli ilerledikten sonra Câbir'e:

"Allah sana binmen için katır vermiş, üzerine bin!"

diye bağırdı.

Câbir onun böyle bağırarak ne demek istediğini anlamıştı.

O da ona şöyle seslendi:

"Hayvanımı dinlendiriyorum.

Ayrıca kimseye de yük olmuyorum.

Üstelik ben Peygamber Efendimiz'in

şöyle buyurduğunu duydum:

Allah yolunda ayakları tozlanan kimseyi

cehennem ateşi yakmaz."

Bu sözü duyan herkes hayvanından aşağı indi.

Hiçbir seferde o günkü kadar yürüyen insan görmemiştim.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, V, 225-226; İbn Fıbbân, *es-Sahîh (Arnaût)*, I, 463-464; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, V, 285-286; Elbâni, *Sahîhu't-Tergîb ve't-terhib*, II, 90-91.

89— Tıpkı Peygamber Efendimiz gibi

*Tâbiîn âlimlerinden Mücâhid ibni Cebr,
Peygamber Efendimiz gibi yaşamaya özen gösteren
Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ'nın
bir halini şöyle anlatıyor:*

Bir defasında Abdullah ibni Ömer ile beraber
yolculuk yapıyorduk.

Yolda bir yere doğru gitti, sonra geri dönüp geldi.

Ona niçin böyle yaptığını sordular.

Şu cevabı verdi:

“Peygamber Efendimiz ile buradan geçtiğimiz birgün
onun böyle yaptığını görmüştüm;
ben de aynını yaptım.”¹

1- Abdullah ibni Ömer radiyallahu anhümâ Peygamber Efendimiz'in yaptığı her şeyin bir mânası olduğunu düşünür, Resûl-i Ekrem'in bir hareketi neden yaptığını bilmesek bile onun gibi davranmaya çalışırdı.

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 32; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, I, 174, 175.

90- "Gözün çıksaydı!"

Tabiîn neslinin âlim ve zâhidlerinden

Kâfeli Abdullah ibni Ebü'l-Hüzeyl anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan Abdullah ibni Mes'ûd radiyallahu anh, bir hastayı ziyarete gitmişti.

Yanına başkaları da takılmıştı.

Hastanın yanında bir de kadın vardı.

Ziyarete giden adamlardan biri o kadına bakmaya başladı.

Bunu gören Abdullah ibni Mes'ûd ona şunu söyledi:

"Böyle yapacağına gözün çıksaydı,
senin için daha iyi olurdu."

Buhâri, *el-Edebü'l-müfred* (Elbâni), s. 183, nr. 531.

91- "Ben o hadisi duymadım!"

Ashâb-ı kirâmdan

Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh anlatıyor:

Halife Ömer'in huzuruna girmek için üç defa izin istedim;
herhalde meşgul olduğu için bana izin verilmedi.

Ben de dönüp gittim. Çünkü Peygamber Efendimiz:

"Bir yere girmek istediğinizde,

üç defa selâm vererek izin isteyiniz.

Cevap verilmezse geri dönüp gidiniz" buyurmuştu.

Halifenin işi bitince:

"Galiba içeri girmek isteyen Ebû Mûsâ el-Eş'arî idi;
onun sesine benzettim; gelsin" demiş.

Adamları "o dönüp gitti" deyince,

bana haber salmış; ben de yanına gittim.

Aramızda şu konuşma geçti:

"Kapıda beklemek ağrına mı gitti?

Senin kapıda bekletilmek de başkalarının ağrına gider.

Sesini duyduk; ama o sırada meşguldük.

Girmene izin verilene kadar beklesen olmaz mıydı?"

"İyi ama, ben yanına girmek için

üç defa selâm vererek izin istedim;

izin verilmeyince dönüp gittim."

“Peki, böyle yapmak gerektiğini kimden öğrendin?”

“Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'den duydum.”

“Bizim duymadığımızı sen mi duydun?”

Bu sözü Hz. Peygamber'den duyduğuna dair

bir delil getirmezsən,

başkalarına ibret olmak üzere canını fena yakarım.”

Bunun üzerine oradan ayrıldım;

Mescid-i Nebvî'de oturan Ensardan bazı sahâbîlerin yanına gittim.

Bayağı canım sıkılmıştı.

“Allah aşkına söyleyin.

Bir yere girmek için

ûç defa izin istemek gerektiğine dair hadisi,

içinizde Resûl-i Ekrem'den duyan var mı?

Varsa benimle gelsin” dedim.

“Peygamber Efendimiz'in öyle buyurduğu konusunda yoksa şûphe eden biri mi var?” dediler.

Ben de Ömer ile aramızda geçen konuşmayı anlattım.

Bunun üzerine Übey ibni Kâ'b:

“Bu konuda en küçüğümüzün seninle gitmesi yeterlidir” dedi.

Sonra yaşça en küçükleri olan Ebû Saîd el-Hudrî'ye dönerek:

“Haydi onunla birlikte git!” dedi.

Ebû Saîd el-Hudrî ile Ömer'in yanına gittik.

Ebû Saîd ona şu olayı anlattı:

"Birgün Peygamber Efendimiz ile birlikte

Sa'd ibni Ubâde'nin evine gitmiştik.

Oraya varınca,

Peygamber Efendimiz selâm vererek izin istedi.

Fakat selâmına kimse karşılık vermedi.

Peygamber Efendimiz ikinci, hatta üçüncü defa selâm verdi.

Cevap alamayınca:

"Biz üzerimize düşeni yaptık" buyurdu ve geri döndü.

Sa'd ibni Ubâde koşarak geldi:

"Ey Allah'ın elçisi!" dedi.

"Seni hak Peygamber olarak gönderen Allah'a

yemin ederim ki,

verdiğin bütün selâmları duydum.

Ama bana ve aileme

daha çok selâm vermeni arzu ettiğim için

selâmlarını yavaş bir sesle aldım."

Ebû Saîd el-Hudrî sözünü bitirince, Ömer'e:

"Vallâhi selâm vererek izin alma konusunda

Peygamber Efendimiz'in böyle buyurduğundan

kesinlikle emindim" dedim.

O zaman Ömer şunları söyledi:

“Ben seni suçlamıyorum.

Bu konuda iyice emin olmak için öyle davrandım.

İnsanların, Peygamber Efendimiz'in söylemediği bir sözü ona nispet etmelerinden korktum.

Demekki çarşı pazarda ticaretle uğraşmak,
bu hadisi duymamıza engel olmuş.”

Buhârî, Büyü' 9; Müslim, Âdâb 33-37; Tirmizî, İstî'zân 3; Mâlik, Muvatta', İstî'zân 3; Buhârî, el-Edebü'l-müfred (Elbâni), s. 388-389, nr. 1073.

92- Tereyağı ile ekmek

Tabiîn muhaddislerinden

Yahya bin Saïd ibni Kays el-Ensari anlatıyor:

Birgün Hz. Ömer tereyağı ile ekmek yiyordu.

Çölde yaşayan Araplardan birini

beraberce yemek yemeye davet etti.

Adam yemek yerken,

ekmeği ile tabağın dibinde kalan yağı sıyrınıyordu.

Hz. Ömer:

“Herhalde senin ekmekle yiyecek katığın yok” dedi.

Adam:

“Vallahi şu kadar zamandan beri ne tereyağı yedim,
ne de onu yiyeni gördüm” dedi.

Bunun üzerine Hz. Ömer şöyle dedi:

“Öyleyse ben de yağmur yağıp da

herkes bolluğa, berekete kavuşuncaya kadar
tereyağı yemeyeceğim.”

93— Sizi yenip esir edeceğiz

Tâbiîn muhaddislerinden Cübeyr ibni Hayye anlatıyor:

Halife Hz. Ömer,

Kadisiyye'nin fethinden sonra birgün,

İranlılarla yeniden savaşmak üzere bizi topladı.

Ashâb-ı kirâmdan Nu'mân ibni Mukarrin'i

başımıza kumandan tayin etti.

Biz de Medine'den hareket edip düşman ülkesine vardık.

İran ordusu bizi **kırk bin** kişilik bir kuvvetle karşıladı.

İranlı kumandanın gönderdiği bir tercüman:

"Size bazı şeyler soracağım. Biriniz bana cevap versin!" dedi.

Ashâb-ı kirâmdan **Muğîre bin Şu'be** ona:

"Ne istersen sor!" diye karşılık verdi.

İranlı tercüman bizi küçümseyerek:

"Siz ne biçim varlıklarsınız?" dedi.

Muğîre bin Şu'be ona şu cevabı verdi:

"Biz Arap soyundanız.

Bir zamanlar çok sıkıntılı bir hayat tarzımız vardı.

Kötü şartlar içinde yaşayıp giderdik.

Açlık yüzünden deri parçasını ağzımıza alıp sorar,

hurma çekirdeğini emerdik.

Deve yününden ve kıldan elbise giyerdik.

Ağaca, taşa tapardık.

İşte biz böyle berbat bir hayat yaşayıp giderken,
göklerin ve yerlerin Rabbi, yücelerden yüce Allah Teâlâ
bize kendi aramızdan bir Peygamber gönderdi.

Biz onun babasının, anasının ne kadar
değerli kimseler olduğunu iyi biliriz.

İşte o Rabbimizin gönderdiği Peygamber Efendimiz, bize,
siz tek bir Allah'a ibadet edinceye
veya bize cizye¹ verinceye kadar
sizinle savaşmayı emretti.

Ve bizim o değerli Peygamberimiz,

Yüce Rabbimizden alıp getirdiği şu haberi bize duyurdu:
Bizden savaşırken ölenler,
doğruca cennete gidecektir.

Orada bir eşi ve benzeri görülmedik büyük nimetlere
kavuşacaktır.

Hayatta kalanlarımız ise, sizi yenip esir edecektir.”

1- Cizye, İslâm devletindeki Müslüman olmayan erkeklerden alınan baş vergisi.

Buhârî, Cizye 1; İbn Hibbân, es-Sahîh (Arnaût), XI, 64-70; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), III, 332-333.

94- Hasta ziyaretinin sevabı

Tâbiîn âlimlerinden Abdurrahman ibn Ebû Leylâ anlatıyor:

Birgün Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh

Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan'ı

hastalığı dolayısıyla ziyarete gitmişti.

Hz. Ali ona:

“Hasta ziyareti için mi,
görüşmek için mi geldin“ diye sordu.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî de:

“Hasta olduğu için ziyarete geldim” dedi.

O zaman Hz. Ali ona şunları söyledi:

“Eğer hasta ziyareti için gelmişsen,
bak ben de sana Resûl-i Ekrem Efendimizden duyduğum
şu hadisi söyleyeyim:

**Bir kimse, bir Müslüman kardeşini
hasta olduğu için ziyarete giderse,
oraya varıp oturana kadar
cennet bahçesinde yürümüş gibi olur.
Hastanın yanına oturunca,
Allah'ın rahmeti onu kuşatır.
Eğer hasta ziyaretine sabah gitmişse,**

yetmiş bin melek

akşama kadar onun bağışlanması için Allah'a yalvarır.

Şayet hasta ziyaretine akşam gitmişse,

yine yetmiş bin melek

sabaha kadar onun bağışlanması için Allah'a yalvarır.”

Tirmizî, Cenâiz 2; Ebû Dâvûd, Cenâiz 3 (Elbâni, Sahîhu Süneni Ebi Dâvûd, II, 273); İbni Mâce, Cenâiz 2 (Elbâni, Sahîhu Süneni İbni Mâce, I, 248); Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 81, 91, 120; Ebû Ya'la el-Mavsîlî, Müsned (Esed), I, 227.

95- Hz. ÂiŖe'nin adağı

Hz. ÂiŖe'nin anne bir kardeŖi
Mâlik ibni Tufeyl'in oğlu Avf anlatıyor:

Hz. ÂiŖe radiyallahu anhâ bir Ŗey satmıŖ,
veya onu birine bađıŖlamıŖtı.

Bir adam Hz. ÂiŖe'nin yanına gitti ve ona,
yeğeni Abdullah ibni Zübeyr'in,

"Vallahi ÂiŖe teyzem ya böyle bol bol dağıtmaktan vazgeçer,
veya ben onun böyle yapmasına engel olurum"
dediğini haber verdi.

Halbuki Hz. ÂiŖe,

Resûl-i Ekrem ile babası Hz. Ebû Bekir'den sonra
en çok yeğeni Abdullah'ı severdi.

"Gerçekten Abdullah böyle mi söyledi?" diye sordu.

Abdullah'ın sözünü duyanlar:

"Evet, böyle söyledi" dediler.

Bunun üzerine Hz. ÂiŖe:

"Abdullah ibni Zübeyr ile

eğer ölünceye kadar bir daha konuŖsam,

Allah'a adağım olsun" dedi.

Hz. ÂiŖe'nin dargınlığı uzun bir süre devam edince,

Abdullah ibni Zübeyr,

araya Muhâcirîn'den şefaathçiler koyarak
teyzesinin kendini bağışlamasını istedi.

Fakat Hz. Âişe:

“Vallahi ben onun hakkında
kimsenin aracılığını kabul etmem;
adağımı da bozmam” dedi.

Bu dargınlığın yeterinden fazla devam etmesi üzerine
Abdullah ibni Zübeyr,

bu defa Hz. Âmine'nin kabilesi Benî Zühre'den
Misver ibni Mahreme ile

Abdurrahman ibni Esved'e konuyu açtı:

“Allah aşkına beni Âişe teyzemin yanına götürüp barıştırın.
Benimle ilgiyi kesip konuşmamak üzere adak adaması
helâl değildir” dedi.

Misver ile Abdurrahman bu teklifi kabul ettiler.

Abdullah'ı cübbelerinin arasına alarak

Hz. Âişe'nin evine gittiler ve:

“Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi sana olsun,
girebilir miyiz?” diye izin istediler.

Hz. Âişe de:

“Girin” dedi.

“Hepimiz mi girelim?” diye sordular.

Hz. Âişe onların yanında

Abdullah'ın bulunduğunu bilmediği için:

“Evet, hepiniz girin” dedi.

Böylece Abdullah ibni Zübeyr de onlarla birlikte içeri girdi.

Abdullah, Hz. Âişe'nin bulunduğu kısma geçerek

teyzesinin boynuna sarıldı,

ve kendisini bağışlamasını isteyerek ağlamaya başladı.

Bir yandan da Misver ile Abdurrahman,

“Allah aşkına onu bağışla” diye yalvardılar ve şöyle dediler:

“Sen de çok iyi biliyorsun ki,

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem

küs durmayı yasaklamıştır.

‘Bir müslümanın din kardeşiyle

üç günden fazla dargın durması helâl değildir’

buyurmuştur.”

Sonra da suç bağışlamanın önemi,

akraba ile ilgiyi kesmenin kötülüğü konusunda

pek çok şey söylediler.

Sonunda Hz. Âişe adağından söz ederek ağlamaya başladı:

“Ben konuşmamak üzere adak adadım;

adağı bozmak günahdır” dedi.

Mahreme ile Abdurrahman

onun gönlünü yapmak için konuşup durdular.

Sonunda Hz. Âişe yeğeni Abdullah ile konuştu.

Adağını bozduğu için de kırk köleyi azad etti.

Hız. Âişe sonraki günlerde bu adağını sık sık anıp ağlar,
gözlerinden akan yaŐlar baş örtüsünü ıslatırdı.

Buhârî, Edeb 62; Ahmed b. Hanbel, M sned, IV, 327. Ayrıca bk. Buhârî, Men k b 2; Buhârî, el-Edeb 'l-müfred (Elbânî), s. 138-139, nr. 397.

96- Bana gücendiniz mi?

Ashâb-ı kirâmdan Âiz ibni Amr radiyallahu anh anlatıyor:

Birgün Selmân-ı Fârisî,

Suheyb-i Rûmî

ve Bilâl-i Habeşî

başka Müslümanlarla birlikte oturuyorlardı.

O sırada, henüz Müslüman olmayan Ebû Süfyân oradan geçti.

Onu gören bu yoksul müslümanlar:

“Daha Allah’ın kılıcı,

Allah düşmanının boynunu biçmedi” dediler.

Hz. Ebû Bekir onların bu sözünü duyunca:

“Bu sözü Kureyş’in büyüğüne

ve efendisine mi söylüyorsunuz?” dedi.

Sonra da Peygamber *aleyhisselâm*’ın yanına giderek bu olayı anlattı.

O zaman Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ebû Bekir!” buyurdu.

“Bu sözünle belki de onları gücendirdin.

Eğer onları gücendirdiysen,

Rabbini de gücendirdin demektir.”

Hz. Ebû Bekir

hemen o yoksul müslümanların yanına gitti ve:

“Kardeşlerim! Yoksa sizleri gücendirdim mi?” diye sordu.

Onlar da:

“Hayır, kardeş! Biz sana güvenmedik.

Allah seni bağışlasın” dediler.

97- İki kat hicret sevabı

Ashâb-ı kirâmdan

Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh anlatıyor:

Biz Eş'arîler Yemen'de yaşıyorduk.

Resûl-i Ekrem'in Allah tarafından peygamber gönderildiğini, onun da Medîne'ye hicret ettiğini duyduk.

Biz üç kardeştik; en küçükleri bendim.

Ağabeylerim Ebû Bürde, Ebû Rûhm,
ve kavmimizden elli üç erkekle birlikte

Medine'ye hicret etmek üzere bir gemiyle yola çıktık.

Rûzgâr uygun esmediği için

gemimiz bizi Habeşistan kıyılarına bıraktı.

Orada Ca'fer ibni Ebû Tâlib radiyallahu anh ile buluştuk.

Ca'fer:

"Bizi buraya Peygamber Efendimiz gönderdi,

ve burada kalmamızı emretti;

siz de burada bizimle beraber kalın" dedi.

Bir süre onlarla birlikte Habeşistan'da kaldık.

Sonunda hep birlikte Medine'ye gitmek üzere yola çıktık.

Resûl-i Ekrem Efendimiz Hayber'i fethettiği sırada
ona kavuştuk.

Allah'ın elçisi, Hayber fethinde bulunmayan hiç kimseye

ganimetten pay vermediği halde,
sadece Habeşistan'dan gelen bizlere pay verdi.

Mekke'den Medine'ye hicret eden bazı Müslümanlar
Habeşistan'dan gelenlere:

“Biz sizden önce hicret ettik;
hicret etme şerefini kazanmakta sizi geçtik!”
demeye başladılar.

Hele bir gün, bizim gibi Habeşistan muhâcirlerinden olan
Ca'fer ibni Ebû Tâlib'in hanımı **Umeys kızı Esmâ**,
Peygamber Efendimiz'in hanımı Hafsa'yı ziyarete gitmişti.
Zaten Hafsa da bir zamanlar Habeşistan'a hicret etmişti.
Esmâ Hafsa'nın yanındayken, Hz. Ömer de oraya gelmiş.
Ömer Esmâ'yı görünce kızı Hafsa'ya:

“Bu kadın kim?” diye sormuş. Hafsa da:
“Umeys kızı Esmâ” demiş.

Bunun üzerine Ömer:

“Haa, şu Habeşistan'lı Esmâ' mı?

Şu deniz yolcusu Esmâ, öyle mi?” diye şaka yapmış.

Esmâ da “Evet, öyle!” demiş.

İşte o zaman Ömer Esmâ'ya:

“Medine'ye hicret etme şerefini kazanmakta biz sizi geçtik!

Biz Allah'ın elçisine sizden daha yakınız!” demiş.

Esmâ bu sözü duyunca öfkelenmiş:

“Yalan söylüyorsun, Ömer! Hiç de öyle değil!
Siz Peygamber Efendimiz ile beraberdiniz.
O aç olanlarınızı doyuruyor, câhil olanlarınızı yetiştiriyordu.
Biz ise Habeşistan'da, Allah'ın elçisinden uzaklarda,
Müslümanlara karşı kinle, düşmanlıkla dolu bir toplumda,
korku ve sıkıntı içinde yaşıyorduk.
Biz, bütûn bu acılara,
Allah'ın ve Resûlullâh'ın rızâsı için katlandık.
Ey Ömer! Yemin ederim ki,
bütûn bu söylediklerini
Hz. Peygamber'e olduğu gibi anlatmadan
ne bir lokma yemek yiyeceğim, ne bir yudum su içeceğim.
Ben ne yalan söylerim,
ne de yalan söylemeğe tenezzül ederim” demiş.
İşte o sırada Peygamber Efendimiz Hafsa'nın odasına girmiş.
Esmâ Peygamber Efendimiz'i görünce:
“Ey Allah'ın elçisi!
Ömer şöyle şöyle söyledi” diye olanları anlatmış.
Peygamber Efendimiz de ona:
“Peki, sen ne cevap verdin?” diye sormuş. Esmâ:
“Ben de şu sözleri söyledim” demiş.
O zaman Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:
“Bu konuda Ömer bana sizden daha yakın değildir.

Gerçek şudur:

Ömer ve onun gibi Medine'ye hicret edenlerin
bir hicret sevâbı vardır.

**Ey Habeşistan muhâcirleri, sizin ise,
bir Habeşistan'a gittiğiniz,
bir de oradan Medine'ye geldiğiniz için
ilk kat hicret sevabımız vardır."**

Esmâ'nın anlattığına göre,
Habeşistan'dan Medine'ye gelen Müslümanlar
gruplar halinde Esmâ'nın yanına gider,
ondan bu olayı tekrar tekrar anlatmasını isterlermiş.
Peygamber Efendimizin kendileri hakkında söylediği
bu sözleri duymak,
onları son derece mutlu edermiş.

Buhârî, Megâzî 38; Müslim, Fezâilü's-sahâbe 169.

98- Annesi karşı çıkınca

İlk Müslümanlardan Sa'd ibni Ebû Vakkas radiyallahu anh, yeni Müslüman olduğu günlerde annesinin buna nasıl karşı çıktığını, ve kendisi hakkında bir âyetin nasıl indiğini şöyle anlatıyor:

Annem;

eğer İslâmiyet'i bırakıp eski dinime dönmezsem, benimle bir daha konuşmayacağına, ve yeyip içmeyeceğine yemin etmişti.

Ve bana şöyle demişti:

"Allah'ın sana,

'annene ve babana iyi davran'

diye emrettiğini ileri sürüyorsun.

Ben senin annenim;

Ve sana dininden vazgeçmeni emrediyorum."

Annem üç gün boyunca bir şey yemedi, içmedi.

Sonunda dermansız düşüp bayıldı.

Oğlu Umâre kalkıp ona su verdi.

Annem kendine gelince bana beddua etmeye başlamış.

Bunun üzerine Kur'ân-ı Kerîm'in

şu âyetleri indi:

**"Eğer annen ile baban,
Tanrı olduğu konusunda bilgin olmayan bir şeyi,
'Tanrı kabul et' diye seni zorlayacak olurlarsa,
o zaman onların sözünü dinleme.
Bununla beraber dünyada onlarla iyi geçin.
Sen, yüzünü ve özünü Bana çevirenlerin yolunu izle.
Sonunda Bana döneceksiniz;
o zaman neler yaptığınızı Ben size bildireceğim."**

(Lokman 31/15)

Müslim, Fezâilü's-sahâbe 43; Ebû Ya'la el-Mavsîf, Müsned (Esed), II, 116-117

99- Peygamber'e hizmet edene hizmet

Medineli Müslümanlardan

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh anlatıyor:

Ashâb-ı kirâmdan **Cerîr ibni Abdullah el-Beceli** ile bir yolculuğa çıkmıştık.

Benden yaşlı olduğu halde bana hizmet ediyordu.

Ona:

“Böyle yapma!” dedim.

Bana şunları söyledi:

“Ben Medineli Müslümanların

Peygamber Efendimiz'e çok hizmet ettiğini gördüm.

Kendi kendime:

‘Eğer Medineli Müslümanlardan biriyle arkadaşlık edersem, ben de ona hizmet edeceğim’ demiştim.

Sana bunun için hizmet ediyorum.”

100- "Âferin yeğenim!"

Tabiîn muhaddislerinden

Muâviye bin Kurra el-Müzenî anlatıyor.

Ashâb-ı kirâmdan

Ma'kûl ibni Yesâr radiyallahu anh ile yürüyordum.

Yolda gelip geçeni rahatsız edecek bir şey görünce

onu alıp atıyor,

veya yolun kenarına çekiyordu.

Ben de onun yaptığı gibi

zararlı şeyleri alıp atmaya başladım.

Bunun üzerine Ma'kûl ibni Yesâr elimi tuttu ve:

"Yeğenim!

Niye öyle yapıyorsun, söyle bakalım?" diye sordu.

Ben de:

"Amcacığım!

Senin yaptığını gördüm, ben de öyle yapmaya çalıştım" dedim.

Bana şunu söyledi:

"Âferin yeğenim!

Ben Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in

şöyle buyurduğunu duydum:

Müslümanların yolu üzerindeki zararlı şeyleri
kaldırıp atana bir iyilik sevabı verilir.
Yaptığı iyilik kabul edilen kimse de cennete girer.”

Buhârî, *el-Edebü'l-müfred* (Elbâni), s. 202, nr. 593; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), XX, 216; Heysemi, *Mecma'u'z-zevâid*, III, 135-136; Elbâni, *Sahihu't-Tergîb ve't-terhib*, III, 129.

101- Testi devrilince

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh anlatıyor:

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve selem

Medine'ye hicret edince,

evimizin alt katına yerleşmişti.

Eşim Ümmü Eyyûb ile ben de üst katta oturuyorduk.

Bir akşam su testisi devrildi, yere su döküldü.

Su aşağıya damlayıp da

Peygamber Efendimizi rahatsız etmesin diye,

yataarken üstümüze örttüğümüz kadifeyi

suyun ütüne bastırdık.

Sonra eşimle:

"Biz Allah'ın elçisinin başının üstünde yürüyoruz.

Hiç böyle şey olur mu?" diye konuştuk.

Evin bir köşesine çekilip sabaha kadar orada yattık.

Sabahleyin, tedirgin vaziyette aşağı kata indim.

"Ey Allah'ın elçisi!

Bizim senin üstünde oturmamız hiç uygun değil.

Lutfen üst kata taşının" dedim.

Peygamber Efendimiz:

"Gelen, giden oluyor;

aşığı benim için daha uygun” buyurdu.

Fakat ben:

“Altında senin bulunduğun bir yerde oturamam”

diye ısrar ettim.

Bunun üzerine Hz. Peygamber

eşyasının üst kata taşınmasını emretti.

Zaten eşyası pek azdı.

Biz de alt kata indik.

Müslim, Et'ime 171; Ahmed b. Hanbel, *Müstedrek*, V, 420; Taberâni, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefî), IV, 119, 126; Hâkim, *el-Müstedrek (Atâ)*, III, 521.



SAHABEDEN 101 Hatıra

Sahâbîler; Efendimizin talebesi, bizim de hocamızdır. Peygamber Efendimizi kendimize nasıl model alacağımızı ve güzel dinimizi nasıl yaşayacağımızı bize onlar öğrettiler. İyi Müslüman olmak için Allah'ın Resûlünü ve onun izinden giden Ashâb-ı Kirâmı örnek almak şarttır. Ashâb-ı Kirâmı daha iyi tanımak ve örnek alabilmek için, elinizdeki eserde, onların davranışlarıyla ilgili, güvenilir hadislerden 101 hatıra derlenmiştir.

Biz, Allah'ın Resûlünü ve onun izinde giden Sahabe neslini kendimize model alıp onlar gibi yaşamaya gayret edeceğiz. Kıyamete kadar gelecek Müslümanlar da öyle yapacaktır. İnşallah bu silsile böylece devam edip gidecek, her devirde güzel yaşayışıyla genç nesillere örnek şahsiyetler çıkacak, onların yaşama tarzı ve hayata bakışı, sonraki nesillere yön ve şekil verecektir.

zafer
YAYINLARI

kitap@zaferdergisi.com

www.kitapyurdu.com

ISBN 975-261-038-2



9 799752 610384